

T.C.
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI POLİTİK EKONOMİ ANABİLİM DALI

YENİDEN MİLLİ MÜCADELE DERGİSİ'NDE KIBRIS
(1970-1980)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Gamze KURT

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ersin MÜEZZİNOĞLU

Karabük

Ekim, 2019

İÇİNDEKİLER

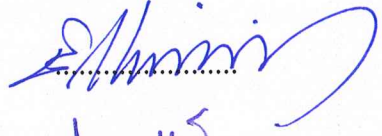
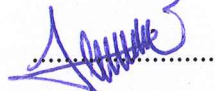
İÇİNDEKİLER.....	1
TEZ ONAY SAYFASI.....	3
DOĞRULUK BEYANI.....	4
ÖNSÖZ.....	5
ÖZ.....	6
ABSTRACT.....	7
ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ.....	8
ARCHIVE RECORD INFORMATION.....	9
KISALTMALAR.....	10
ARAŞTIRMANIN KONUSU.....	11
ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	11
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	11
ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM.....	12
KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER.....	12
GİRİŞ.....	13
1. BÖLÜM.....	15
KIBRIS SORUNU VE TÜRKİYE’NİN KIBRIS POLİTİKASI.....	15
1.1. Tarihsel Arkaplan.....	15
1.2. Kıbrıs Sorunu’nun Ortaya Çıkışı ve Gelişimi.....	19
1.3. Kıbrıs Cumhuriyeti’nin Kuruluşu.....	22
1.4. Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin Kuruluşu ve Türkiye İle İlişkileri.....	26
2. BÖLÜM:.....	28
YENİDEN MİLLİ MÜCADELE DERGİSİ’NDE KIBRIS SORUNU ÜZERİNE YAZILAR(1970-1974).....	28
2.1. 1970’li Yılların Başlarında Kıbrıs’ta Yaşanan Gelişmeler.....	28
2.1.1. Kıbrıs’ta Komünist Faaliyetler.....	31
2.1.2. Türk Dış Politikasında Kıbrıs Sorunu.....	33
2.1.3. Türk Kamuoyunda Kıbrıs Sorunu.....	35
2.1.4. Kıbrıs’ta Türk Varlığının Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Vaziyeti.....	36
2.2. 1971 Yılında Kıbrıs’ta Yaşanan Gelişmeler.....	36
2.3. 1972 Yılındaki Gelişmeler.....	40
2.3.1. Adada Rum Çetelerin Silahlanması.....	40
2.3.2. Atina ile Makarios Arasındaki İlişkiler.....	43
2.3.3. Uluslararası Alanda Kıbrıs Görüşmeleri.....	45
2.4. 1973 yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler.....	47

2.4.1. Kıbrıs Sorunu ve Çözüm Görüşmeleri	47
2.4.2. İç Politikada Kıbrıs Sorunu.....	49
2.5. 1974 Yılında Kıbrıs'ta Yaşanan Gelişmeler ve Kıbrıs Barış Harekatı.....	50
2.5.1. Kıbrıs'ta Yaşanan İç Karışıklıklar	50
2.5.2. Kıbrıs Barış Harekatı.....	51
3. BÖLÜM:	56
YENİDEN MİLLİ MÜCADELE DERGİSİ'NDE BARIŞ HAREKATI SONRASI GELİŞMELER ÜZERİNE YAZILAR(1974-1980).....	56
3.1. 1975 Yılında Yaşanan Gelişmeler	56
3.1.1. Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin Kurulması.....	58
3.1.2. Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin İlanına Dış Dünyadan Tepkiler.....	59
3.1.3. Kıbrıs Konusunda Yapılan Uluslararası Görüşmeler	60
3.2. 1976 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler	63
3.2.1. Müzakere Süreci ve Uluslararası Kamuoyunda Kıbrıs Sorunu	63
3.3. 1977 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler	66
3.4. 1978 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler	69
3.4.1. İç Politikada Kıbrıs Sorunu.....	69
3.4.2. Uluslararası Kamuoyunda Kıbrıs Sorunu	70
3.5. 1979 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler	72
3.6. 1980 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler	75
SONUÇ.....	77
KAYNAKLAR.....	80
ÖZGEÇMİŞ.....	87

TEZ ONAY SAYFASI

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Gamze KURT'a ait "Yeniden Milli Mücadele Dergisinde Kıbrıs(1970-1980)" adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından Uluslararası Politik Ekonomi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans programı tezi olarak oybirliği / ~~oyçokluğu~~ ile kabul edilmiştir.

	Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı	İmzası
Tez Kurulu Başkanı	: Dr. Öğr. Üyesi Marziye MEMMEDLİ	
Üye(Danışman)	: Doç. Dr. Ersin MÜEZZİNOĞLU	
Üye	: Doç. Dr. İsmail ŞAHİN	

Tez Sınavı Tarihi: 03.10.2019

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı herhangi bir yola tevessül etmeden yazdığımı, araştırmamı yaparken hangi tür alıntıların intihal kusuru sayılacağını bildiğimi, intihal kusuru sayılabilecek herhangi bir bölüme araştırmamda yer vermediğimi, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlere metin içerisinde uygun şekilde atıf yapıldığını beyan ederim.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak ahlaki ve hukuki tüm sonuçlara katlanmayı kabul ederim.

Adı Soyadı: Gamze Kurt

İmza :

ÖNSÖZ

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkmaya başlayan kutuplaşmanın etkisinin 1960'lı yıllarda kendini hissettirmeye başlamasıyla Milliyetçilik ve İslamcılık gibi ideolojik değerler ortaya çıkmaya başlamıştır. Yaşanan sosyal ve siyasal gelişmeler Türk-İslam sentezini savunan Yeniden Milli Mücadele Hareketi'nin doğuşuna zemin hazırlamıştır. Milliyetçi ve Muhafazakâr bir görüşü savunan bu hareket, Türk siyasal hayatında önemli meselelere değinmiş ve ülke içinde milli bir bilinç oluşturulmasının gerekliliğini savunmuştur. Bu amaçla harekete bağlı kurulan Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 1970-1980 yılları arasında yayın faaliyetinde bulunmuştur. Kurulan derginin amacı, halk üzerinde fikirsel bir etki oluşturarak milli duyguları harekete geçirmek ve ülkenin iç ve dış politikası üzerinde etkili olmaktır. Özellikle de kendi ideolojisi ve dünya görüşü doğrultusunda Türk dış politikasının temel meselelerinde duyarlı olmuş, bu meselelerle ilgili görüşlerini ortaya koyarak hem kamuoyunu yönlendirmeye hem de hükümetin politikalarını etkilemeye çalışmıştır.

Bu tezin amacı; 1970 ile 1980 yılları arasında yayın hayatını sürdüren Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nin, Kıbrıs sorunu hakkındaki düşüncelerini dile getirmek, bu sorun üzerine kamuoyunu ve hükümetin dış politikasını nasıl etkilemeye çalıştığını incelemektir.

Tez üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Kıbrıs sorununu tarihsel süreçte genel hatlarıyla anlatılmakta; ikinci bölümde, Kıbrıs Barış Harekatı ve öncesinde Milli Mücadele Dergisi'nin Kıbrıs Sorunu üzerine yazılarına yer verilmekte; üçüncü bölümde ise Kıbrıs Barış Harekatı sonrasında başlayarak Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nin yayın faaliyetinin sona erdiği 1980 yılına kadar, bu dergide yayınlanan Kıbrıs sorunu üzerine yazılar ele alınmaktadır.

Tezle ilgili verilerin büyük kısmında, İslami Dergiler Projesi Arşivi ve Yeniden Milli Mücadele Hareketi ve Dergisi'ni tanıtmak amacıyla Türkçe literatürden kitap ve makale gibi kaynaklara müracaat edilmiştir.

Tezin araştırma ve yazım safhalarında öneri ve yönlendirmeleri ile desteklerini esirgemeyen başta danışman hocam Doç. Dr. Ersin Müezzinoğlu olmak üzere, Doç. Dr. İsmail Şahin'e ve Dr. Öğretim Üyesi Marziye Memmedli'ye teşekkürlerimi bir borç bilirim.

ÖZ

Doğu Akdeniz'in en büyük adasından bir tanesi olan Kıbrıs adası tarih boyunca Anadolu, Ortadoğu, Süveyş Kanalı ve Kuzey Afrika'ya hakim bir noktada yer alması sebebiyle önemli bir levant toprağı olmuştur. Bu özellikler altında tanımlanan Kıbrıs'a hakim olacak olan gücün, sayılan bu bölgeleri de kontrolü altında bulundurması söz konusudur. Kıbrıs Adası bu önemli stratejik konumundan dolayı sadece bölgesel olarak değil küresel anlamda da önemli bir yerdir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra oluşan yenedünya düzeninde önemi bir kat daha artan Kıbrıs, uluslararası ilişkilerde daha fazla yer etmeye başlamıştır. Kıbrıs Adası ile ilgili söz sahibi aktör ülkelerin başında tarihsel şartlardan dolayı İngiltere gelirken; özellikle 1960'lı yıllardan itibaren NATO üyesi iki ülkeden olan Türkiye ve Yunanistan da söz sahibi ülke olmuş, ardından iki ülke arasında yaşanan gerginliklerden dolayı bu soruna ABD de dahil olmuştur. Bu yıllardan sonra sorunun NATO ve BM'nin gündemine girmesiyle birlikte uluslararası boyut kazanmaya başlamıştır.

Bu süreçten sonra dünyada ve Türkiye'de kamuoyunun da gelişmesi ve bilinçlenmeye başlaması ile birlikte sorun yalnızca hassasiyet konusu olarak kalmamış, iç politikayı etkileyerek dış işleri bakanlığı dolayısıyla sadece hükümet meselesi değil, bir milli mesele olarak halkın yoğun ilgi gösterdiği bir konu haline gelmiştir. Bu bağlamda 1970'li yıllarda kurulan Yeniden Milli Mücadele Dergisi, Kıbrıs sorununu millete mal ederek milli bir bilinç oluşturmaya, kamuoyunu bilgilendirmeye ve bilinçlendirmeye, hükümet politikalarını etkilemeye çalışmıştır. Yapılan bu çalışmada dergideki Kıbrıs üzerine yazılar temel veri kaynağı olarak alınmış ve Kıbrıs sorununun nasıl ele alındığı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kıbrıs Sorunu, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, Türk Dış Politikası, Türkiye, Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti, Kıbrıs Türk Federe Devleti

ABSTRACT

Cyprus, the largest island in the Eastern Mediterranean, has been an important Levant territory throughout history due to its location in Anatolia, the Middle East, the Suez Canal and North Africa. The power that will dominate Cyprus, defined under these characteristics, also controls these regions. Because of this important strategic position, the island of Cyprus is an important place not only in the regional but also in the global sense.

After the Second World War, Cyprus has increased its importance in the new world order, and has begun to take a greater place in international relations. In particular, Turkey and Greece, two NATO member states since the 1960s, have been the ones to have a say, and the United States has been involved in this problem because of the tensions between the two countries. After these years, the issue has started to gain an international dimension with NATO and the UN on the agenda.

After this process, with the development and awareness of public opinion in the world and in Turkey, the problem has not only been a matter of sensitivity, but has become a subject of intense interest to the public as a national issue, not just a matter of government, because of the Ministry of foreign affairs by affecting domestic policy. In this context, the re-national struggle magazine, founded in the 1970s, has tried to create a national consciousness by costing the nation the Cyprus problem, informing the public and raising awareness, and influencing government policies. In this study, articles on Cyprus in the Journal were taken as the main source of data and how the Cyprus problem was handled was examined.

Keywords: Cyprus Issue, Journal of National Struggle Again, Turkish Foreign Policy, Turkey, Greece, Republic of Cyprus, Turkish Federated State Of Cyprus

ARŞİV KAYIT BİLGİLERİ

Tezin Adı	Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde Kıbrıs (1970-1980)
Tezin Yazarı	Gamze KURT
Tezin Danışmanı	Doç. Dr. Ersin MÜEZZİNOĞLU
Tezin Derecesi	Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	03/10/2019
Tezin Alanı	Uluslararası Politik Ekonomi
Tezin Yeri	KBU/LEE
Tezin Sayfa Sayısı	87
Anahtar Kelimeler	Kıbrıs Sorunu, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, Türk Dış Politikası, Türkiye, Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti, Kıbrıs Türk Federe Devleti

ARCHIVE RECORD INFORMATION

Name of the Thesis	Cyprus In The Journal Of The National Struggle (1970-1980)
Author of the Thesis	Gamze KURT
Advisor of the Thesis	Doç. Dr. Ersin MÜEZZİNOĞLU
Status of the Thesis	Master's Degree
Date of the Thesis	03/10/2019
Field of the Thesis	International Political Economy
Place of the Thesis	KBU/LEE
Total Page Number	87
Keywords	Cyprus İssue, Journal of National Struggle Again, Turkish Foreign Policy, Turkey, Greece, Republic of Cyprus, Turkish Federated State Of Cyprus

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

BM: Birleşmiş Milletler

ABD: Amerika Bileşik Devletleri

CHP: Cumhuriyet Halk Partisi

EOKA: Kıbrıslıların Milli Mücadele Örgütü

GKRY: Güney Kıbrıs Rum Yönetimi

NATO: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü

RMMO: Rum Milli Muhafız Ordusu

TTK: Türk Tarih Kurumu

UNFICYP: Birleşmiş Milletler Kıbrıs Barış Gücü

YMMH: Yeniden Milli Mücadele Hareketi

ARAŞTIRMANIN KONUSU

Yeniden Milli Mücadele Dergisinde Kıbrıs Sorunu (1970-1980)

ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Yeniden Milli Mücadele Hareketi 1960'lı yıllarda oluşan ve sonrasında yayın faaliyetlerine başlayarak 1970 ile 1980 yılları arasında Türkiye'nin iç ve dış politikasını etkilemeye çalışan bir harekettir. Hareketin çıkarmış olduğu Yeniden Milli Mücadele Dergisi, Türk dış politikasının temel meselelerini yakından takip etmiş, bunlarla ilgili haber ve yorumları ihtiva eden yazılarıyla kamuoyunu haberdar etme, bilgilendirme ve yönlendirme faaliyetleri içerisinde olmuş, yine düşünceleriyle hükümetin politikalarını etkilemeye çalışmıştır. Dergi, yayınlandığı yıllar arasında Türk dış politikasının çözülememiş bir sorunu olarak görülen Kıbrıs Sorunu hakkında da sık sık yazılar yayınlamış, bu şekilde kamuoyunun dikkatini bu soruna çekmeyi amaçlamıştır. Bu çalışmanın amacı, Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nin yayın hayatında olduğu 1970-1980 yılları arasında bu dergide Kıbrıs Sorunu üzerine yazılan yazıları incelemek, derginin Kıbrıs sorununa yaklaşımını analiz etmek ve kamuoyunu ve hükümetin Kıbrıs politikasını hangi yönde yönlendirmeye çalıştığını ortaya koymaktır. Ayrıca çalışmaya bir bütünlük kazandırmak adına, öncelikle Türkiye'nin 1950-1980 yılları arasında Kıbrıs'a yönelik politikası ve bu yolda attığı adımlar genel hatlarıyla ortaya konulmuştur. Yeniden Milli Mücadele Hareketi'nin ideolojisi ve dünya görüşü doğrultusunda Kıbrıs sorununa ve Türk dış politikasına nasıl baktığının ortaya konulması yönüyle bu tez çalışması önemli görülmektedir.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır. Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde Kıbrıs sorunu üzerine kaleme alınmış yazılar incelenmiş ve buradan veriler elde edilmiştir.

ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ / PROBLEM

Bu tez çalıŐmasının araştırma sorusu; Yeniden Milli Mücadele Hareketi'nin yayınladığı Yeniden Milli Mücadele Dergisi, dönemin en önemli dış politika konusu olan Kıbrıs sorunu hakkında kamuoyunu ve hükümetin politikalarını nasıl ve ne lde etkilemiŐtir?

KAPSAM VE SINIRLILIKLAR/KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Bu araştırma, esas araştırma konusu olan Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde Kıbrıs sorunu üzerine yayınlanan yazılar (1970-1980 yılları arasında) ve 1980'lere kadar Kıbrıs sorununun tarihsel geliŐiminin kapsamıyla sınırlıdır.

GİRİŞ

Kıbrıs, Anadolu, Ortadoğu, Kuzey Afrika ve Süveyş Kanalı'na hâkim bir noktada olup, Yunanistan'ın doğusunda, Türkiye'nin güneyinde ve Mısır'ın kuzeyinde bulunan büyük bir ada ve önemli bir levant toprağıdır. Bu stratejik öneminden dolayı Kıbrıs'a hakim olan güç olmak ve bu bölgeleri kontrol altında bulundurmak sadece bölgesel değil bir o kadar da küresel bir rekabet konusu olmuştur. İngiltere, 1960'lı yıllara kadar Kıbrıs üzerinde hakimiyet ve söz sahibi ülke iken, bu yıllarda iki NATO ülkesi olan Türkiye ve Yunanistan da adadaki Rum ve Türk nüfus, tarihsel hak iddiaları gibi dayanakların da yardımıyla adanın statüsü ve geleceği konusunda söz sahibi olmuşlardır. Yine 1960'lı yılların ortasına doğru Kıbrıs sorununda gerginliklerin ve çatışmanın artmasıyla birlikte bu soruna ABD ve BM de dahil olmuştur. 1960 yıllarından itibaren NATO ve BM üyesi iki ülkeden olan Türkiye ve Yunanistan'la beraber bu ikili arasında yaşanan gerginlikten dolayı ABD gelmiştir.

Kıbrıs adası sahip olduğu coğrafi konumu ve stratejik öneminden kaynaklı çok eski zamanlardan itibaren devletlerarası bir mücadele konusu olmuştur. Ancak bu durum 1945'ten yani İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Soğuk Savaş Dönemi'nin başlamasıyla daha önem arz etmiş, boyut olarak da farklılaşmaya başlamıştır. Türkiye ve Yunanistan arasında Atatürk Döneminde tesis edilen ve büyük ölçüde muhafaza edilen yakın ilişkiler, 1950'li yılların ortasından itibaren soğumaya yüz tutmuş ve gerginlikler baş göstermeye başlamış bunun da bir sonucu olarak adada Rumlarla Türkler arasında çatışmaya ve kanlı hadiseler yaşanmaya başlanmıştır. Ayrıca 1980 sonrası Yunanistan'ın ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Avrupa Birliği'ne üye olmasıyla soruna AB de müdahil olmuştur. Bu küresel güçlerin bölgedeki asıl hedefi ise, Doğu Akdeniz'i ve çevresindeki çıkarlarını korumak amacıyla ada üzerinde söz sahibi olmaktır.

Ada tarihsel süreç içerisinde farklı devletler tarafından idare edilmiş fakat Osmanlı yönetiminden sonra adanın zaruri olarak İngiltere'ye olan terki, Türkiye için Kıbrıs meselesinin doğmasına sebebiyet vermiştir. Çünkü bu terk işleminden sonra Yunanistan için her zaman için bir hedef olan Enosis imkanına bir kapı açılmış olarak görülmüştür. Bu

bağlamda yaşanan gelişmeler sonucunda oluşan Kıbrıs sorunu Türkiye için önemli ve çözümsüzlük içinde süregelen bir mesele olmuştur. Bu dönemde ortaya çıkan Yeniden Milli Mücadele Dergisi milliyetçi ve muhafazakâr görüşü savunan bir tutumla Kıbrıs sorunu üzerinde durmuş ve konuyu yakından takip ederek hükümet politikalarını etkileme ve yönlendirme çabası içinde olmuştur.

1. BÖLÜM

KIBRIS SORUNU VE TÜRKİYE’NİN KIBRIS POLİTİKASI

1.1. Tarihsel Arkaplan

Kıbrıs, Doğu Akdeniz’de, Yunanistan’ın doğusunda, Türkiye’nin güneyinde, ve Mısır’ın kuzeyinde bulunan büyük bir adadır. Adanın isimlendirilmesi tarihçiler arasında bir anlaşmazlık konusu olmuştur. Bir iddiaya göre, adada antik dönemlerden bu yana bakır madenin bol miktarda çıkarılmasından dolayı, bakırın Latince karşılığı olan “cuprum”dan Kıbrıs isminin türemiştir. Bir başka iddia mitolojiye dayanır: Bu isim adada doğan tanrıça Afrodite (Kyprida olarak da bilinir) tarafından verilmiştir. Kıbrıs adası, bilinen ilk zamandan beri her zaman stratejik önemiyle tüm dikkatleri üzerine çeken bir ada olmuştur. Jeopolitik konumundan dolayı da ada tarihte her zaman stratejik önemini korumuştur.¹ Farklı zamanlarda tüm büyük güçler için olmazsa olmaz bir stratejik nokta olarak yer almıştır.²

Arkeolojik kanıtlara göre, Kıbrıs uygarlığı 11.000 yıldan 9. binyıla kadar uzanmaktadır.(Erken Neolitik Dönem veya Taş Devri). Adaya M.Ö. 9. yüzyılın ortalarında Fenike yerleşimcileri gelmeye başlamış ve esas olarak kıyı kenti olan Kition’da yoğunlaşmıştır. Kıbrıs antik dönemlerde bu stratejik öneminden dolayı birçok işgale maruz kalmıştır. Asurlular Mısırlılar ve daha sonra Persler’in (8. - 4. Yüzyıllar) işgaline uğramıştır. Adada; Salamis Kralı Evagoras, M.Ö.411-374 yılları arasında hüküm sürmüştür, Evagoras Kıbrıs’ın tamamına hakim olmuş, bölgenin önde gelen siyasi ve kültürel merkezlerinden biri haline dönüştürmüştür. Ada, sonrasında İskender’in işgaline uğradıktan sonra, Mısır’da İskender’in generalleri tarafından kurulan Ptolema’larının hakimiyetine girmiştir. Bu dönemde adada Helenistik kültür hakim olmuştur.

Romalılar, Akdeniz’deki en büyük güç haline geldiğinde, Kıbrıs’a stratejik ve ticari öneminden dolayı odaklanmışlardır. M.Ö. 58’de Marcus Cato, adanın kontrolünü ele

¹ İsmail Şahin,, *İngiltere’nin Akdeniz Siyasetinde Kıbrıs(1570-1580)*,(Asia Minor Studies, 2016), 150.

² Ulvi Keser, *Kıbrıs’ın Stratejik Önemi Bağlamında Adada Askeri Faaliyetler İle İlgili Tarafların*

Askeri Gücü, (Güvenlik Stratejileri Dergisi, Cilt 2, Sayı 3, 2006), 117.

geçirdikten sonra ada, Roma eyaletine dönüşmüştür. Kıbrıs, kötü yönetim ve ağır vergilerle birlikte Roma yönetiminde büyük sıkıntı yaşamıştır.³

Roma İmparatorluğu'nun batı ve doğu olmak üzere ikiye bölünmesinden sonra Kıbrıs, Doğu Roma İmparatorluğu'nun(Bizans) egemenliği altına girmiştir. Bizans İmparatorları, imparatorluğun yaşamsal konumu nedeniyle Kıbrıs'a çok önem vermişlerdir. Bu dönemde Kıbrıs adası, İslam Halifeliği'nin de ilgisini çekmiş, 632-694 yılları arasında müslümanlarca dört kez kuşatılmıştır. Emeviler tarafından 649'da yapılan kuşatmada, ada müslümanların kontrolüne geçmiştir. İslam Halifeliği'nde vergi vermeyi kabul eden Kıbrıs, yaklaşık 300 yıl müslümanların kontrolü altında kalmış, bu süreçte adada ticaret ve üretimde önemli gelişmeler yaşanmıştır. 935'te Bizans İmparatorluğu adada islam hakimiyetine son vermiş ve tekrar Kıbrıs Bizans kontrolüne geçmiştir. Kıbrıs, Üçüncü Haçlı Seferi sırasında İngiltere Kralı Arslan Yürekli Richard'ın, Isaakios Dukas Komnenos'un elinden adayı almasıyla Haçlılara geçmiştir. Bu sefer sırasında Kıbrıs'ın zaptı Haçlılar için oldukça önemli bir kazanç olmuştur. Zira Kıbrıs, coğrafi konumu dolayısıyla 13. yüzyılda düzenlenen Haçlı Seferleri sırasında, Haçlılar tarafından üs olarak kullanılmıştır. Kısa bir süre Tapınak Şövalyeleri'nin hakimiyetinde kalan adaya önce Cenevizliler daha sonra ise Venedikliler hakim olmuştur.⁴

Ada, Akdeniz bölgesinde bulunan önemli bir uğrak nokta olması sebebiyle, gemi vasıtasıyla yapılmakta olan yolcu, yük ve diğer ticari taşımacılıklarda Asya, Afrika ve Avrupa şeridi üzerinde sefer yapan deniz taşıtlarının vazgeçilmez liman merkezlerinden bir tanesi olmuştur.⁵ İstanbul'un fethinden sonra özellikle Akdeniz ticaretinde söz sahibi olmak isteyen Osmanlı Devleti de, Kıbrıs Adası ile ilgilenmeye başlamıştır. Osmanlı egemenliği altındaki Kuzey Afrika ve Ortadoğu topraklarına deniz yolları üzerinden ulaşılabilmesi için önemli bir noktada yer alan Kıbrıs adası, aynı zamanda Akdeniz hakimiyeti için stratejik konumundan dolayı kontrol altına almak istenmiştir. Çünkü ticari öneminden ziyade Kıbrıs veya Kıbrıs'ın yakınlarından geçen Osmanlı Devleti'ne ait ticaret gemileri ve hacıları taşıyan yolcu gemileri, Akdeniz'de Hristiyan korsanları tarafından saldırıya uğruyor, Venedik de bu korsanları himâye ediyor, Osmanlı devletine teslim etmiyordu. Bütün bu sebeplerden dolayı, Osmanlı Padişahı II. Selim döneminde 1570'de Kıbrıs Osmanlı donanması tarafından kuşatılmış, 1571 yılında ise, adanın fethi tamamlanmıştır. Kıbrıs Adası, Osmanlı kontrolüne geçtikten sonra, uzun süredir Katolik ve Latin baskısı altında yaşayan ada halkı huzur ortamına kavuşmuştur.

³ R.Henry Stephens, *Cyprus, A Place of Arms*, (London: Pall Mall, 1966), 12.

⁴ George Hill, *A History of Cyprus* (Cilt 1), New York: 2012, 308.

⁵ İsmail Şahin., *Ermeni Olayları Sırasında Kıbrıs Adası'nın Rolü*, (Uluslararası Hukuk ve Politika Cilt 8, Sayı:31), 58.

Ortodoks Rum olan yerli halkı doğrudan yönetime dahil etmek için dini cemaatlere özerk bir yapı içinde kendilerini yönetme hakkı tanınmıştır. Bu süreçte Osmanlı'nın Akdeniz ticaretinin bütün imkanlarından istifade eden adanın, sosyo-ekonomik yapısında önemli bir dönüşüm yaşanmıştır. Korsan faaliyetlerinin etkisinden kurtulan ada, ekonomik, kültürel ve hukuki olarak özgür ve düzenli olan imparatorluk tarzı devlet yapısına kavuşmuştur. Bunların yanında Osmanlı idaresi Anadolu'dan önemli bir miktarda Türk nüfusu adaya göç ettirerek, adanın Türkleştirilmesi yönünde de önemli bir adım atmıştır.⁶

Birinci Dünya Savaşı'na giden yolda devletler içerisinde yaşanan ve değişmeye başlayan dünya düzeninden dolayı sömürge politikaları önem kazanmaya başlamıştır. 19. yüzyılda adanın, Osmanlı hakimiyetinden İngiliz yönetimine geçmesi, bu dönemde gelişen sömürge politikalarının doğal bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Çünkü, Süveyş Kanalı'nın açılmasından sonra ada Akdeniz'de bir konaklama haline gelmişti ve Akdeniz üzerinden Hindistan'a ulaşabilmesi kolaylaşan İngiltere açısından Kıbrıs, önemli bir konumdaydı. Yakındoğu'daki ticari faaliyetleri gittikçe artan İngiltere bu bağlamda değerlendirildiğinde Osmanlı Devleti'ne yönelik yeni bir dış politika geliştirme zaruritesi içerisine girmiştir.⁷ Çünkü İngiliz emperyal politikasının temel taşlarından birisi de deniz yolunu sürekli genişleten Rusya'nın emellerine karşı koruyabilmektir. Dış politikada realpolitik ve pragmatist bir şekilde hareket eden İngiltere için, Osmanlı Devleti, ne kalıcı bir dost durumunda ne de kalıcı bir müttefik olmuştur. Önemli olan kendi çıkarları olduğundan bu çıkarlar baltalanmadığı sürece düşman da olmamıştır.⁸ Bu çıkarları değerlendirildiğinde 19. yüzyılda gerçekleşen Osmanlı-Rus savaşlarında, Osmanlı'ya destek olmuştur. 1853-56 Kırım Savaşı'nda da böyle bir amaç için savaşılmıştı ve neticesinde Paris Anlaşması imzalanarak Osmanlı Devleti'ne hukuksal statüde bazı haklar tanınmıştır. Daha sonrasında da Osmanlı Devleti içerisinde yaşanan karışıklıklar devam etmiş ve iç isyanlar ve kıskırtmalarla yeni savaşlar yaşanmıştır. 1877-1878 yılında yaşanan Osmanlı-Rus Savaşı'da bunlardan bir örnektir. Yaşanan bu savaşla Avrupa güç dengesinde değişiklikler oluşmuş, Rusya lehine bazı gelişmeler yaşanmıştır.⁹ Sonrasında imzalanan 1878 yılında imzalanmış olan Ayastefanos Antlaşması'nın şartlarının hafifletilmesi karşılığında Osmanlı Devleti'nden Kıbrıs'ı isteyen İngiltere, bu amacına ulaşmış ve Kıbrıs Adası, 4 Haziran 1878 tarihinde iki devlet arasında

⁶ Faruk Bekarlar, *Kıbrıs Sorununun Doğuşu-Menderes Dönemi Türk-Yunan İlişkileri*, (İstanbul: Arayış Yayın Ajansı, 2006), 62.

⁷Şahin, a.g.m., 59-60.

⁸ İsmail Şahin., *1878 Kıbrıs Antlaşması ve Ermeni Meselesi*, (Ermeni Araştırmaları, Sayı:2, 2012), 140.

⁹ Şahin, a.g.m. 144.

imzalanan ittifak anlaşmasının bir hükmü gereğince İngiltere yönetimine bırakılmıştır ve bu anlaşma Savunma İttifakı Anlaşması adını almıştır. Bu anlaşma özünde Rusya'nın Akdeniz'e açılmasına karşı alınmış bir tedbir niteliğinde olmuştur.¹⁰ İngiltere adaya yerleştikten sonra bir taraftan adayı ilhak planları yaparken diğer taraftan da adadaki Türk varlığını yok etmeye çalışmıştır. Bu amaçla ada yönetimindeki Türkleri görevlerinden uzaklaştırmıştır. Adanın İngiltere yönetimine geçmesi, burada yaşayan Rumlar için Enosis hayallerini gerçekleştirmek adına bir fırsat oluşturmuştur. 1898'de Girit'in Yunanistan'ın kontrolüne geçmesi, Kıbrıs'lı Rumların Yunanistan'la birleşmek hususundaki isteklerini kamçılamıştır. Nitekim, Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşında Almanya'nın yanında yer alarak İngiltere'ye karşı savaşması nedeniyle fırsatı değerlendiren İngiltere, adayı kendi egemenliğine aldığını ilan ederek, ödemesi gereken kira bedelini de kesmiştir.¹¹

Türkiye yapılan bu ilhakı; dokuz yıl sonra, 1923 Lozan Antlaşması ile tanımak zorunda kalmıştır. Antlaşmanın 16. maddesi ile Türkiye, "*Lozan Antlaşması'yla belirlenen sınırlar dışındaki tüm toprakları üzerindeki haklarından vazgeçmiştir. Fakat, bu madde içinde yer alan ve adaları ilgilendiren; 'adaların geleceğinin ilgililer tarafından saptanacağı' cümlesi Kıbrıs'ın geleceği konusunda Türk tarafına haklar vermektedir*". 20. madde ise; "*Türkiye Hükümeti Kıbrıs'ın Britanya Hükümeti tarafından 5 Kasım 1914'te ilân edilen ilhakını tanıdığını beyan eder*" şeklindedir. Açık ve net olan bu madde ile Kıbrıs'ın İngiltere'ye ilhakı resmen tanınmıştır. 21. madde ile de, "*Kıbrıs'ta Türk tabiiyetindeki nüfusun İngiliz vatandaşlığına geçişleri bazı koşullar içinde*" hükme bağlanmaktadır. Buna göre, "*Türk vatandaşı olarak kalmak veya İngiliz uyruğuna geçmek için Kıbrıs Türklerine iki yıllık bir süre tanınmıştır.*" Türk vatandaşlığını korumak isteyenler bu süre zarfında karar vermek ve karar verdikten bir yıl sonra da adayı terk etmek zorunda kalmışlardır.¹²

1920'li yılları, binlerce Kıbrıslı Türk'ün Ada'dan göç ettiği yıllar olarak tanımlamak mümkündür. Göç edenlerin büyük çoğunluğu anavatan Türkiye'ye yerleşmeyi tercih etmiş bulunup, bu çerçevede Türkiye'de halen toplamı yaklaşık olarak 500 bin olan Kıbrıs Türk Kökenli aile yaşadığı tahmin edilmektedir. Türklerin nüfusu yavaş yavaş azalırken, Kıbrıslı Rumların nüfusu büyük oranda artmıştır.¹³

¹⁰ Şahin,İ., a.g.m., 147.

¹¹ Serdar Sakin, ve Sabit Dokuyan, *Kıbrıs ve 6-7 Eylül Olayları(Menderes ve Zorlu'nun Tarihi Sınavı)*, (İstanbul,2010), 42.

¹² İsmail Soysal, *Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları* (Cilt 1), (Ankara: TTK Yayınları, 2000), 99.

¹³ Rıdvan Karluk, *Avrupa Birliği ve Türkiye*, (İstanbul, Beta, 2002), 92.

1.2. Kıbrıs Sorunu'nun Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

Stratejik önemi tarihsel süreçte artarak devam eden Kıbrıs'ın, modern dönemlerde özellikle Soğuk Savaş döneminde konumu itibarıyla de önemi bir kez daha ön plana çıkmıştır. Avrupa, Asya ve Afrika'ya eşit uzaklıkta olmasından dolayı, Geçmişte Kıbrıs, Ortadoğu bölgesine atlamak isteyen devletlerin hayati stratejik ve ticaret merkezi olarak görülüyordu. 20. yüzyılda su yolu güzergahlarının önemli bir noktasında yer alması, bir yandan adanın doğu kısmının Ortadoğu ile yakından ilişkili olmasından, batı kısmının Doğu Akdeniz, Balkanlar ve Kuzey Afrika'daki stratejik durumu için kritik bir konuma sahip olmasından dolayı Ortadoğu, Ege, Süveyş, Kızıldeniz ve Basra Körfezi'nde rol oynamaya çalışan bölgesel ve küresel bir güçlerin ilgi odağına dönüşür. Bölgedeki doğal kaynak zenginliğinin anlaşılması ile birlikte bu ilgi daha da artacaktır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra oluşan yenedünya düzeninde konumu itibarıyla önemi bir kat daha artan Kıbrıs hiçbir zaman statükosunu koruyan bir konumda olmamıştır. Bu konuda örnek olarak 1960 yılında kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti örnek olarak gösterilebilir. Çünkü bu devlet her ne kadar bağımsız kurulmuş ve Kıbrıs halkı tarafından yönetilen bir şekilde gözükse de esasında tam bağımsız bir devlet konumunda olmamıştır. Bu sebepten dolayı da kendi iç işlerinde de uluslararası alanda da kısıtlı bir hareket alanı olmuştur.¹⁴ Nitekim, Kıbrıs üzerinde Yunanistan'ın hak iddia etmesiyle Kıbrıs sorunu olarak nitelendirilen ve uluslararası bir soruna dönüşecek olan olaylar silsilesi başlayacaktır. İkinci Dünya Savaşı sonunda İngiltere'nin eski gücünü kaybetmesi ve uluslararası alanda rolünün zayıflaması ile bu devletin Kıbrıs'tan çekilebilmesi ihtimali üzerine, Kıbrıslı Rumlar Yunanistan ile birlikte uzun süredir peşinde koştukları Enosis hayalini gerçekleştirebilmek için faaliyetlerini hızlandıracaklardır. Bu bağlamda Yunan Parlamentosu tarafından, 28 Şubat 1947'de Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakına yönelik bir karar alınmıştır. Yunan Hükümeti, adanın kendilerine ilhakı karşısında İngiltere ve ABD'ye Kıbrıs'ta askeri üs verebileceğini açıklamıştır. Bununla birlikte Yunanistan'ın Birleşmiş Milletlere yapmış olduğu, "self-determinasyon" teklifi genel kurulca reddetmiştir.¹⁵

¹⁴ İsmail Şahin, *Türkiye'nin Kıbrıs'ta Statükoyu Koruma Çabaları ve Makarios'un Ankara Ziyareti*, (Uluslararası Sosyal araştırmalar Dergisi, Cilt:9, Sayı:42, 2016), 780.

¹⁵ Yavuz Güler, *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Kuruluşuna Kadar Kıbrıs Meselesi*, (G.Ü. Kırşehir Eğitim fakültesi Dergisi, 5(1), 2004), 104,105.

Bu süreçte Yunanistan'ın da desteğini alan Kıbrıslı Rumlar, adada İngiliz yönetimi ve Kıbrıslı Türkler üzerinde baskı uygulamaya başlarlar. Yunanistan'ın self determinasyon yoluyla adayı Yunanistan'a bağlama girişimleri, Kıbrıslı Türkler kadar Türk kamuoyunun da tepkisini çekmiştir. 1950'lerden sonra artık Kıbrıs meselesi Türk kamuoyunda en çok konuşulan meselelerin başında yer almaya başlamıştır. Bu gelişmeler karşısında Kıbrıs Türkleri, Yunanistan'ın girişimlerini protesto etmek ve adanın Türkiye'ye iadesini sağlamak amacıyla Kıbrıs'ta iki büyük miting düzenlemiştir. Bu mitingleri Anadolu'daki, "*Kıbrıs mitingleri*" takip etmiştir. Kamuoyunun bu kadar hassas olduğu bu konuda Türk hükümetlerinin resmi tutumu ise, Yunanistan ve Batılı devletlerle olan ikili ilişkilerin bozulmaması için bu meseleyi yok sayma ya da görmezden gelme üzerine inşa edilmiştir. Türk kamuoyunda artan infial karşısında Ocak 1950'de CHP'li Dışişleri Bakanı Necmettin Sadak, Mecliste yaptığı konuşmada "*Türkiye'nin Kıbrıs meselesi diye bir sorunu yoktur*" diyerek olayları yatıştırmaya çalışmıştır. Mayıs 1950'de kurulan Demokrat Parti hükümetinin Kıbrıs konusundaki dış politika yaklaşımı uzun süre benzer şekilde devam etmiştir. Gerek CHP gerekse de Demokrat Partinin bu konuda pasif kalmalarının sebebi ise adanın İngiltere'nin yönetiminde olması ve yapılacak herhangi bir müdahalenin hukuki altyapısının bulunmamasıdır.¹⁶

Yunanistan'ın Kıbrıs'ı ilhak etmek için Makarios'un ve Yunan hükümetinin girişimlerini artırdığı bir dönemde İngiltere'nin, Kıbrıs'a muhtariyet verilmesi çözümünü ileri sürmesi üzerine bölgeden İngiltere'nin çekileceğini anlayan Yunanistan, Mart 1954'ten itibaren bu problemi uluslararası alana çekmenin gayreti içine girer. Yunanistan'ın Kıbrıs'ı ilhak teşebbüsünü adeta resmi politikaya dönüştürmesi, İngiltere'nin adadaki egemenliğini sonlandırma ihtimalinin ortaya çıkması ve Türk kamuoyunun bu konudaki duyarlılığı, Türk dış politikasının odağına Kıbrıs sorununun somut bir biçimde girmesine sebep olmuştur. Temmuz 1954'te Dışişleri Bakanlığı'na getirilen Fatin Rüştü Zorlu, adada yaşayan Türklerin de haklarının olduğu dile getirmiştir.¹⁷

Bu arada Kıbrıs'ta artan Rum tedhiş eylemleri karşısında İngiltere, Türkiye'nin de katılacağı bir konferansta Yunanistan'la birlikte sorunu diplomatik yollarla çözmek için harekete geçmiştir. İngiltere, sorununun Rumlar ile İngiltere arasında bir sorun olmaktan öteye Türkiye'nin de devreye girmesiyle, Türkiye ile Yunanistan arasında sıcak savaşa dönüşebilecek bir problem olduğunu ortaya koymak için Türkiye'yi sorunun doğrudan tarafı

¹⁶ Emin Özdemir, *Amerikan Belgelerine Göre Türkiye'de Azınlıkla*, (Ankara: Ürün Yayınları, 2014), 56-57.

¹⁷ Sakin, a.g.m., 42-43.

haline getirecek girişimlerde bulunmuştur. Böylelikle İngiltere, iki devleti karşı karşıya getirerek zaman kazanmaya ve adadan çekilme sürecini geciktirmeye çalışmıştır.¹⁸

Türkiye'nin Kıbrıs konusunda taraf olarak katılacağı ilk uluslararası toplantı öncesi, Türk hükümeti yaptığı açıklamalarla bu konuda artık daha hassas davranacağını işaretlerini vermiştir. Başbakan Menderes 24 Ağustos 1955'de yaptığı konuşmasında, Kıbrıs konusunda Türk-Yunan dostluğunu zedelemem için hassas davrandıklarını, Yunanistan'ın ise bu konuda daima tehditkâr davrandığını belirterek Yunan tarafını mantıklı davranmaya davet etmiştir. Menderes, Kıbrıs'ın, Anadolu'nun doğal bir uzantısı olduğuna dikkat çeken konuşmasında, Türkiye güvenliği açısından önemli bir konumda bulunan Kıbrıs'ın geleceğinin plebisit ile belirlenemeyeceğini şu sözlerle açıklamıştır; “Şurasının herkesçe açık olarak bilinmesi lazım gelir ki, Türkiye sahillerinin büyük bir kısmı başka devletlere ait olan tarassut ve tehdit prangalarıyla muhat bulunuyor. Bir Kıbrıs sahası bugün salim görünmektedir. Bu bakımdan Kıbrıs Anadolu'nun bir devamından ibarettir ve onun emniyetinin esas noktalarından biridir. Bu itibarla onun bu günkü durumunda bir tebeddül bahis mevzu olursa, bunun etnik esaslara göre değil, çok daha mühim ve esaslı olan diğer hakikatlere ve mesnetlere göre halledilmesi ve Türkiye'ye raci olması gerekir.” Menderes vermiş olduğu bu beyanat ile Kıbrıs konusunda ilk defa hükümetin, Türk kamuoyunun hissiyatına benzer duyguya sahip olduğunu ortaya koymuştur.¹⁹

Bu gelişmenin ardından Kıbrıs'ta, Enosisçi terör örgütü olarak adlandırılan EOKA'nın eylemleri artık sesini duyurmaya başlamıştır. E.O.K.A. terörünün faaliyetlerinin artması üzerine İngiltere Hükümeti, Türkiye'yi ve Yunanistan'ı, “Kıbrıs meselesi”ni görüşmek üzere Londra'ya çağırılmış ve Kıbrıs'ın geleceğini tayin edecek toplantı, Londra'da Lancaster House'da 29 Ağustos 1955'te başlamıştır. 31 Ağustos 1955'te Yunanistan, Kıbrıs'ta “Mahalli muhtariyet ve self- determinasyon” isteğine dayanan tezlerini ileri sürer. Türkiye adına katılan Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu, 1 Eylül 1955'te yaptığı konuşmasında, Lozan antlaşmasına göre adanın mukadderatını ancak Türkiye ve İngiltere'nin belirleyebileceğini, stratejik açıdan Türkiye için son derece önemli bir konumda bulunan Kıbrıs'ta statüko değişecekse adanın eski sahibine yani Türkiye'ye iade edilmesi gerektiğini savunmuştur.²⁰

¹⁸ Şerif Demir, *Adnan Menderes ve 6/7 Eylül Olayları*, (İ.Ü. Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi (12). 2010), 40.

¹⁹ Özdemir, a.g.m., 57.

²⁰ Güler, a.g.m., 109.

6-7 Eylül 1955'te Türkiye'de azınlıklara yönelik taşkınlıklar başlaması üzerine Londra Konferansı herhangi bir netice alınmadan sonlandırılır. Kıbrıs sorunundan dolayı Türkiye ile Yunanistan arasındaki gerginlik 6-7 Eylül Olaylarından dolayı daha da artmıştır. Bu süreçte 1956'da Süveyş Kanalında İngiltere'nin uğradığı başarısızlık sonucu İngiliz yönetimi, bölgede etkinliğini yitirmeye başlamıştır. Artık bölgede İngiltere geri çekilerek rolünü Amerika'ya bırakmak ister. Değişen bu şartlar çerçevesinde İngiltere'nin self determinasyon ilkesine sıcak bakması ile Türkiye, bu ilkeye karşı “*taksim tezini*” ileri sürer. Neticede NATO üyesi ili ülkenin Kıbrıs konusunda yaşadığı gerilim Amerika'yı da rahatsız etmiş çözüm arayışlarına Amerikan yönetimi de katılmıştır. Amerika'nın liderliğinde 1958'de yapılan NATO toplantılarında Türkiye'den taksim tezinden, Yunanistan'dan ise, enosis hayallerinden vazgeçmeleri istenmiştir.²¹

1.3. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Kuruluşu

11 Şubat 1959'da Zürih'te düzenlenen bir konferansın sonunda, Yunanistan ile Türkiye arasında bir anlaşma planı üzerinde anlaşma sağlanmıştır. 19 Şubat'ta Londra'da, Yunanistan, Türkiye, İngiltere ve iki Kıbrıslı toplum temsilcilerinden oluşan bir konferansın ardından Kıbrıs sorununun çözümü için bir anlaşma imzalanmıştır. İmzalanan bu antlaşma; İngiliz, Yunan ve Türk başbakanları; Kıbrıs Rumları adına Makarios ve Kıbrıs Türkleri adına Fazıl Küçük tarafından imzalanmıştır. Londra Antlaşmaları şu belgelerden oluşmaktadır: “*Kıbrıs Cumhuriyetinin Kuruluşuna İlişkin Temel Antlaşma; İngiltere, Türkiye, Yunanistan ile Kıbrıs Cumhuriyeti arasında Garanti antlaşması; Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasında İttifak Antlaşması*”. Bu temel ittifaklarla oluşturulan Londra Antlaşması uyarınca “*Türkiye, İngiltere ve Yunanistan, kurulacak olan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin üç garantör ülkesi konumunda olacaktır. Bununla birlikte Kıbrıs Cumhuriyeti, Başkanlık sistemiyle yönetilecek, Başkanlık makamına bir Rum seçilirken, Başkan yardımcılığını da Türk toplumundan bir lider üsleneyecektir. Kıbrıs'ta hem Türkçe hem de Rumca resmi dil olacaktır. Elli milletvekilinden oluşacak Kıbrıs Meclisi'nin %70'ini Rumlar, %30'unu ise Türkler temsil edecek ve seçimler beş yılda bir yenileyecektir. On kişiden oluşacak Bakanlar Kurulu'nun yedisi Rum, üçü de Türk olacaktır. Başkan ve yardımcısının veto hakları olacak ayrıca Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bayrağı da Başkan ve yardımcısı tarafından seçilecektir. Ayrıca bu antlaşmanın hükümleri, Kıbrıs Anayasasının temel maddeleri olarak kabul edilecektir*” 1960

²¹ Uğur Uzer ve Mehmet Cengiz, *Kıbrıs Sorunu*, (Ankara: Ankara Barosu Yayınları, 2002), 46.

Garanti ve İttifak Antlaşmaları, Türkiye'ye garantör devlet olma hakkını ve Kıbrıs'ta süresiz asker bulundurma hakkını kazandırmıştır.²²

Zürih ve Londra' oluşan uzlaşma zemininde imzalanan anlaşmalardan en önemlisi Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluşuna ilişkin yapılmış olan “*Temel Antlaşmadır*”. Bu antlaşma ile Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası da oluşturulmuştur. Garanti ve İttifak Antlaşmalarının da yer aldığı *Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasasında* yeni kurulan devletin yapısal olarak en ince ayrıntılarına kadar hususlar tespit edilmiştir. Antlaşma ile her iki tarafta enosis ve taksim fikrinden vazgeçmiş; İngiltere, Yunanistan ve Türkiye'ye bu antlaşma ile konusu ne olursa olsun yapılacak her antlaşmada “*en gözetilen ulus*” hakkı tanınmıştır.²³ Bunun yanında Türkiye ve Yunanistan'a kendi soydaşlarına kültür ve eğitim konularında eğitim yardımı verme hakkı tanınmıştır. Kıbrıs Cumhuriyeti, Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar arasındaki ortaklığa dayanan iki toplumlu bir devlet olarak 1960 yılında kurulmuştur. Bu uzlaşma yoluyla Kıbrıs bağımsızlığını kazanırken, İngiltere Ada'ya iki askeri üssü elinde tutmuştur. Kıbrıs Cumhuriyeti, yeni cumhuriyetin kurucu ortakları olarak Kıbrıslı Türklerin ve Kıbrıslı Rumların siyasi eşitliğini kabul etmiştir. Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası, aslında, işlevsel bir federasyon olarak tasarlanmıştır. Doğum, ölüm, evlilik, eğitim, kültür, spor vakıfları ve dernekler gibi bazı toplumsal işler, bazı belediye görevleri ve vergiler, her bir toplumun ilgili idareleri tarafından ayrı ayrı yönetilmektedir. Uluslararası düzeyde, Kıbrıs Cumhuriyeti, Birleşmiş Milletler üyesi oldu ve bir tüzel kişiliği korunmuştur.²⁴

Ancak 1960 ortaklığı sadece üç yıl sürdü. Anayasa'nın yarattığı durumun değişmesi için kasıtlı bir kampanya yürüten Rum tarafı, en sonunda da enosis idealini hayata geçirecek olan Akritas Planı'nı devreye sokmuşlardır. Bu plana göre, Rumlar, Kıbrıslı Türklerin adadaki haklarını ve eşit ortak kurucu statülerini yok sayan ve onları azınlık durumuna indirgemeyi amaçlayan On üç nokta olarak bilinen Anayasa'da değişiklik önerisinde bulunmuşlardır. Rumlar tarafından Anayasanın 13 maddesi, Kıbrıs Türk toplumunun aleyhine değiştirilmeye çalışılmış, ayrıca Kıbrıs Türk Polisi'nin silahsızlandırılması ve Ulusal Kıbrıs Rum Muhafızları'nın kurulması yönünde girişimde bulunulmuştur. Bu girişimler, Zürih Anlaşması'nın açık bir şekilde ihlali anlamına gelmekteydi. Anayasa konusunda baş gösteren anlaşmazlıklar ve diğer toplumlar arası meselelerle ilgili iki toplum arasındaki huzursuzluklar

²² Cihat Göktepe, *Menderes Dönemi (1950–1960)*, (Ankara: Türkler Ansiklopedisi, Ed. Hasan Celâl Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca, c. 16, 2002), 949.

²³ Mehmet Hasgüler, *Kıbrıs'ta Enosis ve Taksim Politikalarının Sonu*, (İstanbul: Alfa Yayınları, 2007), 13.

²⁴ Göktepe, a.g.m., 950.

sonuç olarak 1962 ve 1963'teki birçok Kıbrıslı Türk sivilin hayatını kaybettiği trajik olaylara yol açmıştır. 25 Mart 1962 yılında Kıbrıslı Türkler için önemli manevi mekanlardan biri olan Ömeriye Cami ve Bayraktar Türbesi'nin bombalanması olayı siyasal krizleri daha da körükleyecek iki hadise olmuştur. Burada da taraflar yine birbirini suçlamıştır. Çünkü olay Yunan ve Türkler için önemli bir gün olan 25 Martta yaşanmıştır.²⁵ Yine 1963 sonlarındaki Kanlı Noel olaylarında da silahlı Rumların Lefkoşa'da Türklerin yaşadığı bir banliyöye saldırması ve Kıbrıslı Türkleri katletmeleri olayları doruğa çıkarmış, silahlı çatışma yayılmış, 1964 ilkbaharında, yaklaşık 20.000 Yunan askeri adaya yasadışı yoldan girmiştir. Bu noktada, Kıbrıslı Rumlar Kıbrıs Cumhuriyeti'ndeki ortaklığı zorla ele geçirmiş, tüm Kıbrıslı Türkleri devlet organlarından çıkarmış ve Anayasa'nın temel maddelerini tek taraflı olarak değiştirmişlerdir.²⁶

Topluluklar arasında çıkan huzursuzluğun ardından, Kıbrıslı Türkler, topraklarının sadece % 3'üne karşılık gelen küçük ve sınırlı yerleşim alanlarında yaşamak zorunda kalmışlar, bu da sonuç olarak, başkent Lefkoşa'nın yeşil hat denen sınır çizgisi ile fiziksel olarak ayrılmasına yol açmıştır. Türk yerleşim bölgelerine sistematik bir şekilde ekonomik abluka uygulanmaya başlanmıştır. Bu durum, özellikle de Türklerin artık hükümete ya da kamu hizmetlerine katılamadığı için, bölünme anlamına gelmekteydi.²⁷

Toplumlar arası çatışmanın hızlandırılması sonucunda, adadaki durum BM Güvenlik Konseyi'nde tartışılmış ve 4 Mart 1964 tarihli ve BM Barış Gücü'nün kurulması için çağrıda bulunan 186 sayılı kararın kabul edilmesine yol açmıştır. Kıbrıslı Türkler 1960 ortaklığını sürdürmek için, günlük işleri düzenlemek amacıyla idari mekanizmalar oluşturmuşlardır. Başlangıçta, 27 Aralık 1967'ye kadar görev yapan bir Genel Komite oluşturuldu. Daha sonra, 21 Aralık 1971 tarihinde Kıbrıs Türk İdaresi olarak yeniden adlandırılan Geçici Kıbrıs Türk Yönetimi kurulmuştur. Bu gelişmelerden bağımsız olarak, 1963 ile 1974 arasındaki dönem, Kıbrıslı Türkler için yoksunluk, izolasyon, erişilemezlik, korku ve güvensizlik olarak geçmiştir.²⁸

1965'lerden itibaren Yunanistan'da yaşanan hükümet krizi, 21 Nisan 1967 tarihinde Albaylar Cuntası ile sonuçlanmıştır. Kıbrıs Rumlarının temsilcisi Makarios ile Yunan

²⁵ Şahin, a.g.m.,781.

²⁶ Uzer ve Cengiz, a.g.m., 67.

²⁷ Melek M. Fırat, *1960-71 Arası Türk Dış Politikası ve Kıbrıs Sorunu*, (Ankara: Siyasal Yayınevi, 1997), 137.

²⁸ Melek Fırat, *Türk Dış Politikası* (Cilt 1), (Baskın Oran (ed.), (İstanbul: İletişim, 2002), 767.

hükümetleri arasında zaten var olan sürtüşmeler, askerî cunta döneminde daha da artmıştır. Bu sebeple Cunta, Kıbrıs'ta Makarios'u devre dışı bırakmak istemiş, E.O.K.A. ve Rum Millî Muhafız Gücünü hızla silahlandırmıştır. Cunta idaresinin Kıbrısta Makarios'u dışlayarak kendi başına hareket etmesi, iki taraf arasındaki ilişkileri iyice germiş, Makarios, Adadaki Cunta birliklerine karşı tavır almaya başlamıştı. Bunun üzerine Cunta idaresi, Makarios'u devirmeye karar vermiş, 15 Temmuz 1974 yılında Millî Muhafız Birliğine bağlı askerler, Adadaki hükümete karşı darbe girişiminde bulunmuşlardır. Başkanlık Sarayının Millî Muhafız Birliğine bağlı askerler tarafından bombalanması üzerine Makarios, önce İngiliz üssüne sığınmış, sonra da adadan kaçmıştır. Darbe sonucunda yönetimi ele geçiren askerler, Kıbrıs Helen Cumhuriyeti'nin kurulduğunu ilan etmişlerdir. Darbeden sonra E.O.K.A. üyesi Nikos Sampson, devlet başkanlığına getirmiştir.²⁹

Yaşanan bu gelişmeler Yunanistan'ın Kıbrıs'a açık müdahalesiydi. Zürih ve Londra Anlaşmalarına ve 1960 Anayasasına aykırı olan bu gelişmeler karşısında Türkiye garantörlük hakkını kullanmak için gerekli hazırlıkları yapmaya başlamıştır. Garantör devletlerinden biri olan Türkiye, diğer bir garantör olarak İngiltere'ye ortak müdahale için çağrıda bulunmuş, ancak İngiliz politikacılar harekete geçmeyi reddetmişlerdir. 20 Temmuz 1974'te Türkiye, Kıbrıs'taki sorunu sona erdirmek için 16 Ağustos 1960 tarihli Garanti Anlaşması'nın dördüncü maddesi gereğince kendisine verilen yasal haklara dayanarak müdahale etmiştir. Türkiye'nin askeri hareketinin devam ettiği süreçte, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi acil toplanarak ateşkes çağrısında bulunmuştur. Türkiye yapılan bu çağrıyı dikkate alarak askerî harekâtı durdurmuştur. Cenevre'de Kıbrıs meselesini çözüme kavuşturmak için düzenlenen konferans zorluklar içinde bir neticeye ulaşmıştır. Birinci Cenevre Görüşmeleri olarak tarihe geçecek olan bu toplantılarla Kıbrıs'ta kurulan özel Türk yönetimi tanınmış, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin Kıbrıs'ta varlığı meşru bir zemine oturmuştur. 30 Temmuz 1974'de neticelenen toplantıda, Türkiye'nin taleplerinin onaylanması ve bir protokol akdiyle neticelenmiştir.³⁰

Ancak Kıbrıslı Rumların Kıbrıslı Türklere yönelik saldırılarının sürmesi üzerine ikinci Cenevre Konferansı 9-13 Ağustos 1974'de toplanmıştır. Ancak bu toplantı da başarısız olmuştur. 14 Ağustos 1974'te Türkiye, Türk tarafı olarak adlandırdığı "*Bariş Harekati*"nın ikinci aşamasını gerçekleştirmiştir. Kıbrıslı Türk Mücahitlerin de desteğini alan Türk birlikleri iki gün içinde ile bir yandan doğuda Magosa'ya, öte yandan batıda Lefke'ye kadar olan bölgeyi kontrol etmişlerdir. Neticede, Karpaz Yarımadası'nın doğu ucundan batıdaki

²⁹ Oran, a.g.m., 257.

³⁰ Meltem M. Baç, *Türkiye ve Avrupa Birliği: Soğuk Savaş Sonrası İlişkiler*, (İstanbul: Alfa Yayıncılık, 2001), 128.

Yeşilirmak'a kadar uzanan ve bugün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin sınırlarını teşkil eden hattın kuzey kesimi Türklerin kontrolüne geçmiştir.³¹

1.4. Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin Kuruluşu ve Türkiye İle İlişkileri

Barış hareketinden sonra yaşanan gelişmeler, adada Türk tarafını Kıbrıs Türk Federe Devletini kurmaya yöneltti. Neticede 13 Şubat 1975'te Kıbrıs Türk Federe Devlet kurulmuştur. Türk tarafı kurulan Türk Federe Devlet'in Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bir parçası olduğunu devlet ilanının amacının 1960 Ayasasının tekrar hayata geçirmek olduğunu açıklamıştır. Devletin kurulmasının açıklanmasından sonra Kıbrıs Rumlarının ve Yunanistan'ın tepkisine yol açmıştır. Federe Devlet kurulduktan sonra 1983 yılına kadar geçen süreçte Kıbrıs'ta iki toplum birçok kez görüşmüş ancak herhangi bir netice alınamamıştır. Bu görüşmelerde Rum tarafının Enosis'i dayatması ve Türklerin adada azınlık olduğunu iddia etmesi bu görüşmelerin neticesiz kalmasının en önemli etkenlerindedir.³²

Toplumlararası görüşmelerin sürdüğü bu süreçte, 1982 Aralık ayında Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin merkez bankası kurması ve Türk Lirasını resmî para kabul etmesiyle birlikte Rum Kesimi tepki göstererek konuyu, BM Güvenlik Konseyi'ne götürdü. Bu arada Rum kesiminde yapılan seçimleri sertlik yanlılığı ile bilinen Kiprianu kazanmasıyla, iki kesim arasındaki görüşmeler çıkmaza girmiştir. BM genel Kurulunun 13 Mayıs 1983'te Rum kesimi lehine almış olduğu karar, Türk tarafında öfke yaratmıştır. Karara göre BM'nin Kıbrıs Cumhuriyeti'nin adanın tek temsilci olduğunu beyan etmesi yanında Türk Ordusunun adayı terk etmesi gerektiği yönündeki söylemi Türk tarafında tepkine neden olmuştur.³³

Adadaki Türk tarafı lideri Rauf Denktaş, BM'in almış olduğu bu kararın adadaki Türk varlığını yok saydığını açıklamış, adada bağımsız bir Türk Devleti kurulması için gerekli adımların atılacağını belirtmiştir. Adada Türk tarafında yapılan görüşmelerde Kıbrıs Türk Federe Devleti Meclisi 17 Haziran 1983'te aldığı 44 sayılı kararla *“Kıbrıs Türk Halkı kendi kaderini bizzat kendisinin belirlemesi hakkına (self-determination) sahiptir. Bu hak hiçbir şekilde ortadan kaldırılamaz”* olduğunu dünyaya duyurmuştur. Bu kararın alınmasının ardından 15 Kasım 1983 tarihinde Cumhuriyet Meclisi 50 numaralı kararla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ilân ettiğini açıkladı. Kararda; *“1960 yılında kurulan ve 1963 yılında yıkılan Kıbrıs Cumhuriyeti meclisinde 1964 yılından beridir Türk üye bulunmadığını ve*

³¹ Fahir Armaoğlu, *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi*, (İstanbul: Alkım Yayınları, 2012), 959-962.

³² Göktepe, a.g.m., 952.

³³ Özdemir, a.g.m., 76.

devletin yetkilerinin Rumlar tarafından kullanıldığı Ayrıca 20 yıldır süren müzakerelerde Rum tarafının uzlaşmaz tavrı, 1977 Denктаş-Makarios ve 1979 Denктаş-Kyprianou anlaşmalarında buna ilaveten BM kararlarında adada iki farklı toplumun varlığının kabul edilmesine rağmen Türk toplumunun haklarının çiğnendiği” belirtilmiştir. Ayrıca kararın 22’nci maddesinin a ve b bendinde “ Bu tarihi günde bir defa daha, Kıbrıs Rum halkına barış ve dostluk elimizi uzatıyoruz. Aynı Ada’da yanyana yaşamağa mecbur bulunan iki halkın, aralarındaki bütün sorunları eşit düzeyde müzakerelerle, barışçı, adil ve kalıcı bir çözüme ulaştırmalarının mümkün ve zorunlu olduğuna inanıyoruz. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin ilanı, iki eşit halkın ve onların kurdukları yönetimlerin, gerçek bir federasyon çatısı altında yeniden bir ortaklık kurmalarını engellemez; tam aksine bir federasyonun kurulabilmesi için gerekli ön şartları tamamlayarak bu yoldaki samimi çabaları kolaylaştırabilir. Bu yolda her yapıcı çabayı göstermeğe kararlı olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti başka hiç bir devletle birleşmeyecektir” şeklinde karar alarak devletin kuruluş amacını dünya kamuoyuna ilân etmiştir.³⁴

Kıbrıs’ta Türk tarafı self determinasyon hakkının bulunması sebebiyle bu hakkı kullanarak Rauf Denктаş liderliğinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ni kurmuşlardır. Türkiye kurulan bu yeni devleti hemen tanımıştır. Fakat BM ve uluslararası toplum tarafından yeni devletin kuruluşu tepkiyle karşılanmıştır. Türk tarafına yapılan baskılarla bu karardan vazgeçirilmeye çalışılmış, KKTC’nin kurulmasıyla birlikte Rum ve Türk kesimi arasında, adada görüşmeler trafiği başlatılmıştır.³⁵

Günümüze kadar süren bu görüşme trafiğinde Türk tarafının ısrarla üzerinde durduğu konuların başında kurucu unsur, self determinasyon hakkı ve cemaat hakları yer almaktadır. Türk kesimi bu görüşmelerde kendilerini azınlık durumuna düşürecek önerileri reddetmiş, iki kesimli her iki tarafında eşit haklara sahip olduğu ortaklık modelini savunmuştur. Kıbrıs sorununa getirilecek politik çözüm, Kıbrıslı Türklerin ve Türkiye’nin adadaki haklarını ve çıkarlarını korumaya ve bu hakların daha da sağlam temellere kavuşturulmasındaki temel faktördür. Bu sonuca ulaşmak için Kıbrıslı Türklerin güçlü ve bağımsız varlığının sürdürülmesi şarttı ve KKTC ile Türkiye arasındaki ilişkiler bu paradigma üzerinden şekillenmiştir.³⁶

³⁴ Fırat, a.g.m., 145.

³⁵ Fırat, a.g.m., 276.

³⁶ Uzer ve Cengiz, a.g.m., 78-80.

2.BÖLÜM

YENİDEN MİLLİ MÜCADELE DERGİSİ'NDE KIBRIS SORUNU ÜZERİNE YAZILAR(1970-1974)

2.1. 1970'li Yılların Başlarında Kıbrıs'ta Yaşanan Gelişmeler

Soğuk Savaş Döneminde ortaya çıkmış olan kutuplaşmanın etkisinin 1960'lı yıllarda Türkiye'de de sert bir şekilde kendini hissettirmeye başlaması, sosyal ve ideolojik alanda sağ sol ayrışmasının yaşanmaya başlamasıyla netleşmeye başlamıştır. Bu süreçte Türk düşünce hayatında Milliyetçilik, İslamcılık, Muhafazakârlık ve Mukaddesatçılık gibi ilkeler yükselişe geçmeye başlamış ve bu ilkelerin kendilerini var edebilmeleri için sosyal ve siyasal zeminde müsait durumlar bulunmaya başlamıştır. Özellikle Batı tarzı yaşam modelinin benimsenmeye başlamasıyla milli değerlerin erezyona uğradığı düşüncesi, İslamcı ve milliyetçi ideolojilere önemli bir malzeme oluşturmaktadır. Yeniden Milli Mücadele Hareketi de ülkenin içinde bulunduğu bu kutuplaşmış ortamda ortaya çıkmış Türk-İslam sentezini savunan milliyetçi gruplardan bir tanesidir. Hareketin önderlerinden olan Necmettin Erişen, hareketin ideolojisinin ve kuruluş amacının İslam üzerine inşa edildiğini açıklamıştır ve İslam'a karşı gelen mihraklarla mücadelenin temel düşünce olduğunu belirtmiştir. Fikri kutuplaşmanın derinleşmeye başladığı 1960'lı yılların sonları milliyetçi muhafazakâr bir dünya görüşüne sahip gençlerden teşekkül eden Mücadele Birliği, hem kendi kimliğinin inşasında hem de hem sahip oldukları yaşam felsefesinin tezahürü olarak ortaya çıkan ülkedeki ve dünyadaki gelişmeleri aksettirmek için basın yayın faaliyetlerine önem vermeye başlamıştır. Önceleri kitap basımı ile başlayan neşriyat faaliyetleri maddi imkanların elverdiği ölçüde genişlemiş ve okuyucu kitlesi ile tesis edilen bağın güçlendirilmesi için periyodik yayınlar da yayınlanmaya başlanmıştır. Bu bağlamda ortaya çıkan Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nin ilk yayını 1968 yılında Necmettin Erişen adına bastırılan "*Gerçek Emperyalizm*" isimli kitap olmuştur. Fakat derdi periyodik yayınlarına en çok Kıbrıs Adası üzerinde durarak devam etmiştir.³⁷

Kıbrıs adasında Rumların, Kıbrıs Türklerini 1960'da tesis edilen Kıbrıs devleti yönetiminden tasfiye etmek istemeleri ve Ada'yı birlikte yönetme yaklaşımını terk ederek,

³⁷ İrfan Küçükköy, *Bir Uyanışın Anatomisi Mücadele Birliği*, (Konya: Alagöz Matbaa, 2005), 28-31.

devleti gasp etmeye çalıştıkları 1963 yılından itibaren Kıbrıs sorunu gerilimini hep korumuştur. Bunla birlikte, uluslararası barış gücü (UNFICYP) 4 Mart 1964'de BM Güvenlik Konseyi'nin, aldığı 186 sayılı kararla adaya konuşlandırılmıştır. Bu süreçte, adaya Yunanistan, uluslararası anlaşmalara aykırı bir biçimde askeri kuvvet tahkimatı yapmaya başlamıştır. Bu faaliyetler neticesinde, Kıbrıs Cumhuriyeti iki toplumun ortak yönetiminde bir devlet olmaktan uzaklaşmış Rum yönetiminin hakimiyetine girmeye başlamıştır ki, bu gelişmeler iki toplumun arasını tamamen açmıştır.³⁸

Kıbrıs sorununun artık bir çözümsüzlük sarmalına girdiği 1970'li yıllarının başlarında Türkiye'de Kıbrıs konusundaki gelişmeler yakından takip edilmeye başlanmıştır. Bu süreçte Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde Kıbrıs sorunu üzerine yazı ve makaleler yayımlanmıştır. Bu makalelerin genel çerçevesi, Kıbrıs sorununun önemli bir parçası olan Rum kesiminin siyasi faaliyetleri ve Türkiye hükümetinin ve kamuoyunun Kıbrıs sorununa yaklaşımından oluşmuştur. Bu bağlamda dergide “*Türkün Kanlı Katili Milletimizin dostu olamaz*” isimli makalede Kıbrıs sorununu şekillendiren Rum politikaları irdelenmiştir. Makalede Milli Mücadele döneminden başlayarak Yunanistan'ın Megalo İdea olarak isimlendirdiği projesini gerçekleştirmek için atmış olduğu adımlar hakkında bilgi verilerek, Yunanistan'ın bu idealini gerçekleştirmesinde Patrikhanenin önemli bir rol oynadığı, bu bağlamda ülkenin kalbinde bir ihanet kurumu olarak Megalo İdea'yı gerçekleştirmek için her türlü fitne içinde bulunduğu aktarılmıştır.³⁹

Makalede, Megalo İdea'nın gerçekleştirilmesinde Kıbrıs'ın önemli bir aşama olduğu üzerinde durulmuştur. Kıbrıs, sadece adada yaşayan Türklerin can ve namus kavgası değil, aynı zamanda yüzyıllardır süren Hellenizmin gerçekleştirmek istediği Megalo İdea'ya karşı Türkiye Türklerinin de bir kalesidir. Bu bağlamda makalede Kıbrıs konusunda Türk dış politikasının Türkiye'nin milli hedefleri doğrultusunda belirlenmesi ve Türk kamuoyunda bu milli duruşu desteklemesinin son derece önemli olduğunun altı çizilmiştir.⁴⁰

Kıbrıs meselesinde sorunun sürüncemeye kalması ile birlikte, Yunanistan, Kıbrıs'ta haksız uygulamalara devam ederken bir taraftan da uluslararası alanda bu uygulamaların meşruiyetini sağlayabilmek için bir takım girişimlerde bulunmuştu. Dergide, “*Biz İslam Alemini Fobi Haline Getirdik Fakat Yunanistan Kıbrıs için Oy Topladı*” başlıklı yazıda Yunanistan'ın Afrika ülkeleri arasında yapmış olduğu kamuoyu çalışmaları anlatılmıştır. Bu

³⁸ Tugay Uluçevik, *Yunanistan'daki Ekonomik Buhran Ve UNFICYP*, (2011, Sayı:26), 1-3.

³⁹ *Kıbrıs Moskofçuların Olta Yemi Olamaz*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi 7 Nisan 1970,6.

⁴⁰ *Kıbrıs Moskofçuların Olta Yemi Olamaz*, a.g.y., 6.

çerçeve de Yunan Dışışleri Bakanı, Mısır, Libya, Habeşistan ve Kongo'yu içine alan gezisinde yaptığı ikili anlaşmalarla bu ülkelerle sosyal ve kültürel ilişkileri geliştirmenin yanında, siyasi ilişkiler bağlamında da önemli bir adım atmıştır. Zira Kıbrıs meselesinin Birleşmiş Milletler'de 1965'te oylanmasında 116 ülke Türkiye aleyhine oy kullanmıştı. Yunanistan'ın atmış olduğu bu adımlar Kıbrıs konusunda uluslararası kamuoyunu kendi tarafına çekmesi hususunda önemli çalışmalar olduğu dergide yayınlanan makalede açıklanmıştır.⁴¹

Bu süreçte Türk kamuoyunun en çok endişe duyduğu konulardan birisi Rum çetecilerin Kıbrıs'ta Türklere karşı giriştikleri tedhiş eylemleriydi. Dergide yayınlanan “*Kıbrıs'ta Yeni Katliamlar Başlayacak*” başlıklı yazıda, Makarios'un, “*Biz adayı Yunan olarak elimize aldık onu aynen muhafaza edip Yunan olarak Yunanistan'a teslim edeceğiz*”, bağlamındaki sözleri değerlendirilmiştir. Bu çerçevede de yayınlanan yazıya göre, Makarios, bu sözler ile, Enosis'ten vazgeçemediklerini deklare etmiştir. Bunu gerçekleştirebilmek için adadaki Türk varlığı üzerinde oluşturmuş oldukları baskıyı artırmaları muhtemeldir. Onun için Türk Dışışleri'nin bu konuda daha duyarlı yaklaşması gerekmektedir.⁴²

Adada Türk varlığını tehlikeye düşürecek her adımı yakından takip eden Yeniden Milli Mücadele Dergisinde “*Kıbrıs'ta Türklerin Hayatı Tehlikede*” başlıklı yazıda Rumların adada yaptığı faaliyetler Türk kamuoyuna aktarılmıştır. Yazıda öncelikle dünyanın değişik noktalarında eziyet altında yaşayan Türklerin hayatlarından bahsedildikten sonra, konu Kıbrıs Türklüğüne getirilmiştir. Adanın Yunanistan'a ilhakını amaçlayan Enosis idealinin Kıbrıslı Rumlar ve Yunanistan'da sıcak tutulduğunu, bu ideali gerçekleştirmek için her iki tarafın da fırsat kolladığını ifade edildiği yazıda, bu ideali gerçekleştirebilmek için son dönemde bazı adımlar atıldığı belirtilmiştir. Bu adımlardan birisi, “*Rum Milli Cephesi*” adı altında kurulan teşkilattır. Çoğunluğu eski EOKA üyeleri tarafından oluşturulan bu terör teşkilatı her ne kadar Makarios hükümetine karşı kurulmuş olarak gösterilse de asıl amaçları adada yaşayan Türklere karşı terör eylemleri gerçekleştirmektir.⁴³

Dergide Kıbrıs'ta yaşanan bu olumsuz gelişmelerin müsebbibi olan Rum tarafının arkasındaki beynelmilel güçlerin kimler olabileceği konusunda da yazılar kaleme alınmıştır. “*Elenizm Kıbrıs'ta Yeni Oyunlar Peşinde*” başlıklı yazıda, Kıbrıs'ta terör estiren gizli teşkilatların arkasındaki güçler sorgulanmıştır. Yazıya göre, Kıbrıs'ta yaşanan bu gelişmelerin

⁴¹ *Biz İslam Akemini Fobi Haline Getirdik Fakat Yunanistan Kıbrıs için Oy Topladı*, 2 Şubat 1970,6.

⁴² *Kıbrıs'ta Yeni Katliamlar Başlayacak*, 3 Şubat 1970, 6.

⁴³ *Kıbrısta Türklerin Hayatı Tehlikede*, 3 Şubat 1970, 13.

arkasında bu bölgede etkili olan Amerika'yı bir maşa olarak kullanan beynelmilel Yahudi ve Siyonist teşkilatlar bulunmaktadır. Yahudilerin dünyanın her yerinde uygulamış oldukları politikaların bir benzeri olarak, Kıbrıs'ta, kendi saltanatlarını devam ettirebilmek için milletleri birbirine düşürmekte oluşan kaos ortamlarından istifade ettikleri şu şekilde anlatılmıştır; *“Kıbrıslı Rumlar ve Yunanistan Kıbrıs'ta Rumları imha etmek için en şeytani planları hazırlıyorlar. Kıbrıs'ta meydana gelen faili meçhul hadiseler, kimler tarafından ve ne için tezgahlanıyor? İşte cevap verilmesi gereken soru budur... Yunanistan adım adım gayesine ilerlerken bunun karşısında Türk Hükümetinin hiçbir hedef belirtici politikaya sahip olmayışı üzülecek bir durumdur.”*⁴⁴

2.1.1. Kıbrıs'ta Komünist Faaliyetler

Beynelmilel komünizm ve onun korumasını üstlenmiş olan Sovyet Rusya, Türkiye ile Yunanistan arasında 1954'te Kıbrıs sorununun somutlaşmasından itibaren, bu sorunu Batı ittifakını bölmek için ve Doğu Akdeniz'de üst elde etmek için bir fırsat olarak görmüştü. Bu bağlamda Kıbrıs politikasını bu sorunun çözümsüzlüğü üzerine inşa eden Sovyet Rusya, sorunun çözüme kavuşturulmasını engellemek amacıyla her türlü siyasi müdahaleyi meşru görmüş, sorunun barış çerçevesinde çözülmesine engel olmaya çalışmış, Kıbrıs'ta Yunanistan ve Türkiye'nin etkisinden uzak Komünist bir hükümet kurulabilmesi için her türlü girişimde bulunmuştur.

Moskova'nın planlarına göre, adada Kıbrıs Komünist Partisi AKEL desteklenerek, Türk azınlığı ile *“ilmi sosyalizm'le”* beslenmiş bir Rum çoğunluğu arasındaki siyasi, iktisadi ve sosyal sorunlar gibi çözümü mümkün olmayan güçlükler her zaman var olacağından Sovyetler, komünist Akel Partisi vasıtasıyla, Ortadoğu ile köprü vazifesi görecektir bu bölgede üs edinecekti.

Yeniden Milli Mücadele Dergisinde *“Kıbrıs Moskofçuların Olta Yemi Olamaz”* başlıklı makalede Kıbrıs'ta Sovyet Rusya güdümünde Komünist faaliyetler üzerinde durulmuştur. Makaleye göre, beynelmilel Yahudi teşkilatları ve Komünistler vasıtasıyla Türkiye'yi yıkmak üzere hazırlanan planların bir aşaması da Kıbrıs'ta uygulanmaya konulmuştur. Komünistlerin bu bağlamda uyguladıkları ortak cephe taktiğidir. Aynı Lenin'in 1917'de başlattığı Çarlık düzenine karşı devrim hareketinde olduğu gibi, Türkiye'deki komünistler de milli meselemiz

⁴⁴Elenizm Kıbrıs'ta Yeni Oyunlar Peşinde, 24 Mart, 1970, 6.

olan Kıbrıs sorunu karşısında Kıbrıslı komünistlerin fikirlerini savunmakta, dolayısıyla bu meselede Türkiye'nin göstermiş olduğu milli duruşu zedelemektedirler.⁴⁵

Makalede Türkiye'deki komünistlerle Kıbrıs komünist hareketinin temsilcisi olan Akel Partisi'nin aynı yerden yani Moskova'dan emir aldıklarını, bu durumun Kıbrıs sorunu karşısında göstermiş oldukları ortak tavırdan anlaşılacağı belirtilmiştir. Akel,Kıbrıs'ta 1941 yılında kurulduktan sonra adada Enonis taktiğini kullanmış ve EOKA örgütünün Müslüman Türklere karşı girişmiş oldukları katliam hareketlerine katılmış ve bu hareketlerin en önemli destekçisi olmuştur. Komünist Akel Partisi'nin Genel Sekreteri E. Papaioannous, 1960 yılında Moskova'da komünist partileri toplantısına katılmış ve Moskova'dan şu direktifleri almıştır; “ *Bütün komünist Partiler buldukları yerlerde bağımsızlık mücadelesi verecekler ve buldukları yerlerde bağımsız demokrat cepheler oluşturacaklardır.*”⁴⁶

Makaleye göre, Türkiye'deki komünistlerin milli meseleler ve özellikle Kıbrıs konusundaki söylemleri, yukarıda bahsettiğimiz Moskova'nın direktifleri ile paralellik göstermektedir. Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Aybar'ın Kıbrıs'ın en buhranlı günlerinde “*Bizim Kıbrıs diye bir meselemiz yoktur. Biz sadece üstlerden arınmış bir Kıbrıs istiyoruz*” şeklindeki söylemi, aslında Moskova-Pekin hattında belirlenen politikaların bir yansımasıdır. Moskova'nın güdümündeki Türkiye komünistlerinin söylemlerinin arka planında Türkiye'nin Kıbrıs'taki askeri varlığına son vermek bulunmaktadır. Adada Türk varlığının koruyucusu olan Türk askeri çekildiğinde Kıbrıs, Akel komünist partisinin kontrolüne geçecek ve neticede adada yaşayan Türklere, zulüm görmeye devam edeceklerdir. Yeniden Milli Mücadele Dergisi'ne göre Kıbrıs'ta sorunun çözümü komünistlerin aksine Türk varlığının adadan çekilmesiyle değil bilakis adada Türkiye'nin de desteğiyle Bağımsız bir Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla olacağı şu sözlerle belirtilmiştir; “*Kıbrıs'taki Türklerin devleti Türkiye Devleti'nin garantisi altında yaşamalıdır. EOKA çetelerinin faaliyetlerini engellemek için Kıbrıs Türk Devletinin kurulması bu devletin de ana vatanın garantisi altında bulunması zaruridir*”⁴⁷

Bu bağlamda Kıbrıs'ta Temmuz 1970 seçimleri oldukça kritik aşamaya dönüşmüştür. Yeniden Milli Mücadele Dergisinde “*Kıbrıs'ta Hızlanan Komünist Faaliyetler*” isimli makalede seçim sonuçları değerlendirilmiştir. Makaleye göre, seçimlerde Birleşik Parti'nin 15 milletvekili çıkarmasına rağmen seçimlerde en başarılı olan 9 milletvekili çıkaran Komünist

⁴⁵Kıbrıs Moskoğçuların Olta Yemi Olamaz, a.g.y., 5.

⁴⁶Kıbrıs Moskoğçuların Olta Yemi Olamaz, a.g.y., 6.

⁴⁷Kıbrıs Moskoğçuların Olta Yemi Olamaz, a.g.y., 5.

Akel Partisi'dir. Komünist Akel Partisi'nin elde ettiği başarının arka planında adada 1924'ten itibaren başlayan komünist faaliyetler yer almaktadır. Bu faaliyetleri organize eden Nikolas Othon Yiavopolos, tıp eğitimini Atina'da aldıktan sonra Kıbrıs'ta bir muayene açarak burada komünist faaliyetleri yürütmeye başlamıştır. Yiavopolos, adada kurmuş olduğu "işçiler" kulübü vasıtasıyla Kıbrıs'ta işçi sınıfı arasında komünizmi yaymak için önemli çalışmalar yürütmüştür. Kıbrıs'ta Komünist Parti'nin teşekkülünde önemli rol oynayan Yiavopolos, "Neos Anhrapos" gazetesini yayınlarak komünist düşüncüyü, halk arasında da tanıtmaya gayret etmiştir.⁴⁸

Makaleye göre, Kıbrıs'taki komünist faaliyetlerin diğer ülkelerden farkı, bu faaliyetlerin doğrudan doğruya Sovyet Rusya tarafından yönetiliyor olmasıdır. Akel Genel Sekreteri E. Papaioannous 23 Nisan 1954'te Londra'da düzenlediği bir basın toplantısında; Kıbrıs'ın Yunanistan ile birleştirme çabalarını eleştirerek, bu girişimin Amerika'nın bölgedeki emperyalist emellerine hizmet ettiğini açıklamış, çözüm olarak bağımsız ve milli bir Kıbrıs devletinin kurulmasını önermiştir. Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nden bu konuda yayınlanan makalede, Komünist Partisi sözcüsünün bu açıklamaları, Sovyet güdümünde komünist bir hükümet kurulma isteği şeklinde değerlendirilmiştir.⁴⁹

Rum toplumu lideri Makarios'un 1970 yılındaki Moskova ziyareti Kıbrıs sorunu çerçevesinde Sovyetlerin soruna eklenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu ziyaret, dergide, "*Rusya yine burnunu soktu*" başlıkta yazıda; Makarios'un ziyaretinden sonra iki tarafın ortak bir deklarasyon yayınlaması ve deklarasyonda, "*Kıbrıs'a yapılacak her hangi bir müdahaleye Sovyetlerin müdahale edeceğinin*" açıklanması, Türkiye'ye yönelik Sovyet yöneticileri tarafından yapılmış bir tehdit şeklinde değerlendirilmiştir. Nitekim Türk Dışişleri, Ankara'daki Sovyet elçisini çağırarak deklarasyon ile ilgili uyarıda bulunmuştur. Makaleye göre, bu ziyaret Makarios'u ve Rumları Kıbrıs'ta gerçekleştirdikleri haksız uygulamalar konusunda cesaretlendirmiştir.⁵⁰

2.1.2. Türk Dış Politikasında Kıbrıs Sorunu

Kıbrıs sorununun 1945'li yıllardan itibaren belirmeye başlamasıyla, Türk Dışişleri Soğuk Savaş Dönemi siyasi atmosferinin etkisiyle ilk başlarda Batı bloğu içerisinde yer alan ve müttefik olarak düşünülen Yunanistan ile olan ilişkilerin bozulmaması için bu konuda sert bir politika takip etmemiştir. Ancak Kıbrıs'ta Türklere karşı tedhiş eylemlerinin artmasıyla ve

⁴⁸*Kıbrıs'da Hızlanan Komünist Faaliyetler*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 14 Temmuz 1970, 6.

⁴⁹*Kıbrıs'da Hızlanan Komünist Faaliyetler*, a.g.y., 6.

⁵⁰*Rusya Yine Burnunu Soktu*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 18 Temmuz 1970, 7.

bu konuda Türk kamuoyunun ısrarlı baskısıyla Türk dışışleri daha duyarlı ve kararlı adımlar atmaya başlamıştı. 1970'lere gelindiğinde bir milli dava haline dönüşen Kıbrıs konusunda Türk kamuoyunun hassas tavrı devam etmiş, sürekli bu konu ile ilgili Türk dışışleri baskı altına alınmaya çalışılmıştır. Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde de dışışlerini bazen eleştirel bazen de cesaretlendirici bir takım yayınlar yapılmıştır. Bu bağlamda "*Kıbrıs Politikasında Uyduluğu Bırakalım*" başlıklı yazıda, Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik ve siyasi krizlerden dolayı yeterince Kıbrıs konusunda kararlı adımlar atmadığını, beynelmilel güçlerinde bu durumu kendi istedikleri gibi yönlendirdikleri belirtilmiştir. Aynı yazıda, Rauf Denktaş'ın bu konudaki sitemleri üzerinde durulmuş ve Rumların Enosis'i uygulama cesaretinin Türk dışışlerinin tavrına göre değiştiğini, Türkiye'nin bu konuda çekimser tavrının Rumları cesaretlendirdiği açıklanmıştır. Kıbrıs konusunda Türkiye'nin politikasının kararlı ve asla tavizkar olmaması gerektiğinin altı çizilmiştir.⁵¹

Dergide yayınlanan "*Elenizm Kıbrıs'ta Yeni Oyunlar Peşinde*" başlıklı yazıda ise, Kıbrıs'a yönelik Türk dış politikasının pasif tutumu ağır bir şekilde eleştirilmiştir. Yunanistan'ın Enosis idealini gerçekleştirebilmek için yapmış olduğu faaliyetler karşısında Türk hükümetlerinin pasif tutumunun anlaşılır olmadığı belirtilmiştir. Dergi, Kıbrıs'ta Türkiye'nin yardım etmesine kimler mani oluyor? sorusunu yönelterek, Bu soru ile, Türkiye'nin iç ve dış politikada gayri milli kuvvetlerin tesirinden kurtulamamasına işaret edilmiştir. Dergiye göre, bu düşmanlardan birisi, Yahudi temsilcisi Jacob Jevis'tir. Bu kişi, Yunanistan'ın hızla silahlandığı bir ortamda Türkiye'yi ziyaretinde Türk yetkililere Yunanistan ile iyi ilişkiler tesis etmeleri yönünde telkinlerde bulunmuştur. Jevis, Kıbrıs ile ilgili hazırladığı bir raporunda, Kıbrıs sorununda Türkiye'yi haksız olarak göstermiştir. Dergide yayınlanan bu yazıda Türk dış politikası milli olmamakla suçlanmış, Kıbrıs konusunda da bir şeyler beklemenin hata olacağı dile getirilmiştir.⁵²

Dergi yayınlarıyla her fırsatta milli dış politika üzerinde durmuş, Kıbrıs konusunda mili politikalar üretilerek sorunun çözülebileceği dile getirilmiştir. "*Kıbrıs'ı Milli Dış Politika Kazanacaktır*", başlıklı yazıda 1971 yılının başlarında Kıbrıs sorunun çözüme ulaştırılması hususunda tarafların bir araya gelmesi konusunda Türk tarafının teklifi kabul edilmiş bu bağlamda Denktaş muhatapları ile görüşmeler gerçekleştirmişti. Bu görüşmelerden ne gibi sonuçlar elde edildiği konusunda çok fazla malumatın kamuoyuna yansımadığı ifade edilmiştir. Makarios'un ve Yunanistan'ın Enosis'i gerçekleştirme konusunda yapmış

⁵¹ *Kıbrıs Politikasında Uyduluğu Bırakalım*, 24 Mart 1970, 5.

⁵² *Elenizm Kıbrıs'ta Yeni Oyunlar Peşinde*, 24 Mart 1970, 6.

oldukları tüm girişimler konusunda Türk hükümetinin politikasının ne olduğu bilinmemektedir. Türkiye'nin Kıbrıs konusunda milli bir politika belirlemesi gerektiği dergide yayınlanan yazıda vurgulanmıştır.⁵³

Dış Politikada Kıbrıs sorunu ile ilgili diğer önemli bir mesele ise, Rusya'nın bu konuda taraflı yaklaşımıdır. Dergide yayınlanan "*Türk-Rus Münasebetleri*" başlıklı yazıda, Türkiye ile Rusya'nın ilişkilerinin son dönemde iyileşme periyoduna girmesine rağmen, Rusya'nın Kıbrıs konusunda Türk politikalarının aleyhine hareket ettiği, hatta adada Rum tarafına silah ve cephane desteği sağlayarak Kıbrıs'ta varlığını güçlendirmeye çalıştığı yazılmıştır. Rusya özellikle komünist Akel Partisi'ni destekleyerek aynı zamanda bağımsız Kıbrıs tezini desteklemektedir. Bu nedenlerle Sovyetlerin Kıbrıs konusundaki art niyeti açık iken Türkiye'deki Komünist grupların Sovyetleri desteklemesi başka bir ihanet konusudur. Yazıda kanlı olayların gerçekleştiği süreçte Sovyet tutumu şu şekilde aktarılmıştır; "*Türkiye Kıbrıs'taki olayların cereyan şeklini ve haklı tutumunu anlatmaya çalışmış ve Sovyetler Birliğinden hiç değilse kanlı olaylar karşısında İnsani bir tepki beklemişti. Sovyetler olayların çıkış nedenini bilmezlikten gelerek Kıbrıs'a dışarıdan karışılmaması gerektiği cevabını vermiştir. Sovyetler Birliği Türk cemaatine karşı girişilen insanlık dışı hareketlerden ziyade adanın bir NATO üssü haline gelmesi konuyla ilgilenmişti*"⁵⁴

2.1.3. Türk Kamuoyunda Kıbrıs Sorunu

Yeniden Milli Mücadele Dergisinde Kıbrıs'taki Türklerin yaşanan gelişmelere karşı yaklaşımları da kamuoyuna duyurulmuştur. "*Kıbrıs'ta Rum Artığı Bir Ses*" başlıklı yazıda, Türkiye'de komünist grupların Kıbrıs konusundaki yaklaşımları eleştirilmiştir. Gazetede yayınlanan yazıya göre, Sovyet Rusya'nın güdümünde hareket eden Komünist gruplar, Kıbrıs'ta dağıtılmak üzere "*Kıbrıs'ta Kurtuluş*" isimli bir gazete yayınlamaya başlamışlardır. Gazetede yayınlanan bir makalede adada yaşayan Türkler, Osmanlı'nın son döneminde yağmacı yönetiminin kalıntıları şeklinde tanıtılmıştır. Gazete aynı zamanda Kıbrıs'ta faaliyet gösteren Komünist Akel Partisi'nin çalışmalarını överek, Akel'in son seçimlerde elde ettiği başarıyı sevinerek dile getirmiştir. Kıbrıs'ta Kurtuluş, isimli gazeteye göre, Kıbrıs sorununun çözümünün, adada yaşayan iki toplumun demokratik bir sistem inşa ederek gerçekleşebileceğini, bununla birlikte adada bulunun Türk askerlerinin çekilmesi gerektiğini yazmıştır. Yeniden Milli Mücadele Dergisi, Türkiye'deki solcu grupların yayınlamış olduğu

⁵³ *Kıbrıs'ı Milli Dış Politika Kazanacaktır*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi 20 Temmuz, 1971, 6.

⁵⁴ *Türk-Rus Münasebetleri*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 30 Mart, 1971, 13.

bu gazetenin Kıbrıs politikasını şiddetle eleştirmiş, gazetenin gerçek amacının Kıbrıs'ta komünist bir hükümetin kurulmasını desteklemek olduğunu vurgulamıştır.⁵⁵

2.1.4. Kıbrıs'ta Türk Varlığının Sosyal, Ekonomik ve Kültürel Vaziyeti

Kıbrıs'ta Rum tarafının Enosis'i gerçekleştirmek için atmış oldukları adımlar karşısında adada yaşayan Türklerin kendi varlıklarını muhafaza etmek için yapmış olduğu girişimler Türkiye'de yakından takip edilmiştir. Dergide “*Kıbrıs- Türk İslam Cemiyeti'nin Kuruluşu*” başlıklı yazıda Kıbrıs'ta Rum çetelerin Komünist Akel Partisi'nin ve Makarios'un Türk varlığını yok etmek üzere yapmış oldukları tüm girişimler karşısında Türklerin kendi varlıklarını muhafaza etmek için atmış oldukları adımlar hakkında bilgi verilmiştir. Bu adımlar çerçevesinde “*Kıbrıs Türk-İslam Cemiyeti'nin kurulması Kıbrıs'ta Türk varlığının bekası açısından oldukça önemlidir. Cemiyetin kuruluş amaçları, Kıbrıs'taki Türklük ve İslamlık şuurunun korunmasıdır. Dergiye göre, cemiyetin ilk faaliyetleri arasında Kıbrıs'ın tanınmış alimlerinden Şeyh Nazım'ı camilerde vaaz verdirmesi, cemiyetin ideolojisinin Türk milletinin ideolojisi ile aynı olduğunu göstermiştir.*”⁵⁶

2.2. 1971 Yılında Kıbrıs'ta Yaşanan Gelişmeler

1971 Yılı'nın ortalarından itibaren Kıbrıs sorununun çözümü noktasında iki toplum temsilcileri ikili münasebetler çerçevesinde bir araya gelmişlerdir. Her iki tarafta çözüm için kendi perspektiflerinden önerilerde bulunmuşlardır.

1971 yılının ortalarında Türk dış politikasında Yunanistan ile ikili ilişkileri düzeltmek amacıyla yeni görüşmeler başlatmıştır. Dergide bu konuda “*Türk Yunan Münasebetleri üzerine*” başlıklı bir yazıda başlatılan bu girişimler üzerinde durulmuştur. Yayınlanan bu yazıya göre, iki ülke arasındaki en önemli konu Kıbrıs sorunudur. Ancak yazıya göre, Türkiye'de bazı basın yayın organlarının da telkinleri ile Kıbrıs sorununun görmezlikten gelinerek “*Türk- Yunan Federasyonu*” kurulması hususunda Türk dışişlerinin girişimlerde bulunulması talep edilmiştir. Böyle bir federasyonun kurulması, ancak Yunanistan'ın Kıbrıs konusundaki emellerinden vazgeçmesi ve adada gerçekleştirdiği hukuksuz eylemlerin mesuliyetini kabul etmesiyle gerçekleşebileceği dergide yayınlanan makalede vurgulanmıştır.⁵⁷

⁵⁵ *Kıbrıs'ta Rum Artığı Bir Ses*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 2 Mart 1971, 3.

⁵⁶ *Kıbrıs- Türk İslam Cemiyeti'nin Kuruluşu*, 2 Mart 1970, 6.

⁵⁷ *Türk Yunan Münasebetleri üzerine*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 6 Temmuz 1971, 3.

1971 yılı ortalarında Türkiye ile Yunanistan arasında başlanan bu görüşmeler Kıbrıs bağlamında “*Yunanistan’da Megalo İdea Taraftarlarının Olduğuna İnaniyor musunuz*”, başlıklı yazıda değerlendirmeye devam edilmiştir. Kurulmaya başlayan ikili ilişkiler çerçevesinde 26 Haziran 1971 tarihinde Rum temsilci Klerides tarafından teklif verilmişti. Verilen teklifi, inceleyen Denктаş, teklifin herhangi yeni bir öneri içermediği yönünde eleştirilerde bulunmuştu. Rumlar, vermiş oldukları teklifte Türk tarafının önermiş olduğu ayrı ayrı merkezi idareler kurulması yönündeki isteklerini devlet içinde devlet olmaz bahanesiyle reddetmişlerdi. Bu arada Kıbrıs’ta yayınlanan bir “*Gnomi*” isimli gazetede Kıbrıs’ta iç savaş çıkacağı, önde gelen isimlerden bazılarının öldürüleceği yazılmıştır. Yeniden Milli Mücadele Dergisi’nde yayınlanan ilgili yazıya göre, Kıbrıs’ta bu gelişmeler yaşanırken, Türk Yunan dostluğundan bahsetmenin ihanet olduğudur.⁵⁸

Dergide yayınlanan “*Kıbrıs’ı Milli Bir Dış Politika Kazanacaktır*” başlıklı yazıda, 1971 yılı ortalarından itibaren başlayan ikili görüşmelerde Rum tarafının samimiyetsizliği üzerinde durulmuştur. Yazıya göre, ikili görüşmelerin devam etmiş olmasına rağmen çözüm noktasında Makarios samimi değildir. Nitekim Makarios’un “*Elimikos Varras*” gazetesine vermiş olduğu demeçte bunu göstermektedir. Makarios demecinde; “*Türklere artık verilecek taviz yoktur. Atina Türkiye ile diyaloga girerek kendisine zarar vermektedir. Tehdit karşısında kimden gelirse gelsin, yardım kabul edeceğiz. Hatta Rus savaş gemilerine bile Kıbrıs limanlarını çekinmeden açacağız*” demiştir. Nitekim, Makarios’un Rusya gezisi sonrası açıklanan ortak deklarasyon da bu durumu teyit etmektedir. Bu konu hakkında Yunanistan’ın Enosis ideali hala devam etmektedir. Yunanistan bu ideale ulaşabilmek için Kıbrıs’ta Rumların hakimiyetinde mevcut yönetimi desteklemeye devam ederken bir taraftan da silahlanmaya gitmektedir. Dergide yazıya göre, Denктаş’ın bu konudaki çözüm önerisi, “*Kıbrıs’ta iki toplumun hüviyetini korumak ve idame ettirmek esastır. 1963 yılında yaşanmış olayların tekrar yaşanmasını engellemektir.*”⁵⁹

İkili görüşmelerin sürdüğü bir ortamda Yeniden Milli Mücadele Dergisi, görüşmelerle ilgili Rum tarafının ikircikli politikalarını yapmış olduğu yayınlarla kamuoyuna aktarmaya çalışmıştır. 26 Hazirandan sonra 9 Ağustos 1971’de Klerides ile görüşen Denктаş, Ankara’ya gelmiş ve görüşmelerle ilgili verilecek olan cevap hazırlanmıştı. Bu bağlamda “*Heybeliada Yetiştirmesi Papaz Kıbrıs’ı Yavaş Yavaş Yutmak İstiyor*” başlıklı yazıda, Londra ve Zürih Antlaşmaları’nın da öngördüğü bir şekilde adada yaşayan iki toplumun kendi kültürel

⁵⁸ *Yunanistan’da Megalo İdea Taraftarlarının Olduğuna İnaniyor musunuz*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 6 Temmuz, 1971, 10.

⁵⁹ *Kıbrıs’ı Milli Bir Dış Politika Kazanacaktır*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 20 Temmuz 1971, 6.

kimliklerini koruyacak bir şekilde oluşturulması istenen federatif yapıya Rumların karşı durduğu açıklanmıştır. Bu bağlamda dergi, Türk tarafının federatif yönetim tezinin kabul edilmemesiyle birlikte Makarios'un dış politikada sürekli Türk tarafını suçlu ve anlaşmazlık çıkartan taraf olarak lanse ettiği vurgulanmıştır.⁶⁰

Nitekim görüşmeler Rum tarafının kendi tezlerinde direktmeleri üzerine 6 Eylül 1971'e kadar kesintiye uğramış, Dergide yayınlanan "*Kıbrıs meselesi*" başlıklı yazıda görüşmelerin kesilmesinin sebepleri üzerinde durulduktan sonra, bu konuda Rum tarafının Türkiye ve Türk tarafını suçlayıcı söylemler içine girdiği vurgulanmıştır.⁶¹

1971 yılında yaşanan ikili görüşmelerin ardından iki tarafın görüşmelere ara vermesi ile Kıbrıs sorunu soğumaya bırakılmıştır. Bu çerçevede Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde "*Yunan Aldatıcı Politikası Karşısında Milli Politikamız*" başlıklı yazıda, genel hatları ile Türkiye'nin Kıbrıs politikası değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Kıbrıs meselesinin milli bir mesele olarak değerlendirildiği yazıda, adanın stratejik öneminden dolayı bu meseleye müdahil olmuş olan beynelminel güçlerin konumları üzerinde durulmuştur. Bu devletlerden İngiltere, üslerini terk etme niyetinde değildir. Amerika, Doğu Akdeniz'de varlığını devam ettirmek için her türlü siyasi yöntemi mübah görmektedir. Rusya ise, Kıbrıs'ı Afrika'ya komünizmi sızdırmak için bir üs olarak değerlendiriyor, Rusya'nın bu bölgede yapmış olduğu girişimler, Avrupa ve Amerika gibi kapitalist ülkeleri tedirgin etmektedir. Bunların yanında dünya yahudiliği ve siyonizm İsrail'in korunması açısından Kıbrıs'ta Amerikan ve İngiliz varlığını elzem görmektedirler. Bütün bu dış politik gelişmelere karşın Türkiye'nin tutarlı bir dış politikası bulunmamaktadır.⁶²

1971 yılının sonlarında ikili görüşmelere ara verilmesinden sonra Kıbrıs'ta dikkat çekici gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişmelerinin en başta geleni Yunanistan'ın EOKA'nın kurucusu olan Grivas'ı adaya göndermesi olmuştur. Grivas, Kıbrıs'ta Albay olarak görev yaptığı süreçte 1954 yılında EOKA'yı kurmuş, hükümete karşı saldırı başlatmıştı. Gizli bir şekilde beraberinde silah, bomba ve cephaneye adaya gelen Grivas, kendisine bağlı şekilde kurulan gençlik örgütlerinden olan EOKA'ya militan yetiştirmiştir. Hazırlıklarını artık tamamlayan EOKA, 1 Nisan 1955 tarihinde adanın her tarafında bombalı saldırılar düzenleyerek eyleme geçmiştir. İlk olarak İngilizlere karşı düzenlenen eylemler, kısa sürede

⁶⁰ *Heybeliada Yetiştirmesi Papaz Kıbrıs'ı Yavaş Yavaş Yutmak İstiyor*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 17-23 Ağustos, 1971, 7.

⁶¹ *Kıbrıs Meselesi*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 31 Ağustos -6 Eylül 1971, 3.

⁶² *Yunan Aldatıcı Politikası Karşısında Milli Politikamız*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 7-13 Eylül 1971, 3.

Türklere yönelmişti. 1971 yılının Eylül'ünde Grivas'ın Atina'dan tekrar Kıbrıs'a gelişi Türk kamuoyunun da dikkatini çekmiştir.⁶³

Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde yayınlanan “*Türk Milleti Kıbrıs'ta Hellenizmin Oyunlarını Bozacaktır*” başlıklı yazıda, Grivas'ın Kıbrıs'a gelişi üzerinde durulmuştur. Yazının başında Grivas'ın 1955'ten başlayarak EOKA'yı örgütlemesi ve adada girişmiş olduğu tedhiş eylemleri dikkat çekilerek tekrar gelişinin sebepleri sorgulanmıştır. Grivas'ın adaya gelişinin Makarios'un Atina ziyaretinden sonraya denk gelmesinin tesadüf olmadığı hatırlatılarak, bu girişimin tekrar Enosis'i canlandıracak bir hareket başlatma eğilimi şeklinde değerlendirilmiştir. Nitekim Gravis'in Kıbrıs'ta yürütmüş olduğu faaliyetlerin de bu tezi güçlendirdiğinin vurgulandığı yazıya göre, Gravis, Lefkoşa ve civarında yaptığı konuşmalarında, Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanması için her türlü adımın atılacağını belirtmiştir. Ayrıca yazıda,, sabıkalı bir kişilik olan Gravis ile Makarios'un arasının açık olduğunun Rum ve Yunan gazetelerinde sürekli vurgulanmasının amacının, Gravis'in şahsi hareket ettiğinin ima edilmesinden kaynaklandığı belirtilerek, bu haberlerin göstermelik yayınlandığı, aslında her iki kişinin birlikte hareket ettiği ifade edilmiştir. Çünkü her ikisinin de ortak amacı Enosis'in gerçekleşmesidir.⁶⁴

Dergide yayınlanan “*Kıbrıs Buhranının Mesulü Yunanistanlılardır*” başlıklı yazıda da Gravis'in Kıbrıs'a gelişi üzerinde durulmuştur. Yazıya göre, Gravis'in adaya gelmesinden sonra Yunan ve Rum politikaları yeni bir safhaya girmiştir. Zira, Yunanistan'da göz hapsinde tutulması gereken Gravis'in, adaya gelmesi ve burada evinde kaldığı Kipriyanu'nun BM Genel Sekreteri U-Taht'tan tekrar arabuluculuk istemesinin manidar olduğu açıklanmıştır. Kipriyanu'nu görüşmelerin tekrar başlaması için iki gizli şart sunduğu belirtilmiştir. Bunlar; “*Adada bulunan Türk ve Yunan Birliklerinin tamamen çekilmesi ve Dışarıdan gelecek her türlü müdahaleye karşı güvence verilmesidir.*” Makaleye göre, Kipriyanu'nun bu taleplerden kastettiği aslında sadece Türk tarafıdır. Bütün bu gelişmeler bilinirken iki taraf arasındaki görüşmeler tekrar başlamıştır. Türk dışişlerinin bu konuda dikkatli olması gerekmektedir. Denктаş yapmış olduğu açıklamasında “*Enosise kapı açacak herhangi bir antlaşmayı imzalamayacağını*” belirtmiştir. Bu çerçevede Yunanistan'ın bir taraftan çözüme ulaşmak adı

⁶³ Dilek Yiğit Yüksel, *Kıbrıs'ta yaşananlar Ve Türk Mukavemet Teşkilatı(1957-1964)*, (Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 2018, Sayı:98), 317-320.

⁶⁴ *Türk Milleti Kıbrıs'ta Hellenizmin Oyunlarını Bozacaktır*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21-27 Eylül 1971, 6.

altında görüşmelerin tekrar başlamasını talep ederken diğer taraftan Grivas'ın adaya gönderilmesi, bu konudaki samimiyetsizliğini gösterdiği açıklanmıştır.⁶⁵

2.3. 1972 Yılındaki Gelişmeler

1972 Yılı'nın başlarında Kıbrıs konusu uluslararası gündemde de önem kazanmaya başlamıştı. Özellikle Dünya'da ve bölgede yaşanan gelişmeler Kıbrıs adasını yakından ilgilendirmekteydi. Özellikle Rusya'nın, Afrika ve Ortadoğu politikasına ehemmiyet vermesiyle birlikte, Soğuk Savaş şartları içinde Kıbrıs stratejik konumuyla önem kazanmıştı. Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde "*Malta ve Akdeniz Kuvvet Mücadelesi*" başlıklı yazıda, değişen dünya dengeleri ve bölgedeki etkileri sorgulanmıştır. Özellikle İngiltere'nin Malta'daki üslerini çekip Kıbrıs'a konuşlandıracağı söylentilerinin değerlendirildiği yazıda, İngiltere'nin Kıbrıs'a yerleştireceği 20 bin İngiliz askerinin adada yeni karışıklıklara neden olabileceği vurgulanmıştır.⁶⁶

2.3.1. Adada Rum Çetelerin Silahlanması

1971 Yılı'nın sonlarında Yunan General Grivas'ın Kıbrıs'a gidişiyle birlikte Türk kamuoyunda EOKA'nın Kıbrıs'ta yeniden eylemlere başlayacağı yönünde bir takım endişeler oluşmuştu. Dergide "*Kıbrıs Üzerine Kumar Oynanıyor*" başlıklı yazıda hareketlenen Kıbrıs gündemi detaylı bir şekilde incelenmiştir. Yazıda, Rum gazetelerinden derlenen haberlere göre Grivas'ın EOKA çeteleri yeniden örgütlediği ve silahlandığı yönündeki bilgiler verilerek, Türk kamuoyu bu konu ile ilgili olarak teyakkuza geçirilmeye çalışılmıştır. Yazıya göre, Grivas'ın çeteleri silahlanırken diğer taraftan da Makarios adadaki Rumları silahlandığı üzerinde de durulmuştur. Bu haberlere göre, "*İspanyol gemisi*" 31 Ocak 1972'de Kıbrıs'ın Gemikonağı Limanı'na 5- 6 bin kadar silah, bol miktarda cephane boşaltmıştır. Makarios'un adaya soktuğu cephane içerisinde havan topları ve tanksavar silahları, makineli tüfek ve bazukalar da bulunmaktadır. Makarios'un bu silahları son dönemde Sovyet Rusya ile geliştirdiği yakın münasebetler çerçevesinde Komünist bloğu ülkelerinden alması da dikkat çekicidir.⁶⁷

"*Yunan Politikasına Dikkat! Kıbrıs Problemi ihmale gelmez*" başlıklı yazıda ise, bu tehlikeli gelişmeye şu şekilde dikkat çekilmiştir; "*Bilindiği Rumların Kıbrıs'a gizlice silah sokmaları bundan öncede birçok defa gerçekleşti. Bunun için BM bu durumu engellemek için*

⁶⁵ *Kıbrıs Buhranının Mesulü Yunanistanlılardır*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21-27 Eylül 1971, 7-8.

⁶⁶ *Malta ve Akdeniz Kuvvet Mücadelesi*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 11-17 Ocak 1972, 11.

⁶⁷ *Kıbrıs Üzerine Kumar Oynanıyor*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 15-21 Şubat, 7.

hiç bir ciddi tedbir almamıştı. Hatta Yunanistan'ın bu konudaki tutumu, gizli silah ithalinin bizzat Yunanistan tarafından finanse edildiği intibasını güçlendirmiştir. İlk başta Türkler ile pek alakası yokmuş gibi görünen Rumların adaya silah sokma faaliyeti Türkiye açısından hayati bir sorundur. Silahlar ister Makarios isterse de Grivas tarafından sokulmuş olsun Kıbrıs'a giden silahlar doğrudan doğruya Rumları silahlandırmaktadır. Bu neticenin ise, Türkler tarafından ne manaya geldiği ortadadır.”⁶⁸

Yaşanan bu gelişmeler ekseninde Yeniden Milli Mücadele Dergisi yaptığı Kıbrıs konulu yayınlar ile kamuoyunun dikkatini Kıbrıs üzerinde toplamaya çalışmıştır. Bu bağlamda “*Kıbrıs Meselesine Dikkat Edelim*” başlıklı yazıda, Malta’da yaşanan son gelişmeler ve ABD’nin, Yunanistan’ın Pire Limanı’nda üs kurma girişimleri doğrultusunda Kıbrıs’ın siyasi sorunlarının alevlendiği ve adanın Batı bloğu açısından daha da önem kazandığı belirtilmiştir. Uluslararası arenada Kıbrıs’ın artan önemi karşısında Yunanistan, adaya Grivas’ı göndererek görünüşte yaşanacak bir Grivas-Makarios çatışmasından faydalanarak Kıbrıs’a müdahale edebileceği imkanlar peşinde koşmaktadır. Makarios ise, Sovyet Rusya ile yakın ilişkiler kurarak adanın Akdeniz’de artan öneminden faydalanmanın yollarını aramaktadır. Bütün bu gelişmeler yanında Rusya, Akdeniz’de kendisine muhkem bir üs arayışı içerisinde. Bu bağlamda Rusya açısından Kıbrıs ideal bir konumdadır. Çünkü Makarios önderliğinde kurulacak bağımsız bir idari yapı sayesinde Kıbrıs’ta ipleri eline alabileceğini düşünmektedir.⁶⁹

Grivas’ın adada Rum çeteleri mütemadiyen silahlandırdığının açıklandığı yazıda Yunanistan Dışişleri Bakanı Müsteşarının Grivas’ın faaliyetleriyle ilgili olarak “*Yunanistan’ın bir iç savaş çıkarmayı hedeflediği*” bağlamındaki sözleri üzerinde durulmuştur. Uluslararası gelişmeler de göz önünde bulundurulduğunda, mesela Amerika’nın Pire’de üs kurma çalışmaları karşısında Sovyet Rusya’nın gösterdiği tepki dikkate değerdir. Bu çerçevede Sovyetlerin desteklediği Komünist Akel Partisi’nin de silahlanmaya başlaması Kıbrıs’ta sorunlara hem uluslararası boyut kazandırmıştır hem de işleri çıkılmaz bir hale sokmuştur. Yazıya göre, görünüşte Kıbrıs’ta Makarios ile Grivas arasındaki çatışmanın iki nedeni olabilir. Bunlardan birincisi, Girvas ile Makarios taraftarları arasında silahlı bir çalışma çıkartılarak Yunanistan’ın adaya askeri müdahalesinin zemini hazırlanıyor olabilir. İkincisi ise, Bu silahlı çatışma önlenemezse Yunanistan ikinci kozunu uygulamaya geçirerek “*Ulusal Birlik Hükümeti*” kurduracaktır. Aslında bu meseleyi silahsız bir şekilde halletmek

⁶⁸ *Yunan Politikasına Dikkat! Kıbrıs Problemi ihmale gelmez*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 10-17 Ekim 1972, 4.

⁶⁹ *Kıbrıs Meselesine Dikkat Edelim*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-28 Şubat, 5.

istemektedir. Çünkü, silahlı bir çatışma çıkması durumunda Türkiye’de işin içine girecekti. Bu durumda gerek ABD ile gerekse de Avrupa ile Yunanistan’ın ilişkilerinin sekteye uğraması da söz konusu olabilir.⁷⁰

Bütün bu gelişmeler karşısında Türkiye’nin uyguladığı politika dergideki makalede açıklanmıştır. Bu bağlamda yaşanan gelişmeler karşısında Türk dışışleri, adada bir iç savaş çıkması durumunda Kıbrıs’ta yaşayan Türk toplumunun haklarını müdafaa etmek üzere Türkiye’nin müdahale hakkını kullanabileceği yönündeki açıklamalar oldukça önemlidir. Yakında gerçekleşecek olan ABD Başkanı Nixon’un Moskova ziyaretinde Kıbrıs meselesinin de gündeme geleceği konuşulmaktadır. Kıbrıs’ın bir pazarlık konusu olması durumunda Türkiye’nin dışlanacağı bir çözüm süreci asla kabul edilmemelidir.⁷¹

Uluslararası gündemin ısınması üzerine Kıbrıs sorunu uluslararası boyut kazanmıştı. Özellikle Akdeniz’de Batı Bloğu ile Sovyet Rusya arasında yaşanan rekabetin daha da sertleşmesi Kıbrıs’ın önemini daha da artırmıştır. Dergide “*Kıbrıs’ta Tehlikeli Gelişmeler*” başlıklı yazıda gelişen bu uluslararası çatışmalar düzleminde Kıbrıs meselesi ele alınmıştır. Yazıya göre, Kıbrıs’ta en önemli sorun Makarios ve Gravis’in Kıbrıs’ta hızla silahlanmasıdır. Görünüşte Makarios ile Yunanistan arasında bir çatışma bulunmaktadır. Komünist Akel Partisi, Makarios’un yanında olduğunu açıklamıştır. Bunun yanında Makarios, yaptığı çalışmalarla Sovyetleri Kıbrıs sorununa dahil etmeye çalışmaktadır. Kıbrıs’ta yayınlanan Cunta taraftarı olan “Mesimeri” gazetesinin açıklamasında “*Makarios, Sovyet filosunu ziyaret etmesi üzere Kıbrıs limanlarına davet ettiği*” yazılmıştır. Bu gelişmeler karşısında ise Sovyet Rusya, Kıbrıs’ta kendi güdümünde bir hükümet kurmayı arzu etmektedir.⁷²

Dergideki yazıya göre, bu gelişmeler karşısında gelişebilecek muhtemel olaylar şunlardır, Birincisi, ya Gravis kuvvetleri Makarios güçlerini yenecek idareyi ele geçirecektir ya da tersi olacaktır. Bu gelişmelerden hangisi olursa olsun Türkiye her durumda zararlı çıkacaktır. Bu gelişmeler olurken Türk Dışışleri Bakanı adanın hızla silahlandırıldığına dikkat çekerek oluşacak her hangi bir kaos ortamında Türk toplumuna karşı gerçekleşecek saldırılar karşısında Türkiye’nin müdahale edebileceğini belirtmiştir.⁷³

⁷⁰ *Kıbrıs Meselesine Dikkat Edelim*, a.g.y., 5.

⁷¹ *Kıbrıs Meselesine Dikkat Edelim*, a.g.y., 5.

⁷² *Kıbrıs’ta Tehlikeli Gelişmeler*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 29 Şubat-3 Mart 1972, 5.

⁷³ *Kıbrıs’ta Tehlikeli Gelişmeler*, a.g.y, 5.

Bir diğerk yazıya göre, Yunanistan ile Makarios'un gizli bir şekilde anlaşmış olmaları ihtimali de bulunmaktadır. Yunanistan Türkiye'nin Kıbrıs konusundaki hassasiyetini göstermelik protestolar ile pasifize etmeye çalışmaktadır. Bu gelişmeleri Yunanistan Enosis'i uygulama amacıyla bir atlama taşı olarak kullanmaya çalışmaktadır. Adanın silahlandırılması Türkiye'yi yakından ilgilendirmektedir. Yunanistan, Rum çetelerin elinde bulunan silahları BM Güvenlik Komisyonu'na teslim etmelerini sağlamazsa bu Türk hariciyesinin başarısızlığı şeklinde telakki edilecektir.⁷⁴

Dergide, “*Kıbrıs Meselesinde Dikkatlerden Kaçan Husus*” başlıklı yazıda da Türk hariciyesinin aktif bir siyaset üretememesi eleştirilmiştir. Adanın hızla silahlandırıldığı bir ortamda Yunanistan farklı politik atraksiyonlar denerken Türkiye'nin bekle gör politikası takip etmesinin Türkiye'nin bu gelişmeler karşısında tutumunun daha da belirsizleştirdiği yorumunda bulunulmuştur. Dergide yayınlanan yazıya göre, Kıbrıs sorununda gözden kaçan hususlar şu başlıklar altında değerlendirilmiştir. Bunlardan birincisi, Yunanistan'dan asla dost olmayacağıdır. Kıbrıs Türklerinin Türkiye'ye emanet olduğu ve onların asla Yunanistan'ın inhisarına bırakılmasının doğru olmayacağıdır. Bunlardan ikincisi, Kıbrıs'ta meydana gelen karışıklıkların da baş mesulü Yunanistan'dır. Gravis'i adaya gönderen de Makarios'un Çekoslovakya'dan silah almasına göz yuman da Yunanistan'dır. Bunlardan üçüncüsü, Yunanistan'ın kendisini Bizans'ın varisi olarak gördüğünden asla Enosis'i gerçekleştirme konusunda geri adım atmayacağıdır. Bunlardan dördüncüsü ise, Kıbrıs'ın Türkiye açısından önemlidir. Bu bağlamda Türkiye'nin hürriyet davasında olduğu kadar vatan bütünlüğü ve güvenliği açısından da önem taşımaktadır.⁷⁵

2.3.2. Atina ile Makarios Arasındaki İlişkiler

1972 yılında, hem Grivasçılar ile Makariosçular arası çatışma ve şiddet büyümekteydi, hem de Cunta ile Lefkoşa'nın arası açılmaktaydı. Yeniden Milli Mücadele Dergisi'ne göre görünüşte Yunanistan ile Makarios'un arasında sürtüşme varmış gibi lanse edilse de her iki tarafta Enosisi gerçekleştirme hususunda mutabıklardır. Dergide yayınlanan “*Kıbrıs'ta bütün Oyunlar Enosis Üzerindedir*” başlıklı yazıda, öncelikle Makarios'un adaya yığıldığı silahlar üzerinde durulmuştur. Bu silahlar, Kıbrıs'ta kaos oluşturmak amacıyla alınmıştır. Her ne kadar Rum Yönetimi silahların polis karakolunda denetim altında tutulduğunu belirtmiş olsa da tarih bize bunun böyle olmadığını göstermiştir. Nitekim 1966 olaylarında da depolardaki silahlar alınarak Türk toplumuna karşı tedhiş eylemleri gerçekleştirilmişti. Bu konuda

⁷⁴ *Kıbrıs Meselesine Dikkat Edelim*, a.g.y., 5.

⁷⁵ *Kıbrıs Meselesinde Dikkatlerden Kaçan Husus*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 7-13 Mart 1972, 6.

Yunanistan'ın tavrı ise, sözde Türkiye ile plan ilişkilerini germemek için Makarios'a mesafe koymuş gibi gözükmektedir. Bu bağlamda Makarios'un Atina ziyaretinde randevu verilmeyerek bu sözde yumuşak siyaset gösterilmek istenmişti. Aslında her iki tarafında arası açılmış gibi gözükse de her ikisi de Enosis'i gerçekleştirmek hedefindedir. Bunu Makarios'un adadaki Rum hükümetinin ancak adanın Yunanistan'a ilhakından sonra gerçekleşebileceğini açıklaması da göstermektedir. Dergide yayınlanan yazıya göre, gerek Makarios'un gerekse de Yunanistan'ın Kıbrıs politikasının temelinde haçlı zihniyeti bulunmaktadır. Türkiye'nin Kıbrıs politikasını inşa ederken bu gerçekliğe dikkat etmesi gerekmektedir.⁷⁶

Dergide yayınlanan "*Kıbrıs Etrafındaki Son Gelişmeler*" başlıklı yazıda da, adanın Makarios ve Grivas tarafından hızla silahlandırılmasının yarattığı gerginlik üzerinde durulmuştur. Bu gelişmeler cereyan ederken Yunanistan Türk dış politikasını pasivize edebilmek için sürekli Türk-Yunan dostluğundan bahsetmektedir. Aslen bir Türk düşmanı olan Yunan politikacı Merkeziniş'in bile Türk Yunan dostluğundan bahsetmesi Yunan politikalarını ortaya koymaktadır. Bütün bu dostluk mesajları verilirken Kıbrıs'ta Rumlar silahlanmaya devam etmektedir Makarous, taraftarı yarı askeri grupların silahlandığı bilinmektedir. Nihat Erim'in Washington'da Makarios'un elindeki silahları barış gücüne teslim etmesi gerektiği şeklindeki beyanatı karşısında Makarios, silahsızlanmayı teşvik eden sözlerden oluşan zevahiri kurtaracak bir takım açıklamalar ile konuyu geçiştirmiştir.⁷⁷

Yazıya göre Kıbrıs'taki Türk varlığı açısından tehlikeli durum şu şekilde açıklanmıştır; "*Asıl tehlikeli durum Makarios ile Grivas'ın anlaşmaya gitmeleridir. Her iki tarafta Enosis'i gerçekleştirebilmek için yoğun bir mücadele içinde birlikte hareket etme noktasında anlaşmalarını açıklamışlardır. Gravis'in adaya kendi inisiyatifi ile gittiği Makarios ile Atina'nın arasının açık olduğu şeklindeki bilgiler, tamamen örtülü bir ittifakı gizlemeye yönelik çıkartılmış gerçek dışı haberlerdir. Bununla birlikte Adada meskun olan Türklerin Ankara'da açmış oldukları Kıbrıs Türk Temsilciliği Rumlar tarafından tepkiyle karşılanmış, bu girişimi adada Bağımsız bir Türk Devleti kurulması noktasında atılmış bir adımdır. Makarios ve Rumlar her türlü fırsatı değerlendirerek, Türkler aleyhinde uluslararası kamuoyunda olumsuz hava yaratmaya çalışmaktadırlar.*"⁷⁸

⁷⁶Kıbrıs'ta bütün Oyunlar Enosis Üzerinedir, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 28 Mart-3 Nisan 1972, 7.

⁷⁷Kıbrıs Etrafındaki Son Gelişmeler, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 18-24 Nisan 1972, 3.

⁷⁸Kıbrıs Etrafındaki Son Gelişmeler, a.g.y., 3.

2.3.3. Uluslararası Alanda Kıbrıs Görüşmeleri

Kıbrıs sorunun çözümü için 1968 yılında Beyrut'ta başlatılan görüşmeler müteakip zamanlarda devam etmişti. Kıbrıs Türk toplumu adına görüşmeleri 1968'de adaya dönen 'Cemaat Meclisi Başkanı' Rauf Denктаş başkanlık ediyordu. Rum tarafı adına görüşmelere katılan isim ise "Temsilciler Meclisi Başkanı" sıfatıyla Glafkos Klerides oldu. 1968 yılında Kıbrıs'ta yapılan görüşmeler, bazen Klerides'in bazen de Denктаş'ın evinde gerçekleşiyordu. Yasama, yürütme, güvenlik ve idari konularla ilgili görüş alışverişi şeklinde geçen toplantılar, 20 Eylül 1971'de son bulmuştu. Birleşmiş Milletlerin girişimleri neticesinde, taraflar kısa bir süre içerisinde tekrar bir araya geldi. Fakat bu kez masada Klerides ve Denктаş'a ek olarak Yunanistan, Türkiye ve Birleşmiş Milletler temsilcileri de vardı.⁷⁹ 8 Haziran 1972'de başlayan beşli görüşmeler, Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde "Kıbrıs'ta Beşli Görüşmeler Başlarken" başlıklı yazıda değerlendirilmiştir. Yazıda bu tür görüşmelerin uzun süreden beri devam ettiği belirtildikten sonra, bu görüşmelerden Yunanistan'ın Enosis idealinden vazgeçmediği sürece barış odaklı bir sonuç alınmasının mümkün olmadığı açıklanmıştır. Bu görüşmelerde ön plana çıkan hususlar şu şekilde açıklanmıştır; "Türkiye'nin ileri süreceği isterler şunlar olmalıdır; Birincisi adada yaşayan Türklerin can ve mal güvenliğinin teminat altına alınmasıdır. İkincisi ise, Yunanistan'ın Enosis'ten vazgeçmesidir."⁸⁰

Birinci isteğin pratiğe dökülebilmesi için öncelikle adaya Makarios tarafından sokulan silahların bir an önce barış gücüne teslim edilmesi ve illegal olarak oluşturulmuş olan silahlı çetelerin dağıtılması gerekmektedir. Bu bağlamda Fazıl Küçük şu açıklamada bulunmuştur: "Bir taraftan Rum ve Yunan tarafı barış müzakerelerini başlatmak için girişimde bulunurlarken diğer taraftan Adada yaşayan Türkleri daha kolay katledebilmek için silahlanmaktadırlar". Görüşmelerde öne sürülmesi gereken tezlerden ikincisi ise, Enosis hayallerinden vazgeçilmesidir. Hem Makarios hem de Yunanistan bazen çatışıyorlarmış gibi görünmelerine rağmen Enosis'i gerçekleştirmek için gizli bir şekilde birlikte hareket etmektedirler.⁸¹ Yine görüşmelerde BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'ın Türk ve Yunan Hükümetleri ile birlikte Makarios'a silahlar konusunda vermiş olduğu yumuşak muhtıranın etkili olabilmesi için Türkiye'nin yapılacak olan görüşmelerde bu konu ile ilgili olarak daha ısrarcı olması gerekmektedir. Bunun yanında yapılacak olan görüşmelerde Türkiye'yi temsil

⁷⁹ Soyalp Tamçelik, *2012 Kuzey Kıbrıs Gelecek Vizyonu*, (Eko Avrasya Yayınları, 2012), 42-45.

⁸⁰ *Kıbrıs'ta Beşli Görüşmeler Başlarken*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 6-13 Haziran 1972, 11.

⁸¹ *Kıbrıs'ta Beşli Görüşmeler Başlarken*, a.g.y., 11.

edecek olan isimlerin Kıbrıs konusunda milli duruşa sahip ehliyetli kişilerden oluşması gerekmektedir.⁸²

Yapılacak olan görüşmelerle ilgili “*Kıbrıs Görüşmelerinden Bu defa Sonuç Alınmalıdır*”, başlıklı yazı ile yapılacak olan görüşmeler değerlendirilmeye devam edilmiştir. Yazıya göre, yapılacak olan bu görüşmeler soğuk savaş stratejisi şeklinde değerlendirilmiştir. Yunanistan ve Rum tarafı, Kıbrıs sorununu sürekli masada tutarak çözüm taraflısı gibi gözükmeye rağmen masada anlaşılan noktalara riayet etmediği dile getirilmiştir. Bu bağlamda Rauf Denktaş’ın sözlerine yer verilmiştir; “*Dört yıldır siyasi çözüm aramaktayız Ekonomik haklarımızı vermeyi hep siyasi çözüm sonrasına erteledik. Maksatları ekonomik durumu aleyhimize bir başka unsur olarak kullanmak ve böylelikle arzu ettikleri siyasi çözümü bize kabul ettirmektir*”. Yapılan bu görüşmelerde Rum ve Yunan taraflarının ortaya sürdüğü ana argüman tam Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti önerisidir. Bu önerinin arkasında yatan temel fikir ise, Enosis’in gerçekleştirilmesidir. Bağımsızlık söylemi, Rum kanadı tarafından Enosis’e göre planlanmış, komünistlere göre ise komünizme bir basamak olarak düşünülmektedir. Bu nedenlerle yapılacak olan toplantıda Türk tarafı, silahların adadan çıkarılması ve Grivas’ın faaliyetlerine son vererek adayı terk etmesi noktasında kararlı olmalıdır.⁸³

3 Temmuz 1972 tarihinde Lefkoşa’da ara bir bölge konumunda bulunan Ledra Palas’ta başlamış olan “*Beşli Görüşme*” heyeti içerisinde, Kıbrıs Türk halkının temsilcisi olarak Rauf Denktaş, Kıbrıs Rum halkının temsilcisi olarak Glafkos Klerides, Türkiye Cumhuriyeti’nin temsilcisi olarak Orhan Aldıkaçtı, Yunanistan’ı temsilen Mihail Dekleris, Birleşmiş Milletler’i temsilen de BM Kıbrıs Özel Temsilcisi Osorio Tafall yer almıştır.⁸⁴ Dergide yayınlanan “*Kıbrıs’a Hazırlanan Milli Menfaatlerimize Aykırı Statü*” başlıklı yazıda, görüşmeler ile ilgili şu değerlendirilmelerde bulunulmuştur: “*Kıbrıs problemi Türk- Yunan ilişkileri de yeni bir döneme girmiştir. Gerek uluslararası kamuoyu gerekse de Yunanistan İki toplumun beraber yaşayacağı Birleşik bir devletten bahsetmektedirler. Bu sorunun çözümü noktasında Türk tarafının, Rum tarafının, Türkiye’nin, Yunanistan’ın ABD’nin ve Ortak Pazar’ın hepsinin benimseyeceği ortak bir nokta aranmaktadır. Ancak, masada konuşulanlar,*

⁸² *Kıbrıs’ta Beşli Görüşmeler Başlarken*, a.g.y., 11.

⁸³ *Kıbrıs Görüşmelerinden Bu defa Sonuç Alınmalıdır*, 12-20 Haziran, 1971, 3.

⁸⁴ *Kıbrıs Görüşmelerinden Bu defa Sonuç Alınmalıdır*, a.g.y., 42.

ABD ve Ortak pazarın düşünceleri Türkiye ve Türk toplumunun beklentilerinden uzak milli politikalarımız aykırıdır.”⁸⁵

Uluslararası platformda beşli görüşmelerin sürdüğü bir süreçte, Kıbrıs Sorunun artık uluslararası bir mesele haline dönüşmesinden dolayı, bu meseleye uluslararası aktörlerden Avrupa Ekonomik Topluluğu’nun yaklaşımının ne olduğu konusunda dergi tarafından; “*Ortak Pazar Kıbrıs’ı ne yapacak*” başlıklı makalede bu konuyu irdelenmiştir. Yazıya göre, Ortak Pazar teşkilatının kurulmasından itibaren bu teşkilatın Kıbrıs ile ilişkilerini Rum tarafı üzerinden yürüttüğü belirtilmiştir. Bu bağlamda Ortak Pazar’ın bu yaklaşımı eleştirilmiş, Adadaki Türklerin de görüşmeler kapsamına dahil edilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Türkiye’nin ‘de bu yönde talepleri doğrultusunda Ortak Pazar’ın Kıbrıs’la yapacağı ticaret anlaşması ile ilgili olarak kurulacak olan komisyonun şu dört noktaya dikkat edilmesi gerektiği vurgulanmıştı; Bunlardan birincisi, adada kaos ortamı devam ettiğinden yapılacak bir anlaşma kısa vadeli olmalıdır. İkincisi, müzakereler esnasında Türklerin de fikirleri alınmalıdır. Üçüncüsü, Kıbrıs anayasası gereğinde yapılacak olan anlaşma metnine Türk tarafının temsilcisi olan Fazıl Küçük te imza atmalıdır. Dördüncüsü ise, Kıbrıs’a verilecek olan ayrıcalıklardan Türk tarafı da faydalanmalıdır. Dergide yayınlanan yazıya göre, Kıbrıs’ın Ortak Pazar’a dahil edilmek istenmesinin ana nedeninin adanın jeopolitik öneminden kaynaklandığı belirtilmiştir.⁸⁶

2.4. 1973 yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler

2.4.1. Kıbrıs Sorunu ve Çözüm Görüşmeleri

1970’li yılların başında başlayan Kıbrıs sorununun çözülmesine yönelik ikli görüşmeler kesintilere uğrasa da 1973 yılında bu yönde bir irade devam ettirilmeye çalışılmıştı. Diğer taraftan Kıbrıs’ta Rum tarafında silahlanma durumu devam etmekteydi. Bütün bu gelişmeler değerlendirildiğinde 1973 yılına girildiğinde çözüm ile kaos arasında gelgitler yaşayan bir Kıbrıs sorunu söz konusuydu. Bu bağlamda Yeniden Milli Mücadele Dergisi, yaşanan gelişmeleri yakından takip etmiş, Kamuoyunu ve Türk Dışişlerini yapmış olduğu yayınlarla sürekli uyarmaya devam etmiştir.

⁸⁵*Kıbrıs’a Hazırlanan Milli Menfaatlerimize Aykırı Statü*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 7-14 Kasım 1972, 6.

⁸⁶ *Ortak Pazar Kıbrıs’ı ne yapacak*, 22-29 Ağustos 1972, 12.

Bu bağlamda yaşanan gelişmeler karşısında “*Türkiye’nin Kıbrıs Politikası Ne Olmalı*” başlıklı yazıda, dış politikaya yön verilmeye çalışılmıştır. Yayınlanan yazıya göre, sürekli olan beşli görüşmeler Kıbrıs Rumlarının Enosis hayalleri ve bu çerçevede ileri sürdükleri taleplerden dolayı istenilen neticeye ulaşılmasını zorlaştırmaktadır. Rumlar, adada Türkler üzerinde oluşturdukları baskı yöntemini günden güne artırmaktadır. Bu bağlamda çözüm arayışı içinde olduğu bir süreçte, Rum makamlar, Türk bandıralı gemilere ve Türk limanlarından ayrılan transit yolculuk yapan gemilerin Rum limanlarına sokulmayacağını bildirmişlerdir. Buna sebep olarak şap hastalığını göstermişlerdir. Yazıya göre, sebep şap hastalığı olarak gösterilse de aslında gerçek sebep Enosis’i gerçekleştirmek hususunda atılmış bir adımdır. Alınan bu kararlar Kıbrıs Türkleri üzerinde baskı artırılırken diğer taraftan Türkiye’nin Kıbrıs’a yapabileceği yardımların önünü kesme düşüncesidir. Diğer bir amaç ise Rumların ada limanlarını tecrit ederek rahat bir şekilde silah sevkiyatını gerçekleştirme düşüncesidir.

1973 yılının başından itibaren Kıbrıs’ta Grivas taraftarları ile Makarios taraftarları arasında şiddetli çatışmalar başlamıştı. Yeniden Milli Mücadele Dergisinde yayınlanan “*Kıbrıs’ta Yeni Harp Hazırlıkları*” başlıklı yazıda bu tırmanan atmosfer üzerinde durulmuştur. Yazıya göre, Grivas adada Makarios’un gücünü zayıflatabilmek için EOKA çetelerinin vasıtasıyla eylemler gerçekleştirmekteydi. Çeteler karakollara baskınlar düzenlemekte, haberleşme malzemelerine el konularak kaos oluşturulmaya çalışılmıştır. Yayınlanan yazıya göre, olayların arkasında, Grivas bulunmaktadır. Gelişmeler karşısında Yunanistan ise Grivas’a gizliden destek vermektedir. Bütün bu çete faaliyetleri Makarios’a karşı yapıyor gibi gözükse de bütün bu tiyatronun arkasında yine Makarios bulunmaktadır. Çünkü her üç unsurunda ana hedefi Enosisi gerçekleştirmektir. Bütün bu karışıklıkların ana nedeni ise, bir kaos ortamı yaratılarak adaya bir dış müdahale için zemin hazırlanması gayretinden başka bir şey değildir. Bu gelişmeler yaşanırken adada Türk tarafının temsilcisi olan Rauf Denктаş’ın çağrısına kulak vermek yerinde olacaktır. Denктаş, adadaki Türklüğün Türkiye’den koparılması durumunda eriyip gideceğini açıklamıştır. Türkiye bu konuda duyarlı yaklaşıma sahip olmalı ve elini her zaman Kıbrıs’taki Türklerin üzerinde bulundurmalıdır.⁸⁷

Kıbrıs’ta sorunlar 1973 yılının ortalarına gelindiğinde adada sorun başka bir boyut kazanmıştır. Kıbrıs’taki Makarios taraftarları ile Grivas taraftarları arasında atmosfer iyice gerginleşmiştir. 1973 yılı Ağustos ayında, Grivas ve EOKA B, Adalet Bakanı Hristos Vakıs’i kaçırmak Makarios’a şantaj yapmıştır. Makarios’un “*kilise ve siyaset arasında bir seçim*

⁸⁷ *Kıbrıs’ta Yeni Harp Hazırlıkları*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 13-20 Şubat, 1973, 6.

yapmasını” isteyen Grivas, Makarios’u istifa ettirememiş ve bakanı serbest bırakmak zorunda kalmıştır. Yaşanılan gelişmeler dergide “*Kıbrıs’ta hava gerginleşirken*” başlıklı yazıda ele alınmıştır. Yazıya göre, iki grup arasındaki tartışmaların sertleştiği bir ortamda, adalet bakanının kaçırılması ve bunun üzerine Grivas taraftarlarının bir kısmının tutuklanması ortamı daha da gerginleştirmiştir. Bu gerginlikler üzerine Yunanistan bu gelişmelerinin Hellenizme zarar verdiğini açıklamıştır. Bu gelişmelerin Türkiye ve adada yaşayan Türkler açısından da büyük önem taşıdığı bilinmelidir. Çünkü tahrik edilen toplulukların saldırılarını Türk kesimine yöneltmeleri de mümkündür. Diğer yandan Yunanistan’ın bu çatışmayı Hellenizm açısından zararlı görmesi bir anlamda üstü kapalı bir şekilde Enosis’i kabul ettiği anlamına gelmektedir.⁸⁸

2.4.2. İç Politikada Kıbrıs Sorunu

Bu süreçte Kıbrıs sorunu iç politikada da önemli bir tartışma malzemesi haline dönüşmüştür. Yeniden Milli Mücadele Dergisi’nde “*CHP’nin Kıbrıs Politikası Rusya’nunki ile Aynı*” başlıklı yazıda CHP’nin Kıbrıs konusundaki yaklaşımı eleştirilmiştir. Yayımlanan yazıda, CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit’in bu konu hakkındaki şu beyanatına yer verilmiştir; “*CHP Kıbrıs için en uygun çözümün bağımsız federatif devlet olduğuna inanmaktadır. Bu federatif devlette Türkler, devlet yönetimine eşit egemenlik haklarıyla katılmalıdırlar. Türkler toprak mülkiyetleri ve ekonomik kalkınma hakları güvence altına alınmalıdır.*” Yazıya göre, CHP’nin bağımsız Kıbrıs fikrini benzer bir şekilde Kıbrıs’taki Akel Komünist Partisi ve Sovyet Rusya’da taşımaktadır. Akel’in 2. Kongresinde yapmış olduğu çağrıda da bağımsız Kıbrıs fikri ileri sürülmüştü. Sovyet Rusya’nın ilk plandaki fikri de bağımsız Kıbrıs düşüncesine dayanmaktaydı. Bu noktada CHP’nin Kıbrıs sorununa getirmiş olduğu çözüm fikri, Makarios, Akel Partisi ve Sovyet Rusya’nın yaklaşımının aynısıdır.⁸⁹

Yazıda, bağımsız Kıbrıs fikrinin arkasında yatan düşünceler de açıklanmıştır. Buna göre, Kıbrıs’ın bağımsızlık fikri iki nedene dayanmaktadır. Bunlardan birincisi, Kıbrıs’ın komünistler vasıtasıyla Sovyet Rusya’nın Akdeniz’de, bir üstü haline getirilme çabasıdır. İkincisi, ise Enosis’in geçici birinci adımı olmasıdır. Bu hedeflere ulaşmak için öncelikle bağımsızlık fikriyle Kıbrıs’ı Türkiye’den koparmak amaçlanmaktadır. Bu gerçekleştiği

⁸⁸ *Kıbrıs’ta Hava Gerginleşirken*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 7-14 Ağustos 1972, 11.

⁸⁹ *CHP’nin Kıbrıs Politikası Rusyanınki ile Aynı*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi 18-25 Eylül 1973, 10.

takdirde bugün devam etmekte olan Türkler üzerinde baskı o zaman daha sistemli bir hale gelecek ve Türkler adadan göçe mecbur kalacaklardır.⁹⁰

2.5. 1974 Yılında Kıbrıs'ta Yaşanan Gelişmeler ve Kıbrıs Barış Harekatı

2.5.1. Kıbrıs'ta Yaşanan İç Karışıklıklar

Dergiye göre, Kıbrıs'ta 1973 yılı boyunca estirilen terör havası 1974 yılına da sarkmıştı. Oluşan kaos ortamında 1963 yılı katliamlarına benzer bir şekilde Türkler karşı bir saldırı planlarının yapı olduğu yönünde haberler dolaşmaktaydı. Oluşan bu gergin atmosferi dergi yakından takip etmekteydi “1963 Katliamın 10. Yılı Rumlar Yine Savaş Hazırlığında Yunan Darbesi ve Grivas” başlıklı yazıda bu gerilimli ortam aktarılmıştır. Bu gelişmeler şu şekildedir: 1963 yılı katliamlarının 10. Yılında adadaki Rum basını Rumları yine Türkler aleyhine kışkırtmaya başlamışlardır. Bir taraftan Makarios'un ve Grivas'ın adamlarının yapmış oldukları tedhiş olaylarını Türklerle mal etmeye çalışırken diğer taraftan da Türklerin Karpas bölgesine helikopterler ile silah yığıdıkları yönünde yalan haberlerle toplumu germeye çalışmaktadırlar. Olayları aslında asıl mesullerinde olan Grivas ise Yunanistan'daki Cunta idaresine oldukça yakın bir isimdir. Dergideki yayınlanan yazıya göre, Türkiye bu gelişmeleri yakından takip etmeli ve bu gerçeklik üzerinden politika üretmelidir.⁹¹

1974 yılının başından itibaren adada Makarios ile Grivas arasındaki çatışmalar devam etmiştir. Bu süreçte gelişmeler dergide “Yunanistan Türkiye'deki Hükümet Bunalımından İstifade Çabasında” başlıklı yazıda ele alınmıştır. Buna göre, artan iç karışıklıklar üzerine adaya bir Yunan müdahalesinden söz edilmeye başlanmıştır. Çatışmaların bir iç savaşa dönüşmesinden endişe eden bazı Rum çevreler, Yunanistan'a başvurarak olaylara müdahale etmesini istemişlerdir. Gelişmeler bir taraftan da adada yaşayan Türklerin yaşadıkları bölgelere sirayet etmeye başlamıştır. Grivas'a karşı mücadele ettiklerini iddia eden Makarios'a bağlı Rum polisler Türklerin meskun olduğu Limasol bölgesine girerek bu bölgeyi kontrol etmişlerdir. Akdedilmiş anlaşmaların hilafına yaşanan bu gelişmeler Rumlarla Türklerin arasını açmış gerginlik tırmanmıştır. Yaşanan bu gelişmeler aslında Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nin uzun bir zamandan beri dile getirdiği politikaların bir yansımasıdır. Çünkü derginin de iddia ettiği gibi, bu tür gerginlikler suni olup asıl maksat aslında Yunanistan'ın adaya müdahale etmesini sağlamaktır. Bununla birlikte iç karışıklıkları bahane eden Rum taraftarları rahat bir şekilde Türk semtlerine girmekte

⁹⁰ CHP'nin Kıbrıs Politikası Rusyanınki ile Aynı, a.g.y., 10.

⁹¹ 1963 Katliamının 10. Yılı Rumlar Yine Savaş Hazırlığında Yunan Darbesi ve Grivas, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 25-Aralık 1973- 1 Ocak 1974, 10.

istedikleri gibi davranabilmektedirler. Bu olaylar devam ederken Türkiye beşli görüşmeler ile oyalanmaktadır. Türkiye'nin bir an önce Kıbrıs sorununu kesin çözüme ulaştıracak bir yaklaşımla hareket etmesi gerekmektedir.⁹²

“*Rumların Silahlı Kuvvetlerini Artırma Planları: Türk Politikasında Gerçekçiliğe Doğru*”, başlıklı yazıda, 1974 yılının başında adada yaşayan Türk nüfus üzerinde son raddeye ulaşan Rum baskıları değerlendirilmesine devam edilmiştir. Bu baskılar karşısında Denктаş'ın, bu baskıların Türkleri kendi devletlerini kurma meşruiyetini oluşturduğu bağlamındaki sözleri ön plana çıkartılmıştır. Yazıya göre, Denктаş'ın da belirttiği gibi Türk toplumu üzerindeki baskılar artık tahammül sınırlarını zorlamıştır. Bütün bunlar devam ederken, Kıbrıs Rum Temsilciler Meclisi Başkanı Klerides, adada olayların önlenmesi için bazı çözüm önerileri sunmuştur. Bu öneriler şunlardır: Yunan Hükümeti, Kıbrıs Hükümeti ve Grivas'ın katılacağı bir toplantı düzenlenmesi, Bu toplantıdan sonra kanun dışı silahların toplatılması, meşru güvenlik güçlerinin takviye edilmesidir. Klerides'in bu teklifi samimi gözükse de arkasındaki niyet aslında Gravis'in çetelerini meşru silahlı kuvvetler kategorisine sokma düşüncesinden başka bir şey değildir. Bu öneriler aslında Türkiye'nin Kıbrıs politikası için bir ihtar niteliğindedir.⁹³

Kıbrıs'ta ortaya çıkan kaotik atmosferde Türklere yapılan saldırılarda artmaya başlamıştır. Dergide “*Görüşmeler Netice Vermiyor Kıbrıs'ta Rum Tedhişi artıyor*” başlıklı yazıda Kıbrıs sorununun çözümsüzlük sarmalına girmesi ve bunun neticesinde iç karışıklıkları fırsat bilen Rum çetelerin Türkler üzerinde uyguladıkları baskılar Türk kamuoyuna aktarılmıştır. Rumlar arasında iç karışıklıkların artması nedeniyle, Atina ve Makarios'un çatışmaları Türklere yöneltme eğilimine girdikleri belirtilmiştir.

2.5.2. Kıbrıs Barış Harekati

1974 yılının Haziran ayına gelindiğinde adada karışıklıklar had safhaya ulaşmıştır. Bu gelişmeler karşısında Makarios, Yunan cuntasının yakın bir zaman içinde adada yapacağı bir hükümet darbesiyle kendisini yönetimden uzaklaştıracağını ve adayı Yunanistan'a bağlayacağını 16 Haziran 1974'te resmen ilan etmiştir. Sosyalist ve Komünist Partilerinin desteği ile Türk ve Yunan baskısından kurtulmanın çarelerini aramaya başlamıştı. Buna

⁹²Yunanistan Türkiye'deki Hükümet Bunalımından İstifade Çabasında, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 15-22 Ocak 1974, 7.

⁹³Rumların Silahlı Kuvvetlerini Artırma Planları: Türk Politikasında Gerçekçiliğe Doğru, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Ocak 1974,11.

paralel bir şekilde de Türklere uygulamakta olduğu ekonomik baskıyı artırmıştı. Türklerle ilgili oluşturduğu planlarını ileri tarihlere ve kendisi için kesin olan asıl tehlikeleri önlemesine yöneltmiştir. Makarios'un, EOKA B örgütünü kanun dışı ilan ederek örgüt üyelerinin teslim olmaları için belirli bir süre verilmesi, esasen Rumlar arasında var olan sağ- sol çatışmasını iyice alevlendirmiştir. Makarios, Haziran ayında yedek polis teşkilatını harekete geçirerek, EOKA-B'li avına girişmiş ve geniş çapta tutuklamalarla bu örgütü etkisiz hale getirmiştir.

2 Temmuz 1974 tarihinde Yunanistan'daki Cunta'nın en güçlü adamı ve gizli lideri olan Gn. Yuannides, RMMO Kur. Bşk. Gn. Papadakis'i, Kıbrıs Yunan A.K. Alb. Gerorgitsis'i ve Kom. A.K. Alb. Kombokis'i, Kıbrıs'tan Yunanistan'a çağırarak ve Makarios'un devrilmesini gerçekleştirecek olan "APOLLON" Harekât Planı'nın hazırlanmasını emretmiştir. Yunanistan'daki Cunta, Cumhurbaşkanı Makarios'a karşı, 15 Temmuz 1974 sabahı, Nikos Sampson liderliğinde, RMMO'na bir darbe yaptırmıştır. 15 Temmuz 1974 RMM Ordusu'nun Makarios'u yok etmeğe çalışması 15 Temmuz darbesi ile, adadaki Makarios yanlısı birliklerle darbeciler arasında kıyasıya bir iç savaş başlamış ve bu iç savaş bilinçsizce 19 Temmuz gününe kadar sürmüştür. Darbe başarıya ulaşmış, kritik yerler elde edildiyse de Makarios, bir şekilde Ada'dan kaçmayı başarmıştır. Gelişen bu durum karşısında Adadaki Türk direnişi örgütleyen liderlerden biri olan Rauf Denktaş, Türkiye'ye hızlı bir şekilde müdahale çağrısında bulundu. Türkiye de, Zürih ve Londra Anlaşmalarının kendisine verdiği garantörlük hakkını kullanarak, 20 Temmuz 1974 'te Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleriyle Kıbrıs'a müşterek bir harekât başlattı.⁹⁴

Başlatılan barış hareketi, Yeniden Milli Mücadele Dergisinde geniş bir yankı bulmuştur. Yayın hayatına başladığından itibaren Türkiye'nin kararlı adımlar atması gerektiğini vurgulayan dergi, barış hareketine desteğini, hareketi geniş bir şekilde sayfalarına aktararak göstermiştir. Dergide barış hareketinin bütün boyutları ele alınarak, Türk kamuoyu bu konuda aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Bu bağlamda "*Mehmetçik Kıbrıs'ta Gazamız Mubarek Olsun*" başlıklı yazıda, "*Türk ordusunun Kıbrıs'a yaptığı müdahale girişiminin meşru müdaafa olduğunu ve uluslararası antlaşmaların kendisine tanıdığı garantörlük vasfını kullanarak adadaki Türk varlığını koruma amaçlı olduğunu*" belirtilmiştir. Bununla birlikte Başbakan Ecevit ve Dışişleri Bakanı Turan Güneş müdahale konusunda geç kaldıkları konusunda eleştirilmiştir. Aynı zamanda Ecevit'in hareket başladığında biz adada sadece Türklere değil Rumlara da yardıma gidiyoruz şeklindeki sözleri, hareketin amacı ve kapsamı konusunda endişe uyandırmıştır. Bu harekattan

⁹⁴ *Yunan Darbesinden Türk Müdahalesine Kadar Olayların Gelişmesi*, a.g.y., 4.

sonra artık eski statüye dönmek mümkün değildir. Türk ordusunun kahramanca müdahalesinden sonra eski statüye dönülmesi büyük bir hata olacaktır. Türk ordusunun başarısı diplomatik yollarla da perçinlenmelidir. Bu ele geçen fırsat mutlaka değerlendirilmelidir.⁹⁵

Dergide Kıbrıs'ta Türk müdahalesine neden olan olaylardan geniş bir şekilde bahsedilmiştir. “*Yunan Darbesinden Türk Müdahalesine Kadar Olayların Gelişmesi*”, başlıklı yazıda, Kıbrıs'ta Yunan darbesinin gelişim aşamaları anlatıldıktan sonra, Türkiye'nin darbe haberini almasından sonra Türk yetkililerin kararsız tutumu eleştirilmiştir. Yazıda propaganda gezisinden dolayı Afyon'da bulunan Ecevit'in, gezisini bölmeyişi, Dışişleri Bakanı'nın Çin gezisinden dönmeyişi şiddetle eleştirilmiştir. Kıbrıs müdahalesinin Türk ve Dünya kamuoyundaki yansımaları ise, “*Türk Müdahalesinden sonraki Gelişmeler*” başlıklı yazıda ele alınmıştır. Buna göre, hareket başladıktan sonra, Kıbrıs'a çıkartma yapan birliklerimizi Kıbrıslı Türkler görünce büyük mutluluk yaşamışlardır. Kıbrıs'ta yayın yapan Bayrak radyosu, yapmış olduğu yayınlarla harekate büyük destek vermiştir. Türk kamuoyunda ise bütün kesimler tarafından harekate geniş bir destek sağlanmıştır.⁹⁶

“*Kıbrıs İçin Kesin Çözüm Yolu: Taksim*” başlıklı yazıda Derginin Kıbrıs için uzun bir süreden beri ileri sürdüğü Müstakil Bir Kıbrıs Türk Devleti tezini dile getirmiştir. Bununla birlikte uluslararası kamuoyunda son gelişmelerin akisleri değerlendirilmiştir. Türkiye'nin Kıbrıs'a müdahalesinin Sovyet Rusya ve Amerika'nın Akdeniz'deki güç mücadelesine yeni bir boyut kazandırdığı, bu bağlamda Türkiye'nin Yunanistan ile bir savaşa kışkırtılabileceği vurgulanmıştır.⁹⁷

BM Güvenlik Konseyi, adaya yapılan Türk müdahalesine karşı acil olarak toplanmış ve taraflara ateşkes çağrısında bulunmuştur. Kıbrıs Cumhuriyeti'nde yabancı müdahaleye son verilmesini ve milletlerarası antlaşmaların izin verdiğinin dışındaki bütün yabancı askeri personelin adadan hemen geri çekilmesini, Türk, Yunan ve İngiliz Hükümetlerinin bölgede barışın ve Kıbrıs'ta anayasal hükümetin yeniden tesisini sağlamak amacıyla gecikmeksizin görüşmelerini isteyen 353 sayılı kararı almıştır. Neticede her iki tarafın da onayıyla 22 Temmuz'da ateşkes kabul edilmiştir. Dergide, “*Yunan Propagandası*” başlıklı yazıda, ateşkesin imzalanmasından sonra Yunanistan'ın dünya kamuoyunu kendi tarafına çekmek için

⁹⁵Mehmetçik Kıbrıs'ta Gazamız Mubarek Olsun, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 23 Haziran-3Temmuz 1974, 4.

⁹⁶Yunan Darbesinden Türk Müdahalesine Kadar Olayların Gelişmesi”, a.g.y., 4.

⁹⁷Kıbrıs İçin Kesin Çözüm Yolu: Taksim, Yeniden Milli Mücadele Dergisi,23 Haziran- 3Temmuz 1974, 6.

yapmış olduğu kara propaganda değerlendirilmiştir. Bu bağlamda Yunanistan, barış görüşmelerinde kamuoyunu arkasına almak için Türk ordusu aleyhinde türlü yalan ve iftiralar yöneltmektedir.⁹⁸

Dergide “*Marksist yazarların son işi Milleti Kandırmak*” başlıklı yazıda, Türkiye’de değişik gazetelerde yazı yazan solcu yazarların Kıbrıs konusunda Sovyet tezine benzer çözüm önerileri getirmeleri eleştirilmiştir.⁹⁹

Dergi, barış hareketi sonrası özellikle Kıbrıs’ta taksim çözümünü ön plana çıkaracak yayınlara ağırlık vermiştir. “*Kıbrıs Davasında Otoriteler taksimi savunuyor*” başlıklı yazıda, neden taksim en iyi çözüm yolu olduğu açıklanmıştır. Bu konuda çalışmalar yapmış olan farklı otoritelerin taksim konusundaki fikirlerine yer verilerek taksim desteklenmiştir.¹⁰⁰

Kıbrıs Barış Harekatından sonra Yeniden Milli Mücadele Dergisinde genel olarak güçlü bir şekilde Kıbrıs’ta taksim politikası ve bağımsız Kıbrıs Türk cumhuriyeti tezi sürekli desteklenmiştir. Dergi, yapmış olduğu yayınlarla, Türkiye’nin Kıbrıs konusunda nasıl bir dış politika takip etmesi gerektiği üzerinde durmuştur. “*Bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İlan Edilmelidir*” başlıklı yazıda, Kıbrıs’ta Türk toplumunun temsilcisi Rauf Denktaş’ın adada Türk toplumunun daha fazla devletsiz yaşayamayacağı yönündeki beyanını ön plana çıkarılmış ve Denktaş’ın bu söylemi desteklenmiştir. Bu konuda yeni kurulan Demirel hükümetinin kararsız tutumu eleştirilmiştir. Dergide yayınlanan yazıda, Birleşmiş Milletlerde üçüncü dünya ülkeleri tarafından hazırlanan Kıbrıs sorunu hakkında karar yazısında, adada konuşlanmış olan yabancı askerlerin tahliyesi ve göçmenlerin istedikleri yere meskun olabilmelerine yönelik bir taslak plan oluşturulmuştur. Bu taslak planının Kıbrıs’taki Rumları sevince boğduğu belirtilmiş, bu konuda Türk Dışişleri’nin bir adım atmadığı ifade edilmiştir.¹⁰¹

Yayınlanan yazıya göre Birleşmiş Milletlerin karar tasarısında bahsedilen yabancı askerlerden kastedilen adadaki Türk askeri varlığıdır. Türk hükümeti, adadaki türk askeri varlığının Türkiye’nin garantör devlet olması nedeniyle bulunduğunu ve temel amacının Kıbrıs’ta yaşayan Türklerin can ve mal güvenliğini sağlamak olduğunu gerekli mercilere

⁹⁸*Yunan Propagandası*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 23 Haziran- 3 Temmuz 1974, 8.

⁹⁹*Marksist yazarların son işi Milleti Kandırmak*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 23 Haziran- 3 Temmuz 1974, 6.

¹⁰⁰*Kıbrıs Davasında Otoriteler taksimi savunuyor*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 30 Temmuz- 6 Ağustos 1974, 6.

¹⁰¹*Bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İlan Edilmelidir*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 9 Aralık, 1975, 5.

iletmiştir. Ancak dışışlerinin bu adımları yeterli değildir. Kıbrıs'ta Türkiye'nin atması gereken asıl adımı bağımsız bir Türk cumhuriyetinin kurulmasını desteklemektir. Bu konuda Ecevit, barış hareketından sonra tarihi bir fırsatı kaçırmıştır. Dergide yayınlanan yazıda Ecevit Hükümeti'nin Kıbrıs politikasını eleştirerek, Ecevit'in 3212 sayılı Birleşmiş Milletler kararını imzalayarak Rumlar lehine toprak tavizini kabul ettiği ifade edilmiştir.¹⁰²

¹⁰²*Bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İlan Edilmelidir*, a.g.y., 8.

3. BÖLÜM

YENİDEN MİLLİ MÜCADELE DERGİSİ'NDE BARIŞ HAREKATI SONRASI GELİŞMELER ÜZERİNE YAZILAR(1974-1980)

3.1. 1975 Yılında Yaşanan Gelişmeler

Kıbrıs Barış hareketinin gerçekleşmesinden itibaren Kıbrıs sorununun çözümü noktasında Yeniden Milli Mücadele Dergisi, yayın hayatına başladığı ilk günden itibaren bağımsız Kıbrıs Türk devletinin kurulması gerektiğini savunmuştur. Kıbrıs Barış Harekatından sonra gelişen çözüm arayışlarında da bu düşüncesini sürekli vurgulanmıştır. “*Kıbrıs için Çözüm Yolu; Bağımsız Türk Cumhuriyetidir*” başlıklı yazıda, Türk kamuoyunda Kıbrıs konusuna vakıf aydınların görüşlerine yer verilerek bağımsız Kıbrıs Türk cumhuriyeti tezi desteklenmiştir. Bu çerçevede İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Esat Çal’ın görüşlerine şu şekilde yer verilmiştir. “*Süveyş Kanalı’nın açılmış olması Kıbrıs’ın stratejik önemini Doğu Akdeniz ve Orta doğu ülkeleri açısından daha da artırmıştır. Doğu Akdeniz’de Türkiye’nin ağırlığı olabilmesi için federal Kıbrıs Devleti İçinde Tam Bağımsız bir Federal Türk Devleti Kurulması gereklidir. Federe Türk Devleti, sadece sembolik olarak mevcut bir otorite karşısında Üçüncü Dünya Ülkeleriyle ve Orta Doğu Ülkeleriyle hukuki statüsü uygun olmamasına rağmen ticari ve benzer ilişkiler kurabilecektir.*”¹⁰³

Türkiye’nin Kıbrıs konusundaki yaklaşımı da Barış Harekatı’ndan sonra değişmeye başlayıp, artık bağımsız Kıbrıs Türk devleti kurulması fikri Türk dış politika söylemlerinden biri olacaktır. Bu çerçevede, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, ilerleyen süreçte Kıbrıs sorunu konusundaki bağımsızlık tezini sıklıkla dile getirecektir. “*Dergimizin Öncülük Ettiği Milli Kıbrıs Tezimiz Mutlaka Gerçekleşecektir*”, başlıklı yazıda Türkiye’nin Kıbrıs konusunda atması gereken adımlar maddeler halinde değerlendirilmiştir. Buna göre, Türkiye Kıbrıs konusunda hiçbir oldu bittiyi ve oyalamayı kabul etmemelidir. Rumlar ile Türklerin bir arada yaşama yolunun bir çözüm olmadığı defalarca belgelenmiştir. Dergiye göre, “*Kıbrıs sorununun kesim çözüm yolu, adanın belli bir bölgesinde müstakil bir Türk idaresinin kurulmasıdır. Bu konuda Türkiye’nin eline tarihi bir fırsat geçmiştir. Cenevre görüşmelerinde ilk hedef Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olmalıdır.*”¹⁰⁴

¹⁰³ *Kıbrıs için Çözüm Yolu; Bağımsız Türk Cumhuriyetidir*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 23- 30 Temmuz 1974, 13.

¹⁰⁴ *Dergimizin Öncülük Ettiği Milli Kıbrıs Tezimiz Mutlaka Gerçekleşecektir*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21 Temmuz-7 Ağustos 1974, 7.

1975 yılının başlarında Barış Harekatı'ndan sonra halledilmesi gereken sorunlardan biri de İngiliz üslerine sığınmış olan Türklerin ve Rum bölgesindeki Türk ahalinin kurtarılmış bölgelere nakledilmesi meselesiydi. “İngiliz Üstlerindeki Türkler ne zaman Kurtarılacak?” başlıklı yazıda, İngiliz üslerine sığınan Kıbrıslı Türklerle İngilizlerin, esir muamelesi yapması konusunda Türk Hükümetinin gerekli önemleri alması gerektiği yönünde uyarılarda bulunmuştur. Aynı yazıda hala Kıbrıs'ta kurulması gereken yönetim modeli şu şekilde açıklanmıştır; “Başında bir Rum'un bulunduğu federatif bir sistem kurulması Kıbrıs'ta elde edilen bütün kazanımların yok olmasına neden olacaktır. Coğrafi Federasyon ancak, Müstakil Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin zemini olacaksa bir ilerlemedir. Yoksa, Türkler yeniden Rum Yönetiminin insafına terk edilecekse Türk askerini adaya çıkarmanın ne anlamı kalacaktır.”¹⁰⁵

1975 Yılı Ocak ayında Kıbrıs Otonom Bölgesi lideri Rauf Denktaş ile Rus toplumu temsilcisi Klerides arasında adada yaşayan her iki taraftan ailelerin parçalanmış durumlarının çözüme kavuşturulması için bir görüşme gerçekleştirilmişti. Dergide, “nasıl bir anlaşma?” başlıklı yazıda bu görüşmeler değerlendirilmiştir. Yazıda, iki liderin parçalanmış ailelerin birleştirilmesi konusunda anlaşmaya vardıkları ancak bundan sonraki görüşmelerde Türk tarafı açısından iki hayati konunun bulunduğu belirtilmiştir. Bunlardan birincisi, Türklerin hakimiyetinde kalacak olan bölgenin sınırlarının tespit edilmesidir. İkincisi, ise, Yeni Kıbrıs'ın siyasi statüsünün tespitidir. Yazıda, özellikle Magosa üzerinde taviz verilemeyeceği şu sözlerle açıklanmıştır; “Sınır tespiti konusundaki endişelerimiz, üzümlere belirtmeliyiz ki halen taşımaktayız. Gelişmelerin bir ara sözü edilen Amerikan planına uygunluk arz etmesidir. Bu plana göre, Türk askerinin bir kısmının geri çekilmesi, Magosa'nın Maraş Bölgesine 35 bin Rum'un yerleştirilmesine imkan verilmesi gibi hususlar içermekteydi. Her iki liderin görüşmesinde bu planın kabul ettirilmeye çalışılması Türkiye'nin Magosa üzerinde bir taviz vermesine neden olabilecektir.”¹⁰⁶

Barış hareketinden sonra Yeniden Milli Mücadele Dergisi, yaptığı yayınlarla Bağımsız Kıbrıs Devleti'nin kurulması yönünde kamuoyu oluşturmaya devam etmiştir. “Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin İlanına Doğru” başlıklı yazıda, Güneyde kalan Türk toplumu üzerinde Rumların basıyı artırdığı belirtilmiş bu bölgede, katliamlara girişebilecekleri vurgulanmıştır. Bütün bu gelişmeler yaşanırken MSP-CHP Hükümeti ise, bir kaç kez coğrafi federasyon çözümünü dillendirmişlerdir. Yazıya göre Türk Dışişleri Bakanı Esenbel'in bu konudaki

¹⁰⁵ İngiliz Üstlerindeki Türkler ne zaman Kurtarılacak?, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21 Ocak 1975, 12.

¹⁰⁶ Nasıl bir anlaşma, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21-28 Ocak 1975,12.

görüşleri şöyledir; “Biz federatif sistem dediğimizde iki bölgeyi federasyonu kastediyoruz. Türklerin ayrı bölge esasına dayanarak kendi ülkeleri olacak. Güdülen gaye, bu bölge içerisinde tüm Kıbrıslı Türklerin bir araya gelerek dayanışma içinde yaşamalarıdır. Dış çevrelerden Kanton bölgeler önerenler var. Ancak en iyi çözüm Türklerin bir arada yaşamalarıdır.” Yazıya göre, güneyde kalan Türklerde, kuzeye geçirildikten sonra gelişmeler bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin kurulması gerektiğini göstermektedir.¹⁰⁷

3.1.1. Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin Kurulması

Barış hareketinden sonra yaşanan gelişmeler, adada Türk tarafını Kıbrıs Türk Federe Devleti’ni kurmaya sevk etmiştir. Neticede 13 Şubat 1975’te tarihinde Kıbrıs Türk Federe Devleti kurulmuştur. Türk tarafı kurulan federe devletin, Kıbrıs Cumhuriyeti’nin bir parçası olduğunu ve devlet ilanının amacını 1960 Anayasası’nın yeniden hayata geçirmek şeklinde açıklamıştır. Devletin kurulmasının açıklanmasından sonra Kıbrıs Rumlarının ve Yunanistan’ın tepkisine yol açmıştır.

Şüphesiz Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin kurulması, Yeniden Milli Mücadele Dergisi tarafından desteklenmiştir. Dergi bu gelişmeyi “Yaşasın Kıbrıs Türk Cumhuriyeti” başlıklı yazıyla okuyucuya duyurmuştur. Yazıda bu sevinç şu şekilde aktarılmıştır; “Nihayet Kıbrıs’ta Türk Cumhuriyet kurulmuş bulunuyor. Sevincimiz büyüktür. Kıbrıs davasının asıl sahibi Türk Milleti Kıbrıs sorununun kapılarını aralayan bu gelişmeye sevinmektedir.”¹⁰⁸

Yazının devamında, Türk milliyetçilerinin uzun bir süredir dile getirdiği tezin gerçekleştiği, bunun da milliyetçilerin ilmi ve rasyonalist yönünü ortaya koyduğunun altı çizilmiştir. Bununla birlikte dönemin hükümetine birtakım eleştiriler sıralanmıştır. Bu eleştiriler şunlardır; “Kıbrıs çıkarma hareketinin bütün adaya teşmil edilmesi gerekmekteydi. Türkiye garantörlük hakkını kullanarak BM gözetiminde adayı kontrol etmeliydi. Ancak şartlar müsait olduğu halde Ecevit hükümeti bu konuda inisiyatif almamıştır. Türkiye, oldukça genel hedefli bir barış hareketi sürdürürken adanın statüsü ile ilgili hiçbir imada bulunmamalı Türkleri adanın Kuzey kesimine toplamalı idi. Ve süratle Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulmalıydı. Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bağımsız bir devlet olarak doğmalıydı.” Yazıdan da anlaşılacağı üzere kurulan federe devletten memnuniyet belirtilmekle birlikte,

¹⁰⁷Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin İlanına Doğru, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 28 Ocak-4 Şubat 1975, 6.

¹⁰⁸ Yaşasın Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 18-25 Şubat 1975, 2

yetersiz görülmüş, asıl hedefin bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olduğunun altı çizilmiştir.¹⁰⁹

Yaşanan gelişmeyi dergi, uzun süredir dillendirdikleri çözümün gerçekleşmesi şeklinde olduğu yönünde birçok yazı neşretmiştir. Bu arada federe devletin kurulması karşısında dış dünyadan gelen tepkiler “*Nasıl karşılandı*” başlıklı yazıda şu şekilde ele alınmıştır; “*Kıbrıs Türk devletinin ilanı Yunanistan’da tam bir şok etkisi yapmıştır. Atina kararın Kıbrıs’ın taksimini öngördüğünü açıklamıştır. ABD Dışişleri Bakanı Kissenger, kararı üzüntü ile karşıladığını belirterek Amerika’nın Makarios hükümetini tanımaya devam ettiğini açıklamıştır. Sovyetler Birliği de Moskova’nın sadece Makarios başkanlığındaki meşru hükümeti tanıdığını açıklamıştır. İngiltere Kıbrıs Türklerinin devlet kurmasını kınamıştır.*”¹¹⁰

3.1.2. Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin İlanına Dış Dünyadan Tepkiler

Kıbrıs Türk Federe Devleti kurulduktan sonra uluslararası kamuoyu, Kıbrıslı Rumlara ve Yunanistan’a destek vermiştir. “*Yunanistan ve Kıbrıs Rumları Yalnız Değil*” başlıklı yazıda dış kamuoyunun bu desteği açıklanmıştır. Yazıya göre, Atina ve Kıbrıs Rumlarının çalışmaları ile Türk askerlerinin adadan çekilmesi yönünde karar aldıkları istemektedirler. İngiltere, Fransa ve İtalya’nın çabaları ile Türk devletinin ilanını kınanması öngörülmüştür. Amerika ve Sovyetlerde benzer tepkiler gösterme eğilimindedirler. Bütün bunların yanında bağımsız devletlerin bir kısmı da Türkiye’nin karşısında yer almıştır. Bu nedenle Türk dış politikası, bağımsız devletleri yanına çekebilmek için çaba sarf etmelidir.¹¹¹

Dergide, “*Rusya Kıbrıs’ın Rum Kesiminde Kontrolü Ele Geçirmeye Çalışıyor*” başlıklı yazıda ise, adadaki son gelişmeler üzerinde durulmuştur. Yazıya göre, Komünist Akel Partisi, adanın Rum kesiminde bir milis güç oluşturulması için öneride bulunmuştur. Bu gelişme aslında Tüm dünyada komünistlerin uyguladığı genel bir politikadır. Akel Partisi’nin buradaki amacı milis güç oluşturarak Rum kesiminde kontrolü ele geçirmektir. Rusya Komünist Partisi’nin bu teşebbüsünü destekleyerek adada söz sahibi olmak istemektedir.¹¹²

Dergide yer alan, “*Rusya Gerilla tehdidinde Bulunuyor*” başlıklı yazıda Rusya’nın bir taraftan Kıbrıs meselesine karşı ilgisiz gibi gözükürken diğer taraftan da adadaki maşaları

¹⁰⁹ Yaşasın Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, a.g.y., 2.

¹¹⁰ *Nasıl karşılandı*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 18-25 Şubat 1975, 5.

¹¹¹ *Yunanistan ve Kıbrıs Rumları Yalnız Değil*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 4-11 Mart 1975, 6.

¹¹² *Rusya Kıbrıs’ın Rum Kesiminde Kontrolü Ele Geçirmeye Çalışıyor*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 11-18 Mart 1975, 11.

vasıtasıyla tahriklere devam etmektedir. Rusya'nın hesabı Rumların adadaki Türk Silahlı Kuvvetleri'ne karşı başlatacakları bir gerilla savaşını ele geçirmek ve böylece adada bir hakimiyet imkanına kavuşmaktır.¹¹³

3.1.3. Kıbrıs Konusunda Yapılan Uluslararası Görüşmeler

Adada iki toplum arasında barış görüşmelerinin başlaması için BM birtakım teşebbüslerde bulunmuştur. 12 Mart 1975 tarihinde yayınlanan Güvenlik Konseyi raporu, acil olarak iki tarafı da müzakerelere tekrar başlamaya davet etmekteydi. BM'nin bu çabalarıyla Denktaş ve Klerides arasında müzakerelerin başlaması için girişimler olmuştur. Viyana Görüşmeleri'nin ilk turu 28 Nisan-3 Mayıs 1975 tarihleri arasında BM Genel Sekreteri Waldheim başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Yapılacak olan görüşmeler dergi tarafından yakından takip edilmiş, alınacak kararlar hususunda kamuoyunun dikkati çekilmiştir. Bu çerçevede, *“Türkler Tavize Zorlanıyor”*, başlıklı yazıda gelişmelere şu şekilde dikkat çekilmektedir; *“Görüşülen konular, arasında Kıbrıs'ın statüsü, iki toplumun coğrafi sınırları, Türk kuvvetlerinin durumu, göçmenler meselesi, Federal başkanın Hükümet ve meclisin yetkileri gibi hususlar bulunmaktadır. Toplantıda ağırlığı teşkil eden mesele Federe Türk Devleti'nin sınırları konusu olmuştur. Rum tarafı nüfus çoğunluğunu ileri sürerek buna uyun bir sınır çizilmelidir. Türklerin Magosa, Lefke ve Omorfa'dan çekilmelerini istemektedir. Bu konuda Amerika ve İngiltere'nin Türk tarafını tavize zorlayıcı baskılarda bulunduğu anlaşılmaktadır.”*¹¹⁴

Dergide yer alan, *“Yunanistan gerçekleri Kabullenmedikçe Kıbrıs Problemi Anlaşma Masasında Çözülmez”*, başlıklı yazıda görüşmeler sırasında ortaya çıkabilecek tehlikeler konusunda uyarılarda bulunulmuştur. Yazıya göre, Rumlar ve Yunanistan hala Kıbrıs'taki gelişmeleri kabul etmek istememektedir. Rum tarafının talep ettiği merkezi hükümetin güçlü oluşunun Enosis'e kapı aralayacağı şu şekilde izah edilmiştir; *“Türk ve Rum ve federal devletlerinin çatısını oluşturacak merkezi hükümetin görevleri ve yetkisi konusunda Rumlar merkezi hükümetin güçlü yetkilerle donatılmasını isterken Kıbrıs Türkleri ve Türkiye merkezi hükümetin son derece sınırlı yetkilere sahip olmasını savunmaktadır.”*¹¹⁵

Kıbrıs görüşmeleri devam ederken Rum tarafı ve Makarios'un, Kıbrıs meselesini uluslararası alana kaydırma çabaları ve dünya kamuoyunda destek bulmak için yaptıkları

¹¹³Rusya Gerilla tehdidinde Bulunuyor, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 27 Mayıs- 3 Haziran 1975, 6.

¹¹⁴Türkler Tavize Zorlanıyor, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 8-13 Mayıs 1975, 13.

¹¹⁵Yunanistan gerçekleri Kabullenmedikçe Kıbrıs Problemi Anlaşma Masasında Çözülmez, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 13-20 Mayıs 1975, 6.

girişimler, “*Kıbrıs Üzerinde Bizans Entrikalarına Karşı Daha Aktif Dış Politika*”, başlıklı yazıda değerlendirilmiştir. Yazıya göre, Makarios özellikle Arap ülkelerinden destek aramak için ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede Suriye gezisinde Hafız Esat, desteğini açıklamıştır. Aynı şekilde Mısır’da Enver Sedat da buna benzer açıklamalarda bulunmuştur.¹¹⁶

Bu gelişmeler yaşanırken İslam Zirvesi toplanmış ve yayınlanan ortak bildirisinin Kıbrıs bölümünde Kıbrıs sorunu ile ilgili açıklama yapılmıştır. Dergide yayınlanan “*İslam Zirvesinde Yayınlanan Ortak Bildirisinin Kıbrıs Bölümü*” başlıklı haberde açıklama ile ilgili şu bilgilere yer verilmiştir; “*Türkiye, anayasa çiğnendiği ve Türk toplumunu yok etmek için katliamlar düzenlendiği için, soydaşların güvenliğini sağlamak üzere garantör devlet olarak Kıbrıs’a askeri müdahalede bulunmuştur*”¹¹⁷

Kıbrıs Türk Federe Devleti’nin kurulmasından sonra farklı bir boyuta giren Kıbrıs sorunu ile ilgili iç kamuoyunda da farklı görüşler dile getirilmiştir. Yeniden Milli Mücadele Dergisi, iç kamuoyundaki bu görüşlere yer vermiştir. Bu konuya farklı bir perspektiften yaklaşan Türkiye’deki sol hareketin “*Yerli Komünistler Milli Menfaatlere Karşı Savaş Açtılar*” başlıklı yazıda Kıbrıs konusunda yaklaşımı Sovyet güdümlü bir politika şeklinde eleştirilmiştir. Yazıya göre, Kıbrıs konusundaki İşçi Partisi’nin düşünceleri şu şekildedir; “*Kıbrıs’ta bütün üstlerden yabancı askerlerin arındırılması, Adadan İngiliz, Yunan ve Türk askeri birliklerinin çekilmesi, Kıbrıs Türk Federe devleti adada şovenist hareketleri teşvik ettiğinden lav edilmesi ve Kıbrıs’ta üniter yapıyı temsil eden bir hükümet modeline gidilmesi..*” Dergiye göre Türk Solu’nun bu talepleri Rusya’nın istekleri ile aynıdır ve Türkiye’nin menfaatleri ile uyuşmamaktadır.¹¹⁸

Dergi, aynı zamanda Kıbrıs’ta yeni devletin kurulmasıyla birlikte ortaya çıkabilecek iç sorunlara da dikkat çekmiştir. “*Kıbrıs Türk Toplumunun İç Problemleri*”, başlıklı yazıda, Kıbrıs Türk toplumuna çağrıda bulunularak, oluşabilecek çatışma ortamının milli davaya zarar vereceği belirtilmiştir.¹¹⁹

¹¹⁶*Kıbrıs Üzerinde Bizans Entrikalarına Karşı Daha Aktif Dış Politika*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24 Haziran- 1 Temmuz 1975, 6.

¹¹⁷*İslam Zirvesinde Yayınlanan Ortak Bildirisinin Kıbrıs Bölümü*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Temmuz 1975, 6.

¹¹⁸*Yerli Komünistler Milli Menfaatlere Karşı Savaş Açtılar*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Temmuz 1975, 7.

¹¹⁹*Kıbrıs Türk Toplumunun İç Problemleri*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Temmuz 1975, 8.

Kıbrıs Sorununun çözümü için yürütülen Viyana Görüşmeleri'nin üçüncü turu 20 Temmuz 1975 ve 20 Ağustos 1975 tarihleri arası yapılmıştır. Daha önce Denктаş tarafından sunulan ortak bir geçiş hükümeti teklifi üzerine bazı görüşmeler yapılmış fakat herhangi bir ilerleme kaydedilememiştir. Bu turda yapılan görüşmelerin en önemli sonucu, gönüllü olarak iki toplum arasında Kıbrıs'ta bulunan BM Barış Gücü'nün denetiminde, nüfus mübadelesi gerçekleştirilmesinin kabul edilmesi olmuştur. Dergide “*Kıbrıs Davamız Ortak Pazar'ın Oyununa Getirilmek İsteniyor*” başlıklı yazıda, yapılan görüşmeler değerlendirilmiştir. Yazıya göre, Avrupa kamuoyunu arkasına alan Rum tarafı uzun zamandır dile getirdiği kendi tezini masada Türk tarafına kabul ettirmek istemektedir. Bu çerçevede Rum tarafının teklifleri şunlardır; “*Çok Bölgeci bir federasyon, Kıbrıs'ın kuzeyinde büyük bir Rum Bölgesi, Türk bölgelerinin toplam genişliğinin Türk nüfusuna orantılı olması, Kuvvetli bir merkezi hükümet kurulmasıdır.*” Yazının devamında Ortak Pazar ülkelerinin Kıbrıs konusundaki yaklaşımlarının Türk tarafının aleyhinde olduğu ifade edilmiştir.¹²⁰

Uluslararası görüşmelerin dördüncü turu 8-10 Eylül 1975 tarihlerinde New York'ta gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler devam ederken Viyana mutabakatı gereğince Adanın güney bölgelerinde yaşayan Türklerin, Kuzeye taşınması için girişimlere başlanmıştır. “*Kıbrıs'la İlgili Meseleler Gittikçe Hayatiyet kazanıyor*”, başlıklı yazıda, yaşanan gelişmeler aktarılmıştır. Yazıya göre, Adanın güneyinde yer alan 13 Türk köyü Rum muhasarasına direnmiştir. Bu köylerde meskun Türk ahali de Kuzeydeki kurtarılmış bölgeye taşınmışlardır. Kıbrıs'ta yaşanan diğer bir önemli gelişme ise, Kıbrıslı mücahitlerin, düzenli orduya dönüştürülmek için çalışmalara başlatıldığı yönünde gelen haberlerdir. Diğer bir gelişme ise, New York Toplantısıdır. Bu toplantıda Türk tarafının planının şu şekilde olacağı tahmin edilmektedir; “*Türkiye adadaki 35 bin askerinin büyük bir kısmını geri çekecektir. Adada elinde bulundurduğu % 40 oranındaki toprağın %7'sini iade edecektir.*”¹²¹

New York görüşmelerinde de yine bir netice alınmadan başarısızlıkla sonuçlanmıştır. 10 Eylül 1975 tarihine kadar taraflar arasında görüşme bile gerçekleşmemiştir. BM'nin devreye girmesiyle 10 Eylül'de Denктаş ile Klerides arasında kısa bir görüşme yapılmış, fakat herhangi bir netice alınamayınca görüşmeler askıya alınmıştır. Yaşanan gelişmeler “*Kıbrıs Türklerinin Bağımsızlığı tehlikede*” başlıklı yazıda ele alınmıştır. Bu çerçevede Denктаş'ın ve

¹²⁰*Kıbrıs Davamız Ortak Pazar'ın Oyununa Getirilmek İsteniyor*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 5-12 Ağustos 1975, 6.

¹²¹*Kıbrıs'la İlgili Meseleler Gittikçe Hayatiyet kazanıyor*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 26 Ağustos- 2Eylül, 1975, 7.

Kıbrıs Türk Federe Devleti kurucu üyelerinin bağımsız bir devlet kurmaktan başka çözüm yolu olmadığı konusundaki ifadeleri ön plana çıkartılmıştır.¹²²

3.2. 1976 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler

3.2.1. Müzakere Süreci ve Uluslararası Kamuoyunda Kıbrıs Sorunu

New York'ta yapılan görüşmelerin başarısızlıkla neticelenmesi Kıbrıs konusunda tansiyonun tekrar yükselmesine neden olmuştur. Bu süreçte Denктаş, BM Genel Kurulu'ndan Türk Federe Devleti konusunda olumsuz bir karar çıkması durumunda bağımsız bir Türk devletinin kurulacağını ilan etmiştir. Bu açıklama Batı kamuoyunda tepkiyle karşılanmıştır. Türkiye'de, Kıbrıs konusunda yönetimde olan Milliyetçi Cephe'nin koalisyon hükümetinde farklı bakış açıları bulunmaktaydı. Başbakan Yardımcısı olan Necmettin Erbakan, Rumların, Türk tarafının isteklerini reddetmesi durumunda Kıbrıslı Türklerin bağımsızlıklarını ilan etmeleri gerektiğini savunmaktaydı. Bu süreçte, Brüksel'de 12 Aralık 1975 tarihinde buluşan Türk ve Yunan Dışişleri Bakanları, Kıbrıs'ta iki toplum arasında müzakerelerin devamı ile ilgili mutabakat sağlamışlardır. Bu girişimlerin neticesinde Denктаş ile Klerides arasında Viyana Görüşmeleri'nin beşinci turu 17 Şubat 1976 tarihinde başlamış ve 21 Şubat 1976 tarihine kadar devam etmiştir.¹²³

Görüşmelerin devam ettiği bu ortamda, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tezini desteklemeye devam etmiştir. “*Kıbrıs'ta Fiili Durum, Hukuki Hale Getirilmelidir*” başlıklı yazıda ABD senatosunun uygulamakta olduğu ambargo kararı üzerinden Türkiye üzerinde baskı oluşturmaya ve taviz koparmaya çalıştığı hususunda dikkat çekilmiştir.¹²⁴

Viyana'da başlayan görüşmeler sırasında hem anayasa hem de toprak konusu geniş bir biçimde ele alınmıştır. Beşinci tur görüşmelerinin neticesinde Denктаş ve Klerides, bu konular hakkındaki yazılı tekliflerini, BM Kıbrıs Özel Temsilcisi Javier Pérez de Cuéllar vasıtasıyla birbirlerine sunma ile ilgili mutabakat sağlamışlardır. Dergide Rum tarafının yapmış olduğu teklif “*Kıbrıs'ta Yeni Bir Lozan Çözüm Olamaz*” başlıklı yazıda değerlendirilmiştir.

¹²²Kıbrıs Türklerinin Bağımsızlığı tehlikede, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 26 Ağustos- 2Eylül 1975, 9.

¹²³Sibel Akgün, *Kıbrıs'ta Birleşmiş Milletler Arabuluculuğu İle Siyasal Çözüm Modelleri Ve Analizi*, (Avrasya Sosyal Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt 5, Sayı 11, 2018), 90-91.

¹²⁴Kıbrıs'ta Fiili Durum, Hukuki Hale Getirilmelidir, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 27 Ocak- 3Şubat, 1976, 10.

Denktaş'ın Rumlar çok kantonlu bir federatif yapı teklifinin asla kabul görmeyeceği şeklindeki beyanını ön plana çıkartılmıştır. Yazıda Rumların çözüm arayışında olmadıkları şu sözlerle açıklanmıştır; “*Rumlar görüşmelerdeki istekleriyle 20 Temmuz'dan öncesine dönmek istemektedirler. Bilinmelidir ki böylesine bir çözüm, Kıbrıs Türkleri ve Türkiye için intihardır. Toprak ve göçmenler üzerinden tavizci bir anlayışla masaya oturulamaz. Rumların Türk bölgelerine dönüşüne masada müsaade edilemez.*”¹²⁵

İki taraf arasında Viyana'da sağlanan uzlaşmaya rağmen, Türk tarafının karşı bir öneri sunmak için Rum tarafının teklifi görmek istemesi yeni bir kaosa sebep olmuştur. Klerides vermiş olduğu beyanatta, inisiyatif alarak Türk tarafının teklifinden 10 gün önce kendi tekliflerini sunmayı kabul ettiğini, ancak, Rum yönetiminin bunu kabul etmediğini ve iki tarafın da aynı anda tekliflerini sunmasını talep ettiklerini belirtmiştir. Gelişen bu yeni durumun ardından Klerides, müzakereci pozisyonundan 7 Nisan'da istifa ettiğini ilan etmiştir. Klerides'in istifasından sonra Rum tarafı, Tassos Papadopoulos'u toplumlar arası görüşmelerde yeni temsilcisi olarak atadığını ilan etmiştir. Bu durum karşısında, eski bir EOKA üyesi olan Papadopoulos'u radikal bir yapıya sahip olduğundan Türk tarafı, müzakereci olarak kabul etmek istememiştir.¹²⁶

Neticede çözüm için Rum tarafının ileri sürdüğü çözüm önerisi kamuoyuna yansımıştır. Bu bağlamda Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde yayınlanan, “*Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin İlanından Başka Yol Kaldı mı?*”, başlıklı yazıda Rumların önerisi değerlendirilmiştir. Yazıda, Rumların isteklerinin çözüm odaklı olmadığından artık tek çözümün bağımsız Kıbrıs Devleti'nin kurulması olduğu vurgulanmıştır.¹²⁷

Dergide, “*Dünya Politikasında Kıbrıs'ın Stratejik Önemi*” başlık yazı da Dünya kamuoyunun Kıbrıs meselesine bakışı değerlendirilmiştir. Bu çerçevede hem Türkiye hem de Yunanistan açısından Kıbrıs'ın önemi vurgulanmıştır. İngiltere ve Amerika gibi devletler açısından da Kıbrıs'ın stratejik bir konuma sahip olduğu bu bağlamda hem Sovyetlerin hem de Batı bloğunun ortaya koydukları Kıbrıs tezlerinin, Türkiye ve Kıbrıs Türklerinin çıkarlarına ters olduğu vurgulanmıştır. Bununla birlikte Libya dışında diğer Arap ülkelerinin Türkiye'nin karşısında yer almalarının sebepleri şu şekilde özetlenmiştir; “*Birinci sebep, Türkiye'nin geçmişteki hatalı politikalarıdır. Bunun örneği ise, İsrail'in kuruluşu aşamasında*

¹²⁵*Kıbrıs'ta Yeni Bir Lozan Çözüm Olamaz*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24 Şubat-2 Mart 1976, 11.

¹²⁶*Kıbrıs'ta Yeni Bir Lozan Çözüm Olamaz*, a.g.y., 45-48.

¹²⁷*Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin İlanından Başka Yol Kaldı mı?*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 4-11 Mayıs 1976, 5.

ve Cezayir'in bağımsızlığı esnasında Türkiye'nin Batı ile birlikte hareket etmesidir. İkinci sebep ise, Makarios'un ikiyüzlü politikalarıdır. Makarios, Türkiye'nin Kıbrıs'taki varlığını İsrail'in Filistin'deki varlığına benzeterek Arap ülkelerini tarafına çekmeyi başarmıştır.”¹²⁸

Yazının devamında Türkiye'nin İslam Konferansı da atması gereken adımlar şu şekilde açıklanmıştır; “Kıbrıs'ın Türkiye'nin kontrolü dışına çıkması adanın Batı ve Sovyetlerin kontrolüne geçeceği bu durumunda İsrail'in işe yarayacağına vurgulanması gerekmektedir. Bunun yanında Makarios bir yandan adanın üstlerden arındırılması gerektiğini belirtirken diğer yandan Amerika, İngiltere ve Sovyetler ile temasını sürdürerek bir takım vaatlerde bulunmaktadır.”¹²⁹

Müzakerelerin sürdüğü bir süreçte Rum tarafı ve özellikle Makarios, dış kamuoyunda yoğun bir şekilde kendi tezlerini anlatmak için yoğun bir propaganda sürecine girmişlerdi. Yeniden Milli Mücadele Dergisi, bu çalışmalarını aktararak dikkati bu konular üzerine çekmeye çalışmıştır. Bu çerçevede, “Kıbrıs Türk Yöneticileri Bekleyen Görev ve Makarios'un Tehlikeli Teşebbüsleri” başlıklı yazıda, öncelikle Federe Türk Devleti'nin kurulmasından sonra, yeni yapının kurumsallaşmaya gittiği ve bu konuda önemli adımlar atıldığı belirtildikten sonra, içine girilen süreçle alakalı olarak yaşanabilecek bazı tehlikeli gelişmelere ışık tutulmuştur. Bu gelişmelerden birincisi, güneyden göç eden Türklere yönelik Kuzey Kıbrıs'ta adil toprak paylaşımı yapılmadığı yönündeki söylentilerdir. Bu durum, güneyden göç edenlerin geride kalan arazilerini Rumlara satmalarına neden olmaktadır. Bu gelişme, ileride oldukça kötü sonuçlar doğurabilir. Bu noktada Türk Federe Devleti yöneticilerine toprakların adil dağıtımı konusunda önemli görevler düşmektedir. Yazıya göre, Kıbrıs ile ilgili asıl tehlikeli durum ise, Rum kesiminin Sovyetlere toprak satışına onay vermiş olmasıdır. Bu gelişme Kıbrıs'ta komünist Akel partisi tarafından sevinçle karşılanmıştır. Bunun yanında dış basınında çıkan bazı haberlere göre de, Sovyetler adaya silah depolamaya devam etmektedir. Yazıda son olarak bu gelişmelere karşısında Türk Hükümeti garantörlük hakkını kullanarak bir an önce müdahale etmelidir.¹³⁰

¹²⁸Dünya Politikasında Kıbrıs'ın Stratejik Önemi, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 4-11 Mayıs 1976, 5.

¹²⁹Dünya Politikasında Kıbrıs'ın Stratejik Önemi, a.g.y., 5.

¹³⁰Kıbrıs Türk Yöneticileri Bekleyen Görev ve Makarios'un Tehlikeli Teşebbüsleri, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 26. Ekim- 2 Kasım 1976, 16.

3.3. 1977 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler

Kıbrıs sorununun çözümü için müzakerelerin tekrar başlaması, 1977 yılının ilk ayında, Denктаş ile Makarios arasında meydana gelen görüşmenin ardından ancak mümkün olacaktır. Denктаş'ın 9 Ocak 1977 yılında BM Kıbrıs Özel Temsilcisi Perez de Cuellar vasıtasıyla Makarios'a göndermiş olduğu mektup, iki toplum arasında yeniden görüşmelerin başlaması neticesini vermiştir.¹³¹ Müzakere sürecinin devam ettiği bu atmosferde, yeniden Milli Mücadele Dergisi, Kıbrıs'ta yaşanan gelişmeleri yakinen takip etmiş, bu konuda görüşlerini aktarmıştır. Bu çerçevede Sorunun artık tamamen uluslararasılaştığı bir ortamda, dergi, “*Emperyalist Güçler Kıbrıs Problemine Karışmamalıdır*” başlıklı yazıyla, bu süreç değerlendirilmiştir.

Yazıya göre, ABD seçimleri tamamlandıktan sonra yeni yönetimin görevine başlamasından sonra bazı çevreler, Türkiye üzerinde baskılarını yoğunlaştırmışlardır. Yeni ABD lideri Carter'dan taviz için Türkiye'nin zorlanabileceği işaretini alan AET ve İngiltere Türklerin ele geçirdiği bölgelerden geri çekilmesini ön gören bir plan hazırlamışlardır. Yazıya göre, hazırlanan plan şu hususları içermektedir; “*1. Attila Hattı'nın doğu kesiminde Maraş'ın bir bölümünü de içine alan bir bölgenin tarafsızlaştırılması ve BM gözetimine bırakılması. 2. Sınırların orta ve doğu kesimlerinde bazı düzeltmeler yapılarak Türk Kuvvetlerinin çeşitli ileri noktalardan geri çekilmesi. 3. Güzelyurt bölgesinin batı taraflarından Türk kuvvetlerinin çekilmesi ve bu bölgenin Rumlara bırakılması.*” Yazıya göre, İngiltere'nin hazırladığı bu plan ile birlikte, Makarios, yapmış olduğu propaganda ile ABD ve Ortak pazar meselenin içine çekmeye gayret etmektedir. Makarios'un bu tehlikeli girişimleri karşısında gerekli adımlar bir an önce atılmalıdır.¹³²

Derginin aynı sayısında yer alan emperyalist güçlerin, Türkiye ve Kıbrıs sorunu karşısında takınmış olduğu tavrı ortaya koyan “*Kıbrıs Rum Raporu ve Batının Yeri*” başlıklı yazıda, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun Kıbrıs ile ilgili hazırladığı rapora yer verilmiştir. Yazıya göre rapor, tahayyülü bile güç toplu cinayetler, ırza geçme ve cinayetleri içermektedir. Bu iddiaların tamamını mezkur komisyon ittifakla kabul etmiş ve Türkiye'yi suçlamıştır. Rumların şikayeti üzerine güya sadece Rum bölgesinde incelemeler yapan komisyonun, Türkiye'yi suçlayan yargıları Rumların şahitliklerine dayanmaktadır. Yayınlanan yazıya göre bir düzmece rapora dayanarak karalama kampanyası başlatan Batı

¹³¹ *Kıbrıs Türk Yöneticileri Bekleyen Görev ve Makarios'un Tehlikeli Teşebbüsleri*, a.g.y., 44.

¹³² *Emperyalist Güçler Kıbrıs Problemine Karışmamalıdır*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 1-8 Şubat 1977, 5.

kamuoyunun tutumunun gerçek nedeni şu şekilde açıklanmıştır; “ *Kıbrıs'ta Türklere yönelik yapılan onca katliamı görmezden gelerek, sahte şahit ve delillere göre hazırlanmış bir rapora dayanarak Batı kamuoyu, Yunan propagandasının aleti olmaktadır*”¹³³

Dış kamuoyunda bu gelişmeler yaşanırken buna karşı somut bir önlem almayan Türkiye'nin uyguladığı pasif dış politika “ *Yunan Propagandası karşısında Gölge Politika*” başlıklı yazı ile eleştirilmiştir. Yazıda bu eleştiriler şu şekilde dile getirilmiştir; “*Kabul edilsin veya edilmesin Türkiye'nin Yunanistan karşısında pısrık bir politika takip ettiği bir vakiadır. İddia eden ve suçlayan taraf hep Rumlar olmaktadır. Türkiye ise, olayları yönlendirmek yerine Yunan- Rum ikilisinin meydana getirdiği gelişmeler istikametinde hareket etmektedir. Rumların adada yıllarca Türklere uyguladığı insanlık dışı uygulamaları dünya kamuoyuna duyurmak yerine sessiz kalınmıştır.*”¹³⁴

1977 yılı içerisinde Denктаş ile Makarios arasındaki ilk görüşme 27 Ocak tarihinde gerçekleşmiştir. 12 Şubat'taki Toplantıda Makarios, Denктаş'tan iki bölgeyi olacak şekilde bir oluşum üzerinde bir anlaşmaya varılması durumunda Türk tarafının sahip olmak istediği toprağın yüzdesi ile ilgili bilgi istemiş ve yüzde 32 cevabını almıştır. Makarios'un böyle bir yüzdede anlaşma gerçekleştiremeyeceğini belirtmesinden sonra Denктаş, bu oranın en azından müzakerelerin başlamış olduğu nokta şeklinde değerlendirilebileceğini açıklamıştır. Makarios ayrıca Türklerin iki bölgeyi bir çözümden daha çok, çok bölgeyi bir çözümden daha fazla toprağa sahip olabileceği görüşünü de ileri sürmüştür.¹³⁵

Yeniden Milli Mücadele Dergisinde yapılan görüşmeler, “*Kıbrıs'ta Düşman Oyunlarına Dikkat*” başlıklı yazıda ele alınmıştır. Bu çerçevede her iki tarafın da tartışılması için kabul ettikleri belgenin içeriği şu maddeleri içermektedir; “*1. Bağımsız, bağlantısız, iki topluma dayalı federal bir Cumhuriyet istiyoruz. 2. Her toplumun yönetiminde bulunacak toprak, ekonomik bakımdan üzerinde yaşanabilirliği, verimliliği ve toprak mülkiyeti ışığında ele alınacaktır. 3. Dolaşım özgürlüğü, yerleşme özgürlüğü, mülkiyet hakkı ve başka özel konular görüşmeye açık olacak ve bunlar üzerinde görüşme yapılırken iki toplumlu federal sistem temel ilke olarak dikkate alınacaktır. Aynı zamanda Kıbrıs Türk toplumu açısından ortaya çıkabilecek birtakım pratik zorluklar göz önünde tutulacaktır. 4. Merkezi federal hükümetin yetki ve görevleri, ülkenin birliğini güvence altına alacak ve bu arada*

¹³³ *Kıbrıs Rum Raporu ve Batının Yeri*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 1-8 Şubat 1977, 5.

¹³⁴ *Yunan Propagandası karşısında Gölge Politika*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 1-8 Şubat 1977, 5.

¹³⁵ a.g.y., 44.

devletin iki toplumlu özelliği göz önünde tutulacaktır."¹³⁶Yayınlanan yazıda, masada ortaya konulan federatif yapının Türk toplumu açısından sakıncalı olduğu vurgulanmış. Türkiye'ye bazı çevreler taviz vermesi hususunda baskı yapmaktadır. Ancak kazanan taraf Türkiye olduğu için taviz vermesinin mümkün olmayacağı yazıda dile getirilmiştir.

BM Genel Sekreteri Waldheim himayesinde iki taraf arasında müzakerelere devam edilmiştir. Viyana'daki görüşme 31 Mart 1977 tarihinde başlamıştır. Makarios ile Denktaş arasında varılan Dört İlke Anlaşması'na da değinen Waldheim, yapılacak bu anlaşmanın çözüme yönelik olarak yeni ve kararlı çabalar için sağlam temel sağlayacağını açıklamıştır. 1 Nisan'da Türk tarafı kendi anayasal önerisini sunmuştur. Bu önerinin başlıca bazı noktaları şunlardır; "1. Din, Federal Cumhuriyet'in işlerinden uzak kalacak (laik devlet). 2. Her federe devlet kendi anayasasına sahip olacak. 3. Federal Cumhuriyet'in dış savunma kuvvetleri her bir federe devletin ayrı kara kuvvetlerinden meydana gelecektir." Rum tarafı, Türk tarafının isteklerini kabul etmemiş neticede görüşmeler sonuçsuz kalmıştır. Daha sonraki süreçte, Mayıs ve Haziran 1977 tarihlerinde Kıbrıslı Rum ve Türk temsilciler arasında müzakereler Lefkoşa'da devam etmiştir.¹³⁷

Dergide yayınlanan "*Kıbrıs'ta Ecevit'ten Beklenen Toprak Tavizi*" başlıklı yazıda, müzakereler ele alınmıştır. Yazıda, müzakereler başladığında, CHP hükümeti Bağımsız Türk devleti diye Rumların ve Türklerin birlikte yaşayacağı kantonal bir sistem ileri sürmüştür. Bu tez, Rumların ve Makarios'un da kabul edeceği ancak Türkleri tekrar Rumların inisiyatifine bırakacak bir tezdin. Ancak kısa bir süre sonra Türkiye'de Kıbrıs meselesine vakıf olan çevrelerin zorlamasıyla bu tezdin vazgeçilmiş, coğrafi esaslara dayalı federal devlet tezi ileri sürülmüştür. Ancak bu yeni teze Yunanistan ve Rumlar sıcak bakmamışlardır. Yazıya göre, önümüzdeki süreçte Ecevit'in iktidara gelmesi durumunda toprak konusunda taviz vermesi beklenmektedir. Yayınlanan bu yazı bağlamında CHP ve Ecevit'in Kıbrıs politikası şiddetle eleştirilmiştir.¹³⁸

Dergide yayınlanan "*Kıbrıs'ta kesin çözüm için daha fazla beklenilmemelidir*", başlık yazıda, müzakerelerde Rum tarafının görüşmeleri çıkmaza sokarak, Türk tarafını sürekli suçlama eğiliminde olduğu açıklanmıştır. Bunun için bir taraftan Türk tarafı suçlanırken diğer taraftan sorunu BM'ye taşıma yollarını aramaktadır. Bu girişimler özellikle Türkiye-ABD ilişkilerini olumsuz etkilemektedir. ABD müzakereler neticelenmez ise, Türk-Amerikan

¹³⁶*Kıbrıs'ta Düşman Oyunlarına Dikkat*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Şubat, 1977, 7.

¹³⁷*Yunan Propagandası karşısında Gölge Politika*, a.g.y., 46.

¹³⁸*Kıbrıs'ta Ecevit'ten Beklenen Toprak Tavizi*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 14-21 Haziran, 1977, 7.

anlaşmasının gerçekleşemeyeceğini açıklamaktadır. Bütün bu gelişmeler yaşanırken, Türkiye'nin Kıbrıs meselesinde bekle gör politikası zora girmektedir. Dergi, bütün bu sorunların çözüm yolunu şu şekilde açıklamıştır; “Kıbrıs konusunda ki gelişmeler, dönüp dolaşp dergimizin başlangıçtan beri savunduğu milli Kıbrıs tezine gelmektedir.”¹³⁹

Kıbrıs konusunda müzakereler devam ederken 1977 yılının Ağustos ayında Kıbrıs sorunu ile özdeşleşmiş isimlerden olan Makarios hayatını kaybetmiştir. Dergide, “Makarios'un Ölümü, Kıbrıs ve Şark Meselesi” başlıklı yazıda, Makarios'un ölümü üzerinden Kıbrıs sorununun uluslararası boyutu ele alınmıştır. Yayınlanan yazıya göre, Makarios'un cenaze töreni Rumlar tarafından propagandaya dönüştürülmüştür. Cenaze törenine gelen Batılı devlet adamları da Makarios nezdinde Rum tarafının yanında yer aldıklarını göstermişlerdir. Dergi bu gelişmeleri haçlı ruhunun ortaya çıkması şeklinde değerlendirmiştir. Batıda bir gazete yayınlanan şu haber örnek verilmiştir; “Makarios, adasından daha büyüktü. Belki de eski Bizans'ın yeniden vucud bulan son büyüğüydü.” Neticede, bu ölüm ve cenaze merasimi Batı'nın Kıbrıs meselesinde taraflı tutumunu ortaya koyması açısından önemlidir.¹⁴⁰

3.4. 1978 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler

3.4.1. İç Politikada Kıbrıs Sorunu

Kıbrıs sorununda 1978 yılına müzakerelerin başlaması üzerine yapılan tartışmalar çerçevesinde girilmiştir. Kamuoyunda en çok merak edilen ve fikir beyan edilen konuların başında Türk hükümetinin tavrının ne olacağı gelmektedir. “Ecevit Kıbrıs'ta Taviz Verecek mi?”, başlıklı yazıda müzakereler sürecinde Türkiye'nin tavize zorlanması, emperyalist devletlerin bu konuda yapmış olduğu baskılar üzerinde durulmuştur. Yazılan yazıya göre; Batı'nın, Türkiye'yi bir tavize zorlayacağı endişesi şu şekilde açıklanmıştır; “Ecevit Hükümeti, Kıbrıs, Ege, NATO ve AET gibi kangrenleşen meseleler karşısında Batı'nın umut ve arzularına uygun çözümlere kavuşacağına benzemektedir. Türkiye, Kıbrıs Türklerinin menfaatlerine en uygun yol olarak Bağımsız Türk Devletinin ilan edilmesini istemektedir.”¹⁴¹

Dergide yayınlanan “Kıbrıs'ta Bağımsızlık İlanından Başka Çıkar Yol Yoktur”, başlıklı yazıda, Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin çözüm bekleyen sorunları üzerinde durulmuştur. Bu sorunlar şu şekilde açıklanmıştır; “KFTD siyasal ekonomik ve sosyal bir yığın problemi

¹³⁹Kıbrıs'ta kesin çözüm için daha fazla beklenilmemelidir, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 19-26 Temmuz, 1977, 15.

¹⁴⁰Makarios'un Ölümü, Kıbrıs ve Şark Meselesi, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 16-23 Ağustos 1977, 6.

¹⁴¹Ecevit Kıbrıs'ta Taviz Verecek mi?, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 10-17 Ocak 1978, 12.

üzerinden atmaya çabalamaktadır. Her şeyden evvel KFTD'nin hemen her problemi, Türkiye'nin meselelerine benzemektedir. Bu meselelerin çoğu, Türkiye'nin meselelerinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle KFYD'nin sağlıklı bir organizasyon oluşturabilmesi için Türkiye'nin kendi meselelerini çözmesi gerekmektedir.”¹⁴²

Kıbrıs meselesinin sürüncemede kalması, Türkiye iç siyasetinin malzemesi haline dönüşmesine neden olmuştur. Bu süreçte Türk iç kamuoyunda siyasi bağlamda oluşan derin ayrılıklar, Kıbrıs sorununa yaklaşımda da farklılaşmalara yol açmıştır. Bu süreçte, Türk sağı Kıbrıs meselesini üst perdeden milli bir dava şeklinde değerlendirmiş bu konuda kesin kırmızı çizgiler çekmişlerdir. Bu sebeple bu konuda mutedil yaklaşımlara çok sert tepkiler göstermişlerdir. Bu bağlamda Yeniden Milli Mücadele Dergisi, müzakereler sürecinde Türk hükümetlerinin taviz şeklinde algılanabilecek adımlarına sert tepki göstermiştir. Özellikle Barış Harekatı'ndan sonra Batı kamuoyu ve Amerika'nın Türkiye'ye karşı uyguladığı baskı politikaları karşısında Türkiye'nin Kıbrıs konusunda tavizkar bir politika takip edebileceği endişesi karşısında dergi, gerekli uyarılarda bulunmuştur.

“Kıbrıs'ta Milli Haklar Korunmalı” başlıklı yazıda, Ecevit Hükümeti'nin Batı ile ilişkileri geliştirmek pahasına Kıbrıs meselesinde pasif kalması eleştirilmiştir. Yazıda, Türkiye'nin bu konuda inisiyatif alması gerektiği şu şekilde açıklanmıştır; “Sayın Ecevit ve Denktaş tarafından mutabık kalınan hususlar hiç iç açıcı değildir. Basına sızdırılan hususlar Kıbrıs meselesinin çerçevesini belirleyen hususlardır. Hazırlanan haritada nerelerden toprak tavizi verileceği belirlenmiştir. Bunlar dışında verilebilecek tavizlerin makul ölçülerde olacağı belirtilmiştir. Nedir bu makul ölçüler? Müzakereler sürecinde toprak ve anayasa hususunda Türkiye'nin mesuliyeti KTFD'nin üzerine bırakması Kıbrıs Türklerini kendi kaderleri ile baş başa bırakmak demektir. Öte yandan Kıbrıs Türklerine baskı niteliğinde telkinlerde bulunulduğu da belirtilmektedir. Bunlardan daha acıklısı hazırlanan anayasaya hakim olan prensipler Kıbrıs Türklerini haklarından mahrum bırakacak prensiplere sahiptir. Çünkü Federal Devletin yetkilerini sınırlandıran ve Federal Devlet üzerinde baskı oluşturabilecek hiçbir madde ihtiva etmemektedir.”¹⁴³

3.4.2. Uluslararası Kamuoyunda Kıbrıs Sorunu

1978 yılında Kıbrıs meselesinin uluslararası gündemde sıcaklığını koruduğu bir ortamda, farklı uluslararası platformlarda da bu mesele ele alınmıştır. Dergide yayınlanan

¹⁴²Kıbrıs'ta Bağımsızlık İlanından Başka Çıkar Yol Yoktur, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 10-17 Ocak 1978, 13.

¹⁴³Kıbrıs'ta Milli Haklar Korunmalı, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 31 Ocak-7 Şubat 1978, 5.

“BM’de Kıbrıs Türküne Söz Hakkı Verilmedi” başlıklı yazıda, BM’de Kıbrıs konusu ele alındığında bu konuda Kıbrıs Türklerine söz hakkı tanınmaması şu sözlerle eleştirilmiştir; “*BM Genel Kurulu KTFD temsilcisine genel kurulda konuşma yapma talebini reddetmiştir. Yapılan oylamada 10 İslam ülkesi lehimize oy kullanırken ABD de dahil 21 ülke çekimser kalmıştır. Rusya dahil 81 ülke aleyhimize karar vermiştir. Alınan bu karar gereğince BM Genel Kurulunda Kıbrıs konuşulurken Kıbrıs Hükümeti adına Rum yönetiminin temsilcisi dinlenecektir. Bu durumda BM Genel Kurulu işitlik ilkesini çiğnemiştir.*”¹⁴⁴

Dergide yayınlanan “*Kıbrıs konusunda Sovyet-Amerikan Antlaşması mı?*” başlıklı yazıda ise, Ecevit’in Moskova ziyaretinde iki ülke arasında imzalanan dostluk anlaşmasında Kıbrıs ile ilgili ifadeler üzerinde durulmuştur. Ortak bildiride bu konu hakkında şöyle denmişti; “*Taraflar bu sorunla, Kıbrıs Türk ve Rum toplumları arasında olumlu ve yapıcı görüşmelerde, barışçı yoldan Kıbrıs’ın egemenliğine bağımsızlığına toprak bütünlüğüne ve bağlantısızlığına saygı esasları ve adada yaşayan her toplumun meşru haklarına ve çıkarlarına uygun olacak, barış içinde yaşamalarını sağlayacak bir şekilde en süratli bir biçimde çözümlenmesinin gerektiğini düşünmektedir.*” Dergiye göre, Türkiye’deki solcu basın, ortak bildiride geçen bu ifadeler ile CHP ve Ecevit’in büyük başarılar elde ettiğinin propagandasını yapmaktadır. Dergiye göre bu başarı değil bilakis başarısızlıktır. Çünkü o ana kadar Türkiye’nin görüşü olarak bilinen “*İki toplumlu ve iki devletli Federal bir Kıbrıs devleti*” nden bahsedilmemiştir. Türkiye kendi tezinin ortak bildiride yer alması için uğraşmamıştır.¹⁴⁵

Aynı yazıda Kıbrıs konusunda muhtemel bir Sovyet-Amerikan mutabakatı olabileceğinden de bahsedilmiştir. Beyaz Saray adına, bu konuda yapılan açıklamada şöyle denilmektedir; “*Türk tarafının anayasa önerileri son Viyana görüşmelerinde ortaya koydukları önerilerden daha somut şekilde geniş ve ayrıntılıdır. Ayrıca Türk tarafının görüşmeler başlar başlamaz ortaya çıkaracakları daha ayrıntılı bir anayasa önerisi bulunduğunu da haber almış bulunmaktayız. Türk tarafı yetkilileri masaya oturur oturmaz daha esnek davranacaklarını özel konuşmalarında belirtmişlerdir.*” Dergide yayınlanan yazıda, Türk Sovyet ortak bildirisinde Türk tarafının tezi olan Federe Kıbrıs Devletinden

¹⁴⁴BM’de Kıbrıs Türküne Söz Hakkı Verilmedi, Yeniden Milli Mücadele Dergisi,31 Ocak-7Şubat 1978, 12.

¹⁴⁵Kıbrıs konusunda Sovyet-Amerikan Antlaşması mı?, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 4-11 Temmuz 1978, 5.

bahsedilmeyişinin ve Beyaz Sarayın açıklamalarının ne anlama geldiği hakkında Türk hükümetinin açıklama yapması gerektiği ifade edilmiştir.¹⁴⁶

Kıbrıs konusunda çözümsüzlüğün sürdüğü bir ortamda 1978 yılında, uluslararası güçler de Türk tarafı üzerine baskılarını artırmışlardır. Dergide yayınlanan “*Kıbrıs için Yeni Plan Hazırlayan ABD, Baskısını Artırdı*”, başlıklı yazıda Türkiye üzerinde yapılan baskılar üzerinde durulmuştur. Yazıya göre, “*Kıbrıs zaferimizden sonra Batılı güçlerin girişimiyle yapılan bütün görüşmelerin amacı, Kıbrıs'ta eski Makarios düzenine dönmektir. Süper güçler açısından görüşmelerin pratik amacı budur. Rumlar tarafından antlaşma için öne sürülen serbest dolaşım, ticaret serbestisi ve yerleşme özgürlüğü şartları Kıbrıs'ı zaman içinde Helenleştirmeyi amaçlamaktadır.*”¹⁴⁷

3.5. 1979 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler

Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin ilanından sonra Kıbrıs konusunda gündemdeki en önemli konu, iki toplum arasında gerçekleştirilen müzakere sürecidir. Müzakere sürecinde her iki taraf kendi tezleri ile masaya oturmuş ancak iki tarafından da kendi tezlerinde diretmelerinden kaynaklanan sebeplerle çözüme ulaşılamamıştır. Bu çerçevede Türk tarafı iki devletli bir federe yapı üzerinde dururken, Rum tarafı ise güçlü merkezi devletten yanaydı. Rum tarafı bu sayede nüfus fazlasından dolayı adayı kontrol etmek istiyordu. Sorun müzakere masasında çözüm beklerken dergiye göre Türkiye'de iç kamuoyunda özellikle milliyetçi çevreler, hükümetler üzerinde herhangi bir taviz verilmemesi için baskı oluşturmaya devam etmişlerdir.

Yeniden Milli Mücadele Dergisi yaptığı yayınlarla, Kıbrıs konusunda hassasiyetine devam etmiştir. Derginin bu süreçte temel tezi ise, tam bağımsız bir Kıbrıs Türk Devleti şeklinde olmuştur. “*Kıbrıs'ta Bağımsızlıktan Başka Çare Yok*”, başlıklı yazıda Barış Harekatı'ndan sonra geçen süreç kısaca özetlenmiş ve Bağımsız Kıbrıs Türk Devleti'nin kuruluşundan başka çözüm olmadığı ifade edilmiştir.¹⁴⁸

Bu süreçte müzakerelerin tekrar başlaması için başta ABD olmak üzere Batılı güçler özellikle Türkiye üzerinde baskılarını artırmışlardır. “*Batılılar Kıbrıs Meselesinde Bakılarını Artırdılar*”, başlıklı yazıda bu baskılar şu şekilde anlatılmıştır. Yazıya göre, BM sekreteri Wadheim, Lefkoşe'de yapacağı ziyarete, beraberinde Carter'in Kıbrıs danışması Clifford'u da

¹⁴⁶ *Kıbrıs konusunda Sovyet-Amerikan Antlaşması mı?*, a.g.y., 5.

¹⁴⁷ *Kıbrıs için Yeni Plan Hazırlayan ABD, Baskısını Artırdı*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 5-12 Eylül 1978, 6.

¹⁴⁸ *Kıbrıs'ta Bağımsızlıktan Başka Çare Yok*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 10-17 Nisan 1979, 3.

yanına alarak, KTFD Başkanı Denктаş ve Rum tarafının temsilcisi Kipriyanu'yu ziyaret etmiştir. Bu görüşmelerde Denктаş, ABD planı karşısında ne yapacaktır şüpheli gözükmektedir. Batının bu baskıları karşısında Türk dışışleri ise henüz ses yükseltmiş değildir.¹⁴⁹

Müzakerelerin başlatılması hususunda yapılan baskılar “*Kıbrıs Davası Tehlikeli Dönemeçte!*” başlıklı yazıda ele alınmıştır. Yazıya göre, Amerikan üslerinin şartlı olarak kaldırılmasından sonra, CHP iktidarının üstleri açmasının ardından, ABD Kıbrıs planını hazırlamıştır. Amerikan Planı'na göre, Türk askerinin adadan çekilmesine, Maraş'ın Rumlara bırakılmasına ve görüşmelerin daha fazla toprak tavizi sağlayacak şekilde yönlendirilmesine Ecevit kayıtsız kalmaktadır.¹⁵⁰

Denктаş ile Kipriyanu'nun 10 madde üzerinde anlaşmasından sonra görüşmeler 15 Haziran 1979 tarihinde Lefkoşa'da devam etmiş, ancak taraflar arasındaki görüş farklılıklarından dolayı 22 Haziran 1979'da askıya alınmıştır. Bu süre içerisinde sadece dört kez taraflar görüşebilmiştir. Aslında iki toplum arasındaki yapılan müzakerelerin sürekli kesintiye uğraması, Denктаş'ın Kuzey Kıbrıs'taki Türk yönetiminin bağımsızlığını ilan etme düşüncesini daha da güçlendirmiştir. Yeniden Milli Mücadele Dergisi, bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin kurulması için kamuoyu oluşturmaya devam etmiştir. “*Kıbrıs Türkü Ne zaman Devletine Kavuşacak*” başlıklı yazıda, yaşanan süreç değerlendirilmiş ve artık bağımsız devletin kurulması gerektiği şu sözlerle vurgulanmıştır; “*Kıbrıs Türkünün ilan ettiği devletin sadece ismi vardır. Yani Kıbrıs Türkü müstakil bir devlet sahibi olmanın bütün imkanlarından yoksundur. Meselenin beynelmilel politikaların inisiyatifine terk edildiği şu zamanda 120 bin Türkün yaşadığı stratejik ve askeri bakımdan vazgeçilmez bir öneme sahip Kıbrıs konusunda İngiltere üstlerini terk etmeye niyetli değildir.*”¹⁵¹

Gelinen süreçte müzakerelerin tekrar neticesiz kalması ve Rum tarafının bu müzakere sürecinde elde edilen başarısızlıktan dolayı Türk tarafını suçlaması karşısında, Batı kamuoyunun baskılarını artmıştır. Bu çerçevede “*Rumlar Anlaşma Değil, Kıbrıs'ı İstiyor*” başlıklı yazıda müzakere sürecinin neden başarısız olduğu dergide şu şekilde anlatılmıştır; “*Kıbrıs konusundaki ikili görüşmeler yeniden çıkmaza girmiş durumdadır. Rum tarafının Kıbrıs'ın tamamını ele geçirme endişelerinden kaynaklanan anlaşmaz tutumu sürmektedir.*

¹⁴⁹Batılılar Kıbrıs Meselesinde Bakılarını Arturdular, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 9-16 Ocak 1979, 7.

¹⁵⁰Kıbrıs Davası Tehlikeli Dönemeçte!, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 9-16 Ocak 1979, 9.

¹⁵¹Kıbrıs Türkü Ne zaman Devletine Kavuşacak, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24-31 Temmuz 1979, 7.

Kipriyanu Rumlar lehine büyük tavizlerle yüklü olan Kipriyanu Denктаş görüşmesinde belirlenen gündem anlaşmasından cayarak BM'ye başvurmuştur.” Çözumsuzlüğün kronikleşmesiyle birlikte Kıbrıslı Türkler de artık bağımsızlıktan başka çare kalmadığı yönünde görüş bildirmeye başlamışlardır. Bu çerçevede aynı yazıda, Londra, Kıbrıs Türk Cemiyeti Osman Türkay'ın gazetede yayınladığı makaleye yer verilmiştir. Türkay bu konu hakkında şunları yazmıştır; “Kıbrıs Türk bölgesinde ayrı ve bağımsız bir Türk Devleti kurulduğunu bütün dünyaya ilan etmek konusu öteden beri başta KTFD Başkanı Rauf Denктаş olmak üzere bir çok Kıbrıslı Türkü çok düşündürmüştür. Kıbrıs iktidar Partisi milletvekili ve Federe Devlet Meclis Başkanı Şemsi kazım geçen gün mecliste yaptığı konuşmada Kıbrıs meselesi ancak bağımsız bir Türk Devleti kurmakla özümlelenebilir. Diyerek bu konuyu tekrar tazeledi.”¹⁵²

Bu oyalama sürecinde bir taraftan da baskılar artmıştır. “Kıbrıs'ta Batının Baskı ve Oyalamaları Boşa Çıkarılmalı” başlıklı yazıda gelişmeler şu şekilde değerlendirilmiştir; “Kıbrıs'ta bağımsızlık ilan edilmesinden endişeye kapılan Batılı Emperyalistler, yeni Bizans oyunları tezgahlamaya başlamışlardır. BM'de alınan kararlar ikili görüşme yolunu kapayan Batılı ülkeler yeniden oyalama taktiğine başvurmuşlardır. Türk tarafının bağımsızlık ilan etmek istemesi karşısında Rum tarafının yıllardır uyguladığı oyun yeniden tezgahlanmaktadır.”¹⁵³

Yeniden Milli Mücadele Dergisi Kıbrıs sorununa ilk aşamasından itibaren yaklaşım tarzını özetleyecek nitelikte olan “*Dergimizin Öncülük Ettiği Milli Kıbrıs Tezimiz Mutlaka Gerçekleşecektir*” başlıklı yazı ile sorunun çözümlenmesi için atılması gereken adımları ele almıştır. Yayınlanan yazıya göre, Türkiye, adayı eski statüsüne dönüştürecek hiç bir karara imza atmamalıdır. Rumlar ile Türklerin birlikte yaşamalarının bir çözüm olmadığı 14 yıllık süreçte anlaşılmıştır. Kıbrıs sorununun kesin çözüm yolu, adanın belli bir bölgesinin müstakil bir Türk idaresine kavuşturulması yani taksimdir. Yunan müdahalesi ile Türkiye'nin eline çok büyük bir fırsat geçmiştir. Türkiye tarihi bir fırsat ile karşı karşıyadır. Bu fırsat kaçırılırsa ada da elden çıkabilir. Türk ordusunun bir kısmı mutlaka bağımsız bir devlet için bulundurulmalıdır. Cenevre görüşmelerinde de Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ele alınmalıdır.¹⁵⁴

¹⁵²*Rumlar Anlaşma Değil, Kıbrıs'ı İstiyor*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24-31 Temmuz 1979, 6.

¹⁵³*Kıbrıs'ta Batının Baskı ve Oyalamaları Boşa Çıkarılmalı*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 11-18 Aralık 1979, 7.

¹⁵⁴*Dergimizin Öncülük Ettiği Milli Kıbrıs Tezimiz Mutlaka Gerçekleşecektir*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21 Temmuz- 7 Ağustos 1979, 7.

3.6. 1980 Yılında Kıbrıs Sorunu ve Yaşanan Gelişmeler

Kıbrıs sorununda 1980’li yıllara müzakere beklentileri içinde girilmiştir. Sorunun çözümü noktasında ilerleme kaydedilememesinden dolayı Kıbrıs Federe Türk Devlet Başkanı Rauf Denktaş, Tam Bağımsız bir Kıbrıs Türk Devleti kurulmasından yanaydı. Uluslararası camianın, Kıbrıslı Türklerin bağımsızlık ilanına vereceği muhtemel olan olumsuz tepki sebebiyle Ankara, Denktaş’ı bağımsızlık kararı almaktan alıkoymaktaydı. Denktaş ise, en sonunda Türkiye’yi bağımsızlık konusunda ikna edeceği düşüncesine sahipti.¹⁵⁵

Bu süreçte Yeniden Milli Mücadele Dergisi’nde, Kıbrıs konusunda ortaya çıkabilecek muhtemel tehlikeler yayınlarla dile getirilerek, kamuoyu Kıbrıs konusunda diri tutulmaya çalışılmıştır. “*Kıbrıs’ta Bağımsızlık Sürüncemede Bırakıldı*” başlıklı yazıda Barış hareketinden buyana Kıbrıs konusunda Türk dış politikasının somut bir adım atılmaması eleştirilmiştir. Yazıya göre, Kıbrıs politikamız açıklıkla ortaya konulmadığı için Kıbrıs, Türkiye’ye karşı bir baskı unsuru olarak kullanılmıştır. Batı ülkelerinin Türkiye’ye ve Kıbrıs Türk Federe Devleti’ne bakışları bellidir. BM’de ikili görüşmeler yolu açıkça kapanmıştır. Buna rağmen uzun zamandan beri Kıbrıs’ta “Bağımsızlık” ilan edileceği intibasını veren Denktaş, Türkiye’ye yaptığı ziyaretten sonra verdiği demeçte, Kıbrıs meselesinin görüşmeler yoluyla çözülmesinden yana olduklarını belirtmiştir.¹⁵⁶

Toplumlararası görüşmelerin süregeldiği son üç yıl boyunca, Kıbrıs Türk tarafı, sorunun bütün taraflarıyla ilgili olarak kapsamlı teklifler sunmuş, uzlaşma yolunu açabilmek için bütün yapıcı yolları ve yaklaşımları denemiş ve bu bağlamda önemli özveride bulunmayı göze almıştır. Ancak Kıbrıs Türk tarafının tüm iyi niyetli önerileri ve uzlaşma yolunu açabilecek adımları karşılıksız bırakılmıştır. Dergide yayınlanan “*Kıbrıs Konusunda Batı Yanlısı Politikalara Son..*” başlıklı yazıda Türkiye’nin Kıbrıs politikasının yetersizliği şu sözlerle vurgulanmıştır; “*Türkiye’de iktidara gelen hükümetler maalesef bu gerçekleri görerek hareket edememiş sürekli bir Batı fobisi içinde bulunmuştur. ‘Bu acaba böyle yaparsak Batı ne der’ politikası, tam beş yıldır Türkiye’nin başına olmadık belalar sarmıştır.*

¹⁵⁵ a.g.y., 102-104.

¹⁵⁶ *Kıbrıs’ta Bağımsızlık Sürüncemede Bırakıldı*, Milli Mücadele Dergisi, 1-8 Ocak 1980, 6.

KTFD'nin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kurt Waldheim'in hazırladığı formülü beklemesi de bunu göstermektedir.”¹⁵⁷

ABD'nin Türkiye ve dolayısıyla da Adanın kuzeyindeki Türklere uyguladığı ambargo, Adadaki Rumlar için tam bir blöf unsuru oluşturmuştu. Gerek Türkiye'nin gerekse de BM'nin ileri sürdüğü çözüm tekliflerini düşünmeye bile değer bulmayan Rumların, her türlü çözüm önerisini reddetmeleri Ada'da iki ayrı ülke oluşum (Taksim) fikrini güçlendirmeye başlamıştı. Vakit ilerledikçe Adadaki Türkler bu fikre daha da olumlu yaklaşıma başladı.¹⁵⁸

¹⁵⁷*Kıbrıs Konusunda Batı Yanlısı Politikalara Son.*, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 8-17 Ocak 1980, 5.

¹⁵⁸ a.g.y., s.52-55.

SONUÇ

Kıbrıs, Doğu Akdeniz'in en büyük adası olup, çok eski zamanlardan beri Ortadoğu, Afrika ve Anadolu'ya hakim bir konumda olması sebebiyle mühim bir levant toprağı olmuştur. Bulunduğu bu önemli stratejik konumundan dolayı, Akdeniz'de görüldüğü köprü olarak adlandırılabilir merkezi durumundan ve sahip olduğu kaynaklar açısından her daim uluslararası ilişkilerde odak merkezi olmayı başarmıştır. Tarih boyunca büyük devletlerin hakimiyeti altında kalmıştır. Yaklaşık üç asır Osmanlı hakimiyetinde kalan Kıbrıs, bu dönemde sorunsuz bir şekilde yönetilmiştir. 19. yüzyılın ikinci yarısında sanayileşmenin ve bunun doğal sonucu olarak sömürgecilik faaliyetlerinin hız kazanmasıyla birlikte Kıbrıs, başta İngiltere olmak üzere büyük devletlerin ilgi odağı olmuştur. Özellikle İngilizler açısından imparatorluk yolunun güvenliğinden kaynaklı sahip olunması gerekli görülen Kıbrıs'ın önemi, Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla birlikte bir kat daha artmıştır. Bu kanalının açılmasından sonra ada, Akdeniz'de bir konaklama haline gelmiş ve İngiltere için sömürge yollarına giden önemli konumda bulunmuştur. 1878 yılında imzalanan Ayestefanos Antlaşması ise İngiltere'nin siyasi bir başarısı niteliği taşımaktadır; çünkü bu antlaşmadan sonra Kıbrıs adası, 4 Haziran 1878 yılında İngiltere'nin yönetimine bırakılmıştır. Bu yönetim devriyle birlikte de Kıbrıs Rum halkı için Enosis hayallerinin kapısı açılmış olarak görülmüştür. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin Almanya tarafında savaşa girmesiyle birlikte İngiltere, bu gelişmeyi fırsat olarak değerlendirip Kıbrıs'ı kendi egemenliğine katmış ve ödemesi gereken kira bedelini de kesmiştir. Türkiye ise bu ilhakı ancak 9 sene sonra 1923 yılında yapılan Lozan Antlaşması ile tanımak zorunda kalmıştır. Daha sonrasında devam eden yılları ise adadan yapılan göçler olarak tanımlamak mümkündür. Bu sayede ada içerisinde yaşayan Türklerin nüfusu gittikçe azalırken, Rum nüfusunda artış görülmeye başlanmıştır.

Takip eden yıllar içerisinde özellikle Soğuk Savaşın da başlamasıyla konumu daha da önemli olmaya başlayan Kıbrıs, Ortadoğu bölgesine hakim olmak açısından küresel güçlerin ilgi odağının merkezine oturmaya başlamıştır. Bölgedeki doğal kaynak zenginliğinin anlaşılması ile birlikte bu ilgi daha da artacaktır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Kıbrıs'ın statükosu 1960'da kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ilk yılları hariç olmak üzere sürdürülememiştir. Çünkü, 1950'li yıllarda Kıbrıs üzerinde Yunanistan'ın hak iddia etmesiyle Kıbrıs sorunu olarak nitelendirilen ve uluslararası bir soruna dönüşecek olan olaylar silsilesi başlamıştır. Özellikle İngiltere'nin artık Kıbrıs'tan çekileceğini belirtmesi ile Enosis hayali Yunanistan için daha da önem kazanmış ve bu konudaki faaliyetlerini hızlandırmaya

başlamışlardır. Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakı ve İngiltere ile ABD'ye bölgede üs verileceğinin açıklanması Türkiye tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Yunanistan'ın 'self determinasyon' talebi ise BM tarafından reddedilmiştir. Self determinasyon istekleri devam ederken, aynı zamanda Türklere yönelik eylemler de tepki çekmeye başlamıştır. 1950'lerin ortasından itibaren artık Kıbrıs meselesi Türk kamuoyunda en çok konuşulan meselelerin başında yer almıştır. Bu süreçte Kıbrıslı Türkler de, Yunanistan'ın adadaki girişimlerini protesto etmek ve adanın Türkiye'ye iadesini sağlamak için mitingler düzenlemeye, kamuoyu bilinci oluşturmaya başlamışlardır. Kamuoyunun oldukça hassas olduğu bu konuda Türk hükümetlerinin başlangıçta tutumu ise, Yunanistan ve Batılı devletlerle olan ikili ilişkilerin bozulmaması için bu meseleyi yok sayma ya da görmezden gelme üzerine inşa edilmiştir. Türk kamuoyunda artan infial karşısında sorunu biraz geride tutmak için 1950'li yılların başında Türkiye'nin bir Kıbrıs meselesinin olmadığı konusunda açıklamalar yapılmıştır. Bu yaklaşım uzun bir müddet devam etmiştir; çünkü ada İngiltere'nin kontrolünde olduğundan yapılacak bir müdahale hukuki bir taban oluşturmamaktadır. Yunanistan ise 1954'ten sonra İngiltere'nin adadan çekileceğini anlayınca konuyu uluslararası arenaya taşımaya çalışmıştır.

Bu gelişmeler karşısında Kıbrıs sorunu yavaş yavaş Türk dış politikasının odağına oturmaya başlamıştır. Aynı zamanda Türk kamuoyunda da Kıbrıs konusunda hassasiyet artmış, Kıbrıs Türklerine ve Türkiye'ye haksızlık yapıldığı düşüncesi hakim olmaya başlamış, bu bir çeşit milliyetçi bir reflekse dönüşmüştür. Özellikle 6-7 Eylül 1955'te Türkiye'de Rum azınlığı rahatsız eden olaylar sonucu Türkiye ile Yunanistan arası gerginlik daha da artmıştır. Taraflar arası yapılan konferanslar dolayısıyla Kıbrıs sorununa ABD de İngiltere tarafından dahil edilmek istenmiştir. 1958'de yapılan NATO toplantılarında Türkiye'nin taksim tezinden, Yunanistan'ın ise Enosis fikrinden vazgeçmesi istenmiştir. Fakat yapılan görüşmelerden bir netice alınamamıştır. 1959 yılında imzalanan Garanti ve İttifak Antlaşmaları gereğince 1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuş ve Türkiye, Yunanistan ve İngiltere bu kurulan cumhuriyetin garantör devletleri olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda bu üç devlet Kıbrıs'ta süresiz asker bulundurma hakkı da kazanmışlardır. Zürih ve Londra'da imzalanan anlaşmalardan en önemlisi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluşuna ilişkin yapılan Temel Antlaşmadır. Bu antlaşma ile Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası da oluşturulmuştur. Antlaşma ile taraflar Enosis ve taksim fikrinden vazgeçirilmiştir. Fakat bu antlaşmadan doğan siyasi bağımsızlık ancak 3 yıl sürebilmiştir; çünkü Yunan tarafının Enosis fikrinden hala vazgeçmediği ortaya çıkmıştır. Adadaki Rumlar tarafından Kıbrıslı Türklere karşı eylemlere

devam edilmesi ve özellikle 1963 yılında yaşanan Kanlı Noel olarak adlandırılan vahşetin yaşanmasıyla birlikte Türk tarafında ciddi bir hassasiyet ortaya çıkmıştır.

Bu tarihten sonra Türkiye izlemekte bulunduğu tek yönlü politikadan uzaklaşarak çok yönlü politikaya doğru bir yönelim sağlamış ve bu gereklilik dergi tarafından yayınlanan yazılarda sürekli anlatılmıştır. 1964 yılında ortaya çıkan bu gelişmelerden dolayı benimsenen bu yeni politika biçimi, Kıbrıs sorununda basın kullanılarak bir kamuoyu oluştururken yaşanan gelişmeler yakından takip edilir olmuştur. Dönemin şartları ve benimsenen görüşlerin etkisiyle daha etkili yazılar yazılmaya başlanmıştır. Çünkü uluslararası alanda Türk halkına sunulan teklif ve anlaşmalarda tatmin edici ve somut sonuçlar alınamamaktadır. Dergi tarafından Türkiye'nin oyalandığı sürekli dile getirilmiştir. Bu sebepten dolayı da Kıbrıs sorununu daha sorgulayıcı ve çözüme kavuşturmaya yönelik yazılara ağırlık vermeye başlamıştır. Genel olarak bakıldığında, yayınlanan yazıların genel çerçevesi, Kıbrıs sorununun önemli bir parçası olan Rum kesiminin gerçekleştirmiş olduğu siyasi faaliyetler ve Türkiye hükümetinin ve kamuoyunun Kıbrıs sorununa yaklaşımından oluşmuştur. Kıbrıs'ta gerginliklerin arttığı ve adadaki Türklere yönelik şiddet olaylarının baş gösterdiği zamanlarda Kıbrıs sorunu, dergide daha çok ele alınmaya başlanmış ve milli bir bilinci oluşmasına katkı sağlanmıştır. Oluşturulmaya çalışılan bu milli birlik ile Türkiye'nin önemli siyasi meselelerinin halka duyurulması, politikanın kamuoyu ile desteklenmeye çalışılması, fikirlerini etkin kılma amacı taşınmıştır. Kıbrıs'ta Türklere yönelik yapılan artması ile birlikte dergi bu duruma büyük tepki ortaya koymuş, sürekli sessiz kalınmasından dolayı duyulan rahatsızlığı sık sık dile getirmiştir. Türk hükümetinin Kıbrıs ile ilgili kat'i ve net bir politika oluşturması gereğine oldukça önem verilmiştir. Kıbrıs konusunun uluslararası alanda yapılan görüşmelerle çözümlenemeyeceği, bu konuda sürekli Türkiye'nin oyalandığının savunulması, artık yapılması gerekenin hareket olduğu noktasında bir yayın politikası takip edilmiştir. Dergi, daima bağımsız bir Kıbrıs tezini öne sürmüş ve bu yolda verilen hiçbir tavizin kabul edilmemesi gerektiğini savunmuştur. Nihayetinde yapılan hareketi da bir bayram edasında değerlendirmiş aynı zamanda geç kalınmış bir girişim olarak da görmüştür. Dergi, barış hareketi sonrası adada Türklerin kontrolü altında bulunan kısımda ayrı bir bağımsız devlet kurulması fikrini hararetle desteklemiş, bu süreçte oyalama girişimlerine ve tavizlere kesinlikle fırsat verilmemesi düşüncesini paylaşmıştır.

KAYNAKLAR

Kitap ve Makaleler

Armaoğlu,Fahir. *20.Yüzyıl Siyasi Tarihi*, İstanbul: Alkım Yayınları, 2012.

Akgün, Sinan. *Kıbrıs'ta Birleşmiş Milletler Arabuluculuğu İle Siyasal Çözüm Modelleri Ve Analizi*, Avrasya Sosyal Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt 5, Sayı 11, 2018.

Bekarlar, F. *Kıbrıs Sorununun Doğuşu-Menderes Dönemi Türk-Yunan İlişkileri*, İstanbul: Arayış Yayın Ajansı, 2006.

Baç,Meltem, M. *Türkiye ve Avrupa Birliği: Soğuk Savaş Sonrası İlişkiler*, İstanbul: Alfa Yayıncılık, 2001.

Demir, Şerif. *Adnan Menderes ve 6/7 Eylül Olayları*, İstanbul Üniversitesi Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları Dergisi, Sayı 12, 2010.

Fırat,Melek, M. *1960-71 Arası Türk Dış Politikası ve Kıbrıs Sorunu*, Ankara: Siyasal Yayın Evi, 1997.

Güler,Yavuz. *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin Kuruluşuna Kadar Kıbrıs Meselesi*, Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, 2004.

Hill, George. *A History of Cyprus (Cilt 1)*, New York: 2012

Göktepe, Cihat. "Menderes Dönemi (1950–1960)", *Türkler Ansiklopedisi*, Ankara: Ed. Hasan Celâl Güzel, Kemal Çiçek ve Salim Koca, Yeni Türkiye Yayınları, Cilt 16, 2002.

Hasgüler, Mehmet. *Kıbrıs'ta Enosis ve Taksim Politikalarının Sonu*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2007.

Karlık, Rıdvan. *Avrupa Birliği ve Türkiye*, İstanbul: Beta Yayınevi, 2007.

Küçükköy, İrfan. *Bir Uyanışın Anatomisi Mücadele Birliği*, Konya: Alagöz Matbaa, 2005.
Fırat Melek. *Türk Dış Politikası (Cilt 1)*, (Baskın Oran (ed.)), İstanbul: İletişim Yayınları, 2002.

Özdemir,Emin. *Amerikan Belgelerine Göre Türkiye'de Azınlıklar*, Ankara: Ürün Yayınları, 2014.

Stephens, R. Henry. *Cyprus, A Place of Arms*, London: Pall Mall, 1966.

Sakin,Serdar ve Dokuyan Sabit. *Kıbrıs ve 6-7 Eylül Olayları(Menderes ve Zorlu'nun Tarihi Sınavı)*, İstanbul: 2010.

Soysal,İsmail. *Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları (Cilt 1)*, Ankara: TTK Yayınları, 2000.

Şahin, İsmail. *İngiltere'nin Akdeniz Siyasetinde Kıbrıs(1570-1580)*, Asia Minor Studies, 2016.

Şahin, İsmail. *1878 Kıbrıs Antlaşması ve Ermeni Meselesi*, Ermeni Araştırmaları, Sayı:2, 2012.

Şahin, İsmail. *Ermeni Olayları Sırasında Kıbrıs Adası'nın Rolü*, Uluslararası Hukuk ve Politika Cilt 8, Sayı:31

Şahin, İsmail. *Türkiye'nin Kıbrıs'ta Statükoyu Koruma Çabaları ve Makarios'un Ankara Ziyareti*, Uluslararası Sosyal araştırmalar Dergisi, Cilt:9, Sayı:42, 2016.

Tamçelik, Soyalp. *2012 Kuzey Kıbrıs Gelecek Vizyonu*, Eko Avrasya Yayınları, 2012.

Uzer, Uğur. ve Cengiz Mehmet. *Kıbrıs Sorunu*, Ankara: Ankara Barosu Yayınları, 2002.

Uluçevik, Tugay. *Yunanistan'daki Ekonomik Buhran Ve UNFICYP*, Avrasya İncelemeleri Merkezi, Sayı:26, 2011.

Ulvi Keser, *Kıbrıs'ın Stratejik Önemi Bağlamında Adada Askeri Faaliyetler İle İlgili Tarafların Askeri Gücü*, Güvenlik Stratejileri Dergisi, Cilt 2, Sayı 3, 2006.

Yüksel, Dilek, Y. *Kıbrıs'ta Yaşananlar Ve Türk Mukavemet Teşkilatı(1957-1964)*, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Sayı:34, 2018.

Yeniden Milli Mücadele Dergisi'nde Yayımlanan Kıbrıs Sorunu Konulu Yazılar

"Kıbrıs Moskoğuların Olta Yemi Olamaz", Yeniden Milli Mücadele Dergisi 3 Şubat 1970.

"Biz İslam Akemini Fobi Haline Getirdik Fakat Yunanistan Kıbrıs için Oy Topladı", Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 3 şubat 1970.

"Kıbrıs'ta Yeni Katliamlar Başlayacak", Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 3 şubat 1970.

"Kıbrıs'da Hızlanan Komünist Faaliyetler", Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 14 Temmuz 1970.

"Rusya yine burnunu soktu", Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 18 Temmuz 1970.

"Kıbrıs Politikasında Uyduluğu Bırakalım", Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24 Mart 1970.

"Elenizm Kıbrıs'ta Yeni Oyunlar Peşinde", Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24 Mart 1970.

"Kıbrıs'ı Milli Dış Politika Kazanacaktır", Yeniden Milli Mücadele Dergisi 20 Temmuz 1971.

"Türk-Rus Münasebetleri", Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 30 Mart 1971.

- “Kıbrıs'ta Rum Artığı Bir Ses”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 2 Mart 1971.
- “ Kıbrıs- Türk İslam Cemiyeti'nin Kuruluşu”. Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 2 Mart 1970.
- “ Türk Yunan Münasebetleri üzerine”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 6 Temmuz 1971.
- “Yunanistan'da Megalo İdea Taraftarlarının Olduğuna İnaniyor musunuz”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 6 Temmuz 1971.
- “Kıbrıs'ı Milli Bir Dış Politika Kazanacaktır”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 20 Temmuz 1971.
- “Türk Milleti Kıbrıs'ta Hellenizmin Oyunlarını Bozacaktır ”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21-27 Eylül 1971.
- “Kıbrıs Buhranının Mesulü Yunanistanlılardır”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21-27 Eylül 1971.
- “Malta ve Akdeniz Kuvvet Mücadelesi”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 11-17 Ocak 1972.
- “Kıbrıs Üzerine Kumar Oynanıyor”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 15-21 Şubat 1972.
- “Yunan Politikasına Dikkat! Kıbrıs Problemi ihmale gelmez”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 10-17 Ekim 1972.
- “Kıbrıs Meselesine Dikkat Edelim” Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-28 Şubat 1972.
- “Kıbrıs'ta Tehlikeli Gelişmeler”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 29 Şubat-3 Mart 1972.
- “Kıbrıs Meselesinde Dikkatlerden Kaçan Husus”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 7-13 Mart 1972.
- “Kıbrıs'ta Bütün Oyunlar Enosis Üzerindedir”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 28 Mart-3 Nisan 1972.
- “Kıbrıs Etrafındaki Son Gelişmeler”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 18-24 Nisan 1972.
- “Kıbrıs'ta Beşli Görüşmeler Başlarken”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 6-13 Haziran 1972.
- “Kıbrıs Görüşmelerinden Bu defa Sonuç Alınmalıdır”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 12-20 Haziran 1971.
- “Kıbrıs'a Hazırlanan Milli Menfaatlerimize Aykırı Statü”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 7-14 Kasım 1972.
- “Ortak Pazar Kıbrıs'ı ne yapacak”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Ağustos 1972.
- “Kıbrıs'ta Yeni Harp Hazırlıkları”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 13-20 Şubat 1973.

“Kıbrıs'ta hava gerginleşirken”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 7-14 Ağustos 1972.

“CHP'nin Kıbrıs Politikası Rusyanınki ile Aynı”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi 18-25 Eylül 1973.

“1963 Katliamının 10. Yılı Rumlar Yine Savaş Hazırlığında Yunan Darbesi ve Grivas”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 25-Aralık 1973- 1 Ocak 1974.

“Yunanistan Türkiye'deki Hükümet Bunalımından İstifade Çabasında”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 15-22 Ocak 1974.

“Rumların Silahlı Kuvvetlerini Artırma Planları: Türk Politikasında Gerçekçiliğe Doğru”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Ocak 1974.

“Yunan Propagandası”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 23 Haziran- 3 Temmuz 1974.

“Marksist yazarların son işi Milleti Kandırmak”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 23 Haziran- 3 Temmuz 1974.

“Kıbrıs Davasında Otoriteler taksimi savunuyor”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 30 Temmuz- 6 Ağustos 1974.

“Bağımsız Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İlan Edilmelidir”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 9 Aralık, 1975.

“Kıbrıs için Çözüm Yolu; Bağımsız Türk Cumhuriyetidir”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 23- 30 Temmuz 1974.

“İngiliz Üstlerindeki Türkler ne zaman Kurtarılacak?”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21 Ocak 1975.

“Nasıl bir anlaşma?”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21-28 Ocak 1975.

“Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin İlanına Doğru”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 28 Ocak-4 Şubat 1975.

“Yaşasın Kıbrıs Türk Cumhuriyeti”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 18-25 Şubat 1975.

“Nasıl karşılandı”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 18-25 Şubat 1975.

“Yunanistan ve Kıbrıs Rumları Yalnız Değil”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 4-11 Mart 1975.

“Rusya Kıbrıs'ın Rum Kesiminde Kontrolü Ele Geçirmeye Çalışıyor”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 11-18 Mart 1975.

“Rusya Gerilla tehdidinde Bulunuyor”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 27 Mayıs- 3 Haziran 1975.

“*Türkler Tavize Zorlanıyor*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 8-13 Mayıs 1975.

“*Yunanistan gerçekleri Kabullenmedikçe Kıbrıs Problemi Anlaşma Masasında Çözülmez*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 13-20 Mayıs 1975.

“*Kıbrıs Üzerinde Bizans Entrikalarına Karşı Daha Aktif Dış Politika*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24 Haziran- 1 Temmuz 1975.

“*İslam Zirvesinde Yayınlanan Ortak Bildirinin Kıbrıs Bölümü*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Temmuz 1975.

“*Yerli Komünistler Milli Menfaatlere Karşı Savaş Açtılar*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Temmuz 1975.

“*Kıbrıs Türk Toplumunun İç Problemleri*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Temmuz 1975.

“*Kıbrıs Davamız Ortak Pazar’ın Oyununa Getirilmek İsteniyor*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 5-12 Ağustos 1975.

“*Kıbrısla İlgili Meseleler Gittikçe Hayatîyet kazanıyor*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 26 Ağustos- 2 Eylül, 1975.

“*Kıbrıs Türklerinin Bağımsızlığı tehlikede*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 26 Ağustos- 2 Eylül 1975.

“*Kıbrıs’ta Fiili Durum , Hukuki Hale Getirilmelidir*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 27 Ocak- 3 Şubat, 1976.

“*Kıbrıs’ta Yeni Bir Lozan Çözüm Olamaz*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24 Şubat-2 Mart 1976.

“*Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin İlanından Başka Yol Kaldı mı?*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 4-11 Mayıs 1976.

“*Dünya Politikasında Kıbrıs’ın Stratejik Önemi*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 4-11 Mayıs 1976.

“*Kıbrıs Türk Yöneticileri Bekleyen Görev ve Makarios’un Tehlikeli Teşebbüsleri*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 26 Ekim- 2 Kasım 1976.

“*Emperyalist Güçler Kıbrıs Problemine Karışmamalıdır*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 1-8 Şubat 1977.

“*Kıbrıs Rum Raporu ve Batının Yeri*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 1-8 Şubat 1977.

“*Yunan Propagandası karşısında Gölge Politika*”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 1-8 Şubat 1977.

“Kıbrıs'ta Düşman Oyunlarına Dikkat”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 22-29 Şubat, 1977.

“Kıbrıs'ta Ecevit'ten Beklenen Toprak Tavizi”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 14-21 Haziran, 1977.

“Kıbrıs'ta kesin çözüm için daha fazla beklenilmemelidir”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 19-26 Temmuz, 1977.

“Makarious'un Ölümü, Kıbrıs ve Şark Meselesi”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 16-23 Ağustos 1977.

“Ecevit Kıbrıs'ta Taviz Verecek mi?”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 10-17 Ocak 1978.

“Kıbrıs'ta Bağımsızlık İlanından Başka Çıkar Yol Yoktur”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 10-17 Ocak 1978.

“Kıbrıs'ta Milli Haklar Korunmalı”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 31 Ocak-7 Şubat 1978.

“BM'de Kıbrıs Türküne Söz Hakkı Verilmedi”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 31 Ocak-7 Şubat 1978.

“Kıbrıs konusunda Sovyet-Amerikan Antlaşması mı?”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 4-11 Temmuz 1978.

“Kıbrıs için Yeni Plan Hazırlayan ABD, Baskısını Artırdı”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 5-12 Eylül 1978.

“Kıbrıs'ta Bağımsızlıktan Başka Çare Yok”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 10-17 Nisan 1979.

“Batılılar Kıbrıs Meselesinde Bakılarını Artırdılar”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 9-16 Ocak 1979.

“Kıbrıs Davası Tehlikeli Dönemekte!”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 9-16 Ocak 1979.

“Kıbrıs Türkü Ne zaman Devletine Kavuşacak”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24-31 Temmuz 1979.

“Rumlar Anlaşma Değil, Kıbrıs'ı İstiyor”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 24-31 Temmuz 1979.

“Kıbrıs'ta Batının Baskı ve Oyalamaları Boşa Çıkarılmalı”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 11-18 Aralık 1979.

“Dergimizin Öncülük Ettiği Milli Kıbrıs Tezimiz Mutlaka Gerçekleşecektir”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi, 21 Temmuz- 7 Ağustos 1979.

“Kıbrıs'ta Bağımsızlık Sürüncemede Bırakıldı”, Milli Mücadele Dergisi, 1-8 Ocak 1980.

“Kıbrıs Konusunda Batı Yanlısı Politikalara Son”, Yeniden Milli Mücadele Dergisi,8-17
Ocak 1980.

ÖZGEÇMİŞ

07.01.1993 tarihinde Bafra'da doğdu. Uzun Mehmet İlköğretim Okulu'nda Ortaöğretim, Atakent Lisesi'nde tamamladı. 2011 yılında Karabük Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Lisans Programına katılarak 2016 yılında başarıyla tamamladı. Aynı yıl içerisinde Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Uluslararası Politik Ekonomi ana dalında tezli yüksek lisans eğitimine başlamış olup halen devam etmektedir.

